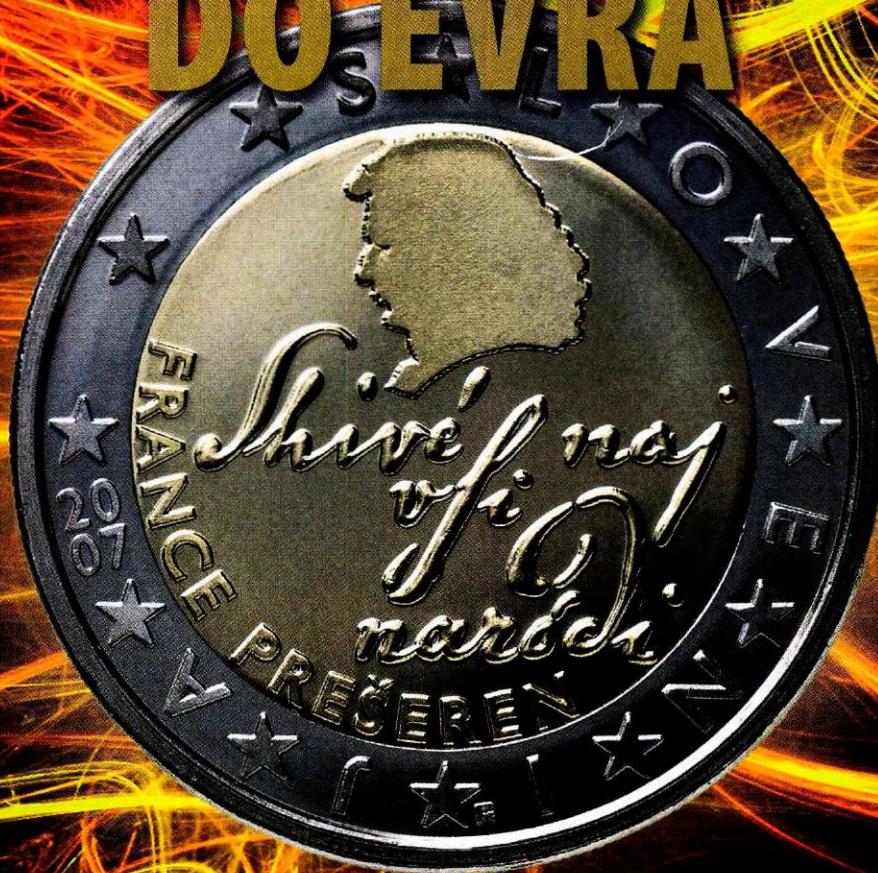

DEMOKRACIJA

OD TOLARJA
DO EVRA

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

INTERVJU

Dr. Romana Jordan Cizelj

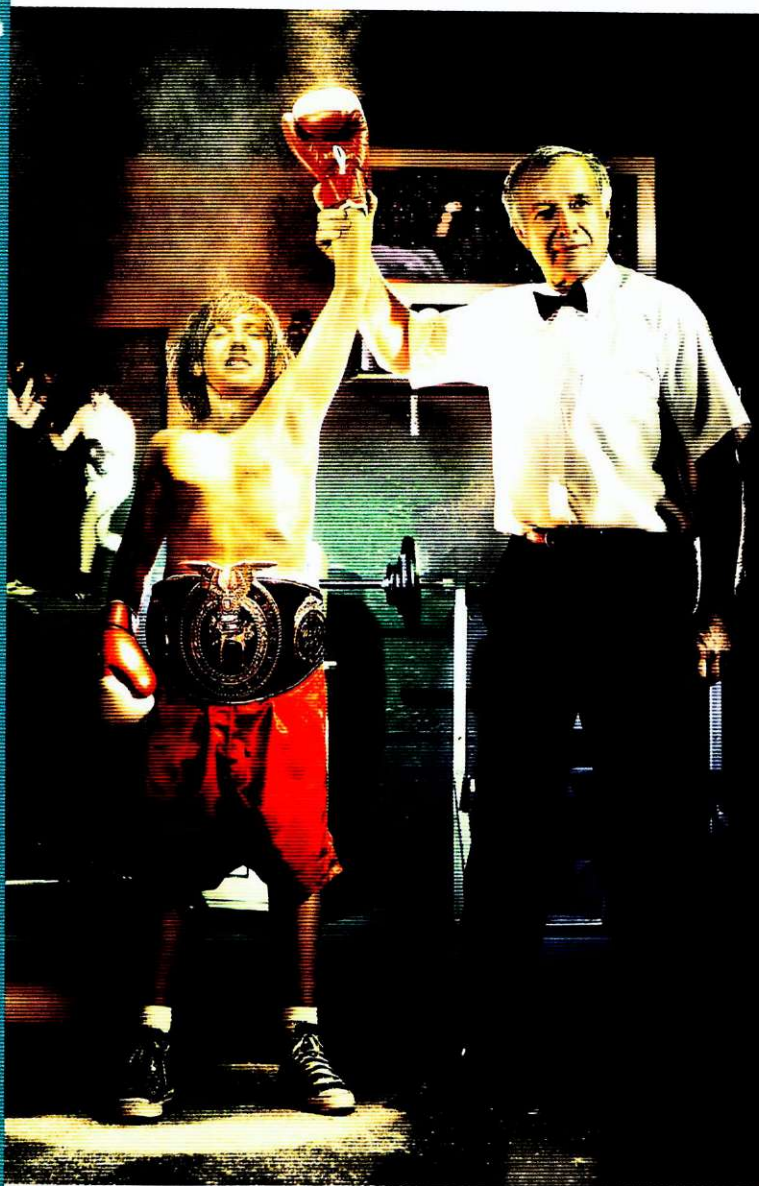
Slovenski raziskovalni program je razdrobljen

NOKIA
N73

☰ 0

716KB

Možnosti

☰ 3G

27112006030

Nazaj

Naj se vam želje izpolnijo

MMS*

Motorola W220
16,27 EUR *
3.900 SIT

MMS* MP3* VGA

Motorola W375
37,14 EUR *
8.900 SIT

UMTS MMS*
MP3* 1.3M

Nokia 6151
53,83 EUR **
12.900 SIT

MMS*
MP3* 1.3M VGA

Samsung SGH X680
78,87 EUR *
18.900 SIT

MMS*
MP3* 1.3M

Sony Ericsson Z550i
95,56 EUR *
22.900 SIT

MMS*
MP3* 2M

Sony Ericsson Z710i
124,77 EUR *
29.900 SIT

UMTS MMS*
MP3* 2M

Sony Ericsson Z610i
124,77 EUR **
29.900 SIT

MMS*
MP3* 1.3M

Samsung SGH E370
145,64 EUR *
34.900 SIT

UMTS MMS*
MP3* 2M

Sony Ericsson W850i
191,54 EUR **
45.900 SIT

UMTS MMS*
MP3* 3.2M
Integral

Nokia N73
249,96 EUR **
59.900 SIT

V decembru **MMS** za vse Mobitelove uporabnike za **1 € CENT** (2,3964 SIT).

Cena velja za Mobitelove GSM/UMTS uporabnike za MMS-e poslane iz Mobitelovega GSM/UMTS omrežja.

Akcijska ponudba aparatov traja do odprodaje zalog in velja za vse naročniške pakete, razen za osnovni SOS paket, paket Podatkovni bonus, Enotni paket, paket Telemetrija in izbrani paket na podrejeni številki v storitvi Avtotelefon.

* Sklenitev/podaljšanje naročniškega razmerja Mobitel GSM/UMTS za 12 mesecev. Velja za vse, ki nimate veljavnih aneksov podpisanih pred 5. 2. 2005, oziroma nimate veljavnega aneksa GSM št. 8/2005.

** Sklenitev/podaljšanje naročniškega razmerja Mobitel GSM/UMTS za 24 mesecev. Velja za vse, ki nimate veljavnega aneksa UMTS št. 14/2005.

Informacije na brezplačnih številkah:

naročniki Mobitel GSM/UMTS: 031/041/051 700 700,
Mobiuporabniki: 031/041/051 121,
ostali: 080 70 70.

MMS*
MP3* 2M

MOTOKRZR KI
291,69 EUR *
69.900 SIT

UMTS MMS*
MP3* 3.2M
Integral WLAN

Nokia N93
458,60 EUR **
109.900 SIT

Srečno!

WWW.MOBITEL.SI

UVODNE STRANI

- 9 Čedalje bliže razkolu
10 **Pogledi:** Razkol med Romi
11 Osemdeset let pozneje

POLITIKA

- 12 Zbogom, tolar, dober dan, evro!
16 Usoda medijske milijarde

SLOVENIJA

- 18 Dobri gospodarski kazalci
20 Glavobol zaradi naivnosti
22 Krčenje državnih pomoči
24 Verski zakon buri duhove

TUJINA

- 26 Tri dni v srcu Evrope
28 Spor za ime Makedonija
32 **Globus:** Bila je nesreča
33 **Tuji tisk:** Država brez moških

INTERVJU

- 34 Dr. Romana Jordan Cizelj

NEKOČ IN DANES

- 38 Brezčasna arhitektura
41 Otroški mavrični tobogan
42 Banka turističnih priložnosti

KULTURA

- 46 Od identitete do davkov
47 Jaslice na Sveti gori

OGLEDALO

- 48 **Film:** Tiger in sneg
50 **Avtomobilizem:** Renault scenic
52 **Znanost:** Presenečenje z Marsa
54 **Šport:** Satira v športu
56 **Črna kronika:** Strah pred virusom HIV
58 **Rumeno:** Emil dobil 12 milijonov
60 **TV Kuloar:** Nacionalka proti Popu
62 **Kronika časa:** Razpustitev Demosa
66 »Slovenski Stalin« zapustil LDS

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,

Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI

Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;

01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si

Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačić, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

34 Intervju: dr. Romana Jordan Cizelj

Menim, da se je SDS v dveh letih uspelo dovolj dobro umestiti nekako v sredini našega volilnega telesa. Predvsem se mi zdi, da smo veliko pozornost posvetili vrednotam, hkrati pa v stranki zelo poudarjamo enake možnosti.

12 Zbogom, tolar, dober dan, evro!

V nekaj dneh bomo Slovenci prevzeli evro, hkrati s praznično evforijo pa se bo po petnajstih letih poslovil slovenski tolar. Ta prvi, resnično slovenski denar bo mnogim ostal v spominu kot trdna valuta, ki je pripomogla k uveljavitvi naše države.

16 Usoda medijske milijarde

Ministrstvo za kulturo je z razširitvijo sklada za audio-vizualne medije tudi na časopise in revije delno ugodilo pozivom k uravnoveženju slovenskega medijskega prostora.

18 Še nikoli tako dobro

Konec leta je čas za pregled dogajanja na makroekonomskem nivoju. Podatki kažejo, da Slovenija dosega visoko gospodarsko rast, nižjo stopnjo brezposelnosti, nižji proračunski primanjkljaj, inflacija pa je v okviru 2,4-odstotne stopnje.

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošte, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor

Poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, fotomontaža

Od plebiscita do evra

Metod Berlec

Že šestnajst let za Slovence konec leta ni samo v znamenju božično-novoletnih praznikov, ampak tudi v znamenju spomina na odločitev za slovensko samostojnost, ki smo jo jasno izrazili na plebiscitu 23. decembra 1990. Dan samostojnosti in enotnosti praznujemo 26. decembra, ko so bili razglašeni uradni izidi plebiscita, ki so pokazali, da si skoraj devetdeset odstotkov volivcev v takrat še jugoslovanski republiki Sloveniji želi, da postane Republika Slovenija samostojna in neodvisna država. Prvo pobudo za plebiscit je dal podmladek Pučnikove Socialdemokratske stranke Slovenije (Socialdemokratska mladina – SDM) marca 1990. V pobudi so zapisali, da SDM „ne more več molčati ob najnovejšem igračkanju z usodo slovenske državnosti. Odločno zavračamo teze nekaterih strank o jugoslovanski federaciji, asimetrični federaciji in 'Jugoslovanski gospodarski skupnosti', s katerimi naj bi ohranili pri življenju jugoslovansko ječo narodov“. V slovenski skupščini je v začetku jeseni Socialistična stranka Slovenije znova izpostavila idejo o plebiscitu, dokončno odločitev o njem pa je na pobudo Jožeta Pučnika sprejel Demos na posvetu v Poljčah v začetku novembra. Ker je šel Pučnik s tem takoj v javnost, so ga napadale stranke, ki so nastale iz nekdanjih družbenopolitičnih organizacij. V slabo voljo je spravil tudi takratnega predsednika slovenskega predsedstva Milana Kučana, ki je plebiscitu sprva nasprotoval, ko pa je videl, da ga javnost podpira, je obrnil ploščo in skočil na osamosvojitveni vlak. Stranke, zastopane v skupščini, so po mučnih pogajanjih dosegle konsenz glede izvedbe plebiscita, kar je bilo pozitivno. S tem je celotna slovenska politika dosegla soglasje o za slovenski narod tako pomembni zadevi, kot je bil plebiscit. No, resnici na ljubo je treba dodati, da se je Demosova vlada še v letu 1991 soočala z velikim nasprotovanjem s strani postkomunistične opozicije. Nekateri

ključni osamosvojitveni zakoni so bili sprejeti samo z nekaj glasovi večine. Zgodila se je tudi t. i. Deklaracija za mir, ki je nasprotovala ustanovitvi slovenske vojske in je mejila praktično na izdajstvo slovenskih nacionalnih interesov.

Pomemben korak k popolni slovenski osamosvojitvi je bila uvedba slovenskega denarja jeseni 1991. Od njega se v teh dneh s precejšnjo mero nostalgije in tudi ponosa poslavljamo (o tem več v posebnem članku). Še dobro, da bomo imeli na evrokovancih slovenske simbole. To nas navdaja s ponosom, da smo kot članica Evropske unije in kot trinajsta država, ki vstopa v evroobmočje, jedrni del te evropske povezave. Uvedba tolarja pred petnajstimi leti je bila logična posledica dogajanja v tistih prelomnih letih. Poleti 1990 je nastal prvi resni tekst o možnosti denarne osamosvojitve Slovenije. Oktobra 1990 se je pet ministrov (Peterle, Mencinger, Kranjc, Rejc in Bastl) dogovorilo za tiskanje slovenskega denarja. 8. oktobra 1991 je Slovenija dobila svojo denarno valuto, ki so jo noč pred tem v parlamentu poimenovali tolar (nekateri so se zavzemali, da bi se imenovala klas ali karant). Sredi leta 1995 pa je slovenski tolar postal konvertibilna valuta. Po dobrih izkušnjah s tolarjem zdaj prihaja k nam evro. Upamo lahko, da bomo tudi njemu tako zaupali, kot smo tolarju.

Republika Slovenija leto 2006 končuje optimistično. Gospodarski kazalniki so najboljši doslej. Splošna blaginja se zvišuje. Ob tem pa slovenska država velika sredstva namenja tudi socialno ogroženim, čeprav želi predvsem poskrbeti, da bi ustvarila okolje, ki bo omogočalo, da bodo ljudje živeli od svojega dela.

V uredništvu Demokracije smo se tako kot prejšnja leta tudi letos trudili, da bi bili za vas, bralke in bralci, čim bolj zanimivi in resnicoljubni. Tako bomo delali tudi v prihodnje. Revija Demokracija je in bo še naprej pomemben avtonomen dejavnik v slovenskem medijskem prostoru. ■

Pomemben korak k popolni slovenski osamosvojitvi je bila uvedba slovenskega denarja jeseni 1991. Od njega se v teh dneh s precejšnjo mero nostalgije in tudi ponosa poslavljamo.

Želje

Aleksander Škorc

Časi je takšen, da se spodobi izreči kakšno željo. A komu? Najbolje kar najpomembnejšemu človeku v državi, predsedniku vlade Janezu Janši (upam, da eldeesovci to berejo). In kaj naj bi mu človek zaželel?

Kot prvo bi bilo predsedniku vlade zelo pomembno zaželel čim več zdravja med kokošjo populacijo. Zdravje med kokošmi namreč pomeni mir v širši družini "Podobnik", kar posledično pomeni mir v ministrov ožji družini in s tem tudi mir v vladni družini.

Želimo mu lahko tudi uspeh gospoda Peterleta, vsaj zmago na predsedniških volitvah. To bi seveda pomenilo mir v vseh Bajukovih družinah in hkrati mir v vladni družini. Zna pa biti problematično, saj se bo Peterle vsekakor moral slišati lepše, kot bo Pahor videti. Naj mu torej nekdo (minister za okolje?!) podari nekaj ducatov svežih jajc. Saj veste, pred vsakim nastopom za dober glas izpijemo eno surovo jajce. Pa še dlake se potem baje bolj svetijo.

Predsedniku vlade želimo tudi vsaj še eno stranko LDS. Fantje imajo takšen potencial, da to res ne bi smel biti problem. Ne smemo pozabiti, da je opozicija tista, ki določa uspešnost vlade. Slabša je, boljša je vlada, torej bi bili dve stranki LDS za Janšo pravi blagoslov. Povrh vsega bi bilo tudi zelo zabavno. Si predstavljate, kako bi bili luškani, ko bi se začeli zmerjati med sabo? V vsakem primeru bi tudi to zelo pripomoglo k miru v vladni družini.

Ko smo že ravno pri miru, obstaja generacija, ki je nanj prisegala. Na mir in na ljubezen. Prepričana je bila, da zmore spremeniti svet in ga zavrteti v smeri večne harmonije, a tega ni storila. Morda sploh ni mislila resno ali pa so se ji dobri nameni po nesreči razblinili nekje v dimu opojnih substanc.

Obstaja tudi mlada generacija, ki misli, da sveta ne more spremeniti, a se bojim, da ga bo morala, sicer se utegne zgoditi, da se bo v kratkem pojavila generacija, ki ne bo imela več česa spreminjati.

Zaželimo torej predsedniku vlade, naj skupaj z vsemi generacijami, še posebno mladimi, čim bolj zagnano in uspešno deluje v smeri zgoraj omenjenih dobrih namenov, ki se morda le niso dokončno razblinili.

Vsem skupaj želim blagoslovljen in Jezusove navzočnosti poln božični čas pa tudi novo leto naj nam z lepotami življenja ne skopari preveč. In stopite vendar za hip še do žalostnega in osamljenega soseda tjale čez cesto. Nič vas ne stane in – kdo bo nekoč stopil do vas, če vi ne boste stopili do nikogar?

H-umor

»Ne mislim problemov reševati s komuniciranjem prek medijev.«

(Ljubljanski župan Zoran Jankovič kar nenadoma ni več navdušen za komuniciranje z mediji, potem ko je navil ušesa neposlušni redarki, ki je olisčila njegov avto.)

»Jezi jih, da je novi vladi uspelo, kar ni LDS v dvanajstih letih.«

(Minister za javno upravo Gregor Virant je poglobljeno odgovoril na očitke Antona Ropa in Mateja Lahovnika, češ da je statistično prilagodil podatke o javni upravi.)

»Menim, da imajo člani naše stranke že dovolj vsega, presedajo jim prepiri, radi bi v miru delali.«

(Predsednik ljubljanske LDS v odhajanju Slavko Slak, ki je doživel na lokalnih volitvah s svojim občinskim odborom pravo katastrofo, si želi malo miru.)

»Kompromis je lahko en sam – plačilo dolga.«

(Direktor DURS Ivan Simič pri zahtevah o vračilu davčnih dolgov ne sklepa kompromisov.)

»Po treh letih in pol je v Iraku Ali Baba živ in zdrav na sodišču, država je uničena, v njej pa je štirideset tisoč razbojnikov.«

(Ervin Hladnik Milharčič meni, da podobnost resničnega stanja s pravljicami ni nalključna.)

»Minister zagovarja, načrtuje in nekontrolirano dopušča prehod javnega sistema v zasebni zdravstveni sistem, tega se loteva z revolucionarnimi in nedomišljenimi akcijami, brez dogovora s socialnimi partnerji, ampak tako rekoč prek noči, kot je bil primer pred nekaj tedni.«

(Poslanica LDS Cveta Zalokar Oražem je v parlamentarni dvorani na ministra za zdravje Andreja Bručana izlila svoj žolč, ne da bi pri tem računala na zdravniško pomoč.)

»Tip v rdečem res ne pozna nobenih moralnih vrednot. Kreten finski.«

(Dedek Mraz se je v reviji Antena na neprav prijazen način lotil svojega neposrednega tekmeča, ki sliši na ime božiček.)

»Če se človek zlaže, ga je vsaj sram, ko laž odkrijejo. Če se zlaže država, je ni nič sram.«

(Matevž Krivic, ki je v zadnjih letih znan predvsem kot zagovornik t. i. izbrisanih oziroma prebrisanih, je odkril, da je država v nasprotju s posameznikom brez čustev.)

»Tudi rezultat kaže, da smo relativno uspešno opozorili na probleme. In če bo vsaj minimalno od tega ostalo v glavah tistih, ki v tem trenutku odločajo o slovenskem zdravstvu, potem smo dosegli svoj namen, to pa je, da upočasnijo razgrajevanje slovenskega zdravstvenega sistema, da pomislijo, kaj počno, in da morda vendarle ohranijo vsaj nekaj tistih kvalitet slovenskega zdravstva, ki smo jih imeli doslej.«

(Poslanec LDS Tone Rop je zadovoljen z malim, zato niti ni bil razočaran, ker interpelacija proti ministru Andreju Bručanu ni uspela.)

Spoštovane bralke in bralci!

Uredništvo Demokracije Vam želi vse najlepše v letu 2007!

Zastonj SMS-i!

**Pošiljaj brezplačne
SMS-e z Najdi.si!**

Storitev sponzorira

Odločitev za samostojnost

V tednu pred državnim praznikom – dnevom državnosti in enotnosti, ki smo ga 26. decembra obhajali v spomin na razglasitev izidov plebiscita leta 1990, je potekala vrsta dogodkov in prireditev.

Letos torej mineva šestnajst let od plebiscitarne odločitve Slovencev in Slovenk za ustanovitev lastne države, ki je s prepričljivo večino glasov za samostojno Slovenijo legitimirala prizadevanja tedanje Demosove vlade in spodbudila naslednje, vse prej kot lahke korake. Praznični dnevi se ujema tudi s petnajsto obletnico sprejetja Ustave Republike Slovenije, na katero so se v državnem zboru spomnili s postavitvijo priložnostne razstave v predverju velike dvorane DZ.

Kot rečeno, je bilo prireditev več. Predsednik vlade je že v torek, 19. decembra, sprejel svoje padlih v desetdnevni osamosvojitveni vojni. V navzočnosti poveljnika Slovenske vojske Albina

Premier Janez Janša s svojci padlih v vojni za Slovenijo

Gutmana in nekaterih ministrov je poudaril, da imamo v tem prazničnem času »pred očmi tudi vse tiste odločitve, vse tiste dogodke in vsa tista dejanja, ki so omogo-

čili nam pa tudi prihodnjim generacijam, da že danes lahko gledamo bolj naprej kot nazaj«. Premier je opozoril na uspešno prehojeno pot slovenske države, za kar so največ prispevali prav padli v vojni, ki so sprejete odločitve uresničili in ubranili. Zato smo jim Slovenci dolžni »večno hvaležnost in hvaležen spomin«. Ob tem je Janša zbranim zagotovil, da slovenska država njihove vloge ne bo nikoli pozabila.

Proslave so dosegle vrhunec prejšnji petek, najprej s slavnostno sejo državnega zbora, ki ji je poseben pečat dal govor podpredsednika DZ mag. Vasje Klavore. Po koncu seje je bila osrednja državna proslava v Cankarjevem domu, na kateri je o pomenu državnega praznika govoril predsednik Ustavnega sodišča RS Janez Čebulj, slovensost trenutka pa so s koncertom zaznamovali Big Band RTV Slovenija ter vokalistki Mia Znidarič in Eva Hren. M.V.

Patrie postale realnost

Pogodbo so podpisali Jorma Wiitakorpi (Patria), Karl Erjavec in Ivan Črnkovič (Rotis).

Ministrstvo za obrambo je pretekli teden s podjetjema Rotis in Patria končno podpisalo pogodbo o nakupu pehotnih bojnih vozil 8X8, ki jih je kot najboljšo ponudbo izbralo na javnem razpisu junija letos. Posel, ki med drugim vključuje sporazum o protidobavah in vključenosti slovenskega gospodarstva v projekt, je skupaj z davkom na dodano vrednost vreden 66,61 milijarde tolarjev, po njem pa bo Slovenski vojski v skladu s pogodbo med letoma 2008 in 2013

dobavljenih 135 vozil. Prvo vzorčno vozilo bo vojska dobila do konca prihodnjega leta. Kot je dejal obrambni minister Karl Erjavec, podpis pogodbe pomeni nov korak v razvoju Slovenske vojske, novo zmogljivost, ki je Slovenska vojska še ni imela, in zmogljivost, na podlagi katere bo lahko uresničila vse tiste naloge, ki so ji zaupane. Kot je še dejal, bo 30,1-odstotni delež proizvodnje slovenski, v 69,9 odstotka pa so zajete protidobave. Serijska proizvodnja vozila oz. montaža vozil z namestitvijo oborožitvenega sistema in celotne tehnike naj bi leta 2008 stekla v Gorenju, v projekt pa nameravajo največji močimeri vključiti slovenska podjetja. A. K.

Odstop radikalcev

Programski svet RTV Slovenija je v torek, 19. decembra, na izredni seji obravnaval afero, ki je izbruhnila ob Jelinčičevem nastopu v oddaji Piramida. Pri tem je presodil, da oddaja Piramida ni v skladu s programskimi standardi javnega zavoda RTV, zato je pozval vodstvo, naj sprejme ustrezne ukrepe. Na seji so odstopili člani programskega sveta, in sicer dr. Vlado Mihelj, dr. Spomenka Hribar in Tanja Lesničar Pučko, trije od petih predlagateljev te izredne seje. Razlog za odstop naj bi bil bržkone v tem, da predsednik programskega sveta dr. Stane Granda ni želel sklicati izredne seje pred redno, kar naj bi veleva poslovnik. Razlog odhoda treh svetnikov pa je najbrž tudi v tem, ker jim ni uspelo doseči, da bi vodstvo RTV, ki je po njihovem mnenju »nekompetentno«, poklicali na odgovornost, kar z drugimi besedami pomeni, da bi sledile sankcije proti vodstvu in odgovornim za oddajo Piramida, saj naj bi bilo po njihovem mnenju prav vodstvo TV Slovenija Jelinčiča namerno povabilo v Piramido in mu dopustilo širjenje sovražnega govora. Vendar večina v programskem svetu ni potrdila, da je slova kršitev statuta RTV Slovenija. G. B.

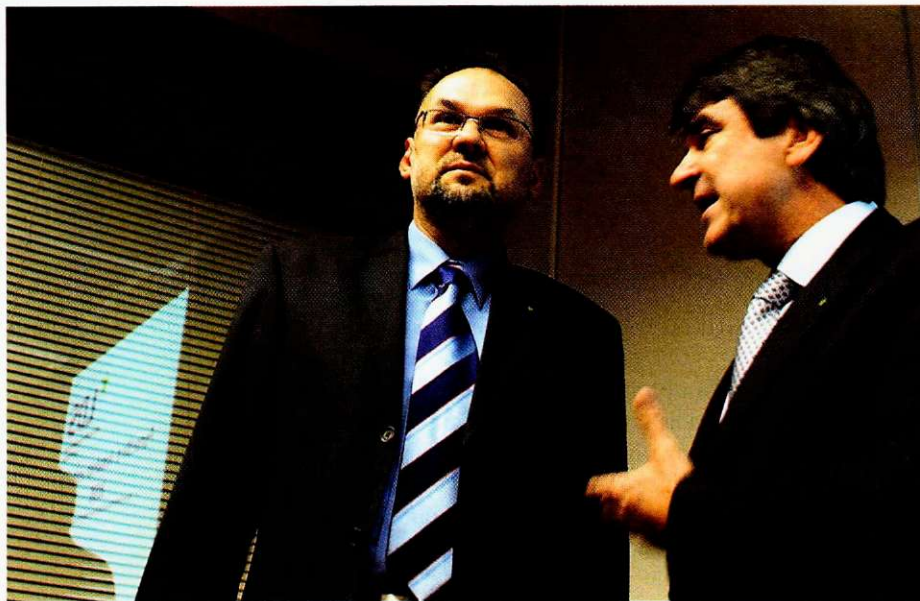
Vodstvo RTV Slovenija se je na seji soočilo z ostro kritiko.

Čedalje bliže razkolu

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven

Bo nastala nova stranka? Potem ko je Slavko Gaber na predsednika LDS Jelka Kacina naslovil pismo, v katerem ga je pozval k odstopu, in ko je iz LDS izstopil njen nekdanji sekretar Gregor Golobič, so se začeli v javnosti pojavljati resnejši namigi o morebitni novi levoliberalni stranki, ki naj bi zapolnila sredinski prostor, ki ga je nekdanj obvladovala LDS. Da razmišljanja o novi stranki zares obstajajo, je za STA potrdil nekdanji izvršni direktor LDS Bogdan Biščak, ki je iz stranke izstopil februarja letos zaradi nestrinjanja s politiko vodstva, še posebej predsednika Jelka Kacina. Po Biščakovem mnenju Kacina nikoli niso preveč zanimale programske zadeve, zaradi česar naj bi se stranka več ukvarjala sama s sabo kot s programom in z izzivi prihodnosti. Podobno naj bi veljalo tudi za SD, ki naj bi imela težave z identiteto. Po njegovem prepričanju potreba po ustreznem predstavniku levoliberalnega prostora obstaja, vprašanje pa je, ali bosta to uresničili LDS in SD ali nemara kakšna nova stranka. Podobno meni tudi Drnovškov svetovalec Ivo Vajgl, ki je prav tako izstopil iz LDS.

Iskanje novega voditelja Vse torej kaže, da se bo politična elita, ki je bila v preteklosti zbrana okoli sedanjega predsednika države Janeza Drnovška, ki je vodil LDS, ravnala po načelu: Če ne gre Mohamed h gori, gre gora k Mohamedu. Prihodnost LDS bo namreč v veliki meri odvisna od januarskega kongresa, ko bodo najverjetneje odločali tudi o novem predsedniku stranke. Vendar zamenjava na vrhu stranke še ne pomeni njenega vnovičnega vzpona, zato se utegne zgoditi, da bo lahko že spomladi prišlo do ustanovitve nove stranke, če ne bo prišlo do korenitih sprememb v LDS. Do ustanovitve nove levoliberalne stranke pa lahko pride le, če se bo zbrala kritična masa ljudi, ki ima podobne poglede na politično realnost in prihodnost Slovenije. Po Biščakovem mnenju pogoji za novo stranko še niso izpolnjeni, najbolj problematično pa bo iskanje karizmatičnega voditelja, ki bo moral nagovoriti širši krog ljudi. Čeprav imen nihče ne želi omenjati, pa nekateri že dlje časa računajo na Zorana Jankovića, s katerim je povezan tudi Gregor Golobič, omenja pa se tudi Milan Kučan. Vendar je Janković svoj uspeh na nedavnih lokalnih volitvah dosegel predvsem zaradi medijske popularnosti in t. i. sredinskega populizma, prek katerega se je najbolj konfrontiral z neučinkovitostjo prejšnje županje Danice Simšič. Če bi Janković prevzel vodenje nove stranke (ta čas ni veliko osebnosti, ki bi lahko prinesle popularnost morebitni novi stranki), potem bi jo moral popeljati na parlamentarne volitve čez dve leti, v primeru zmage na volitvah pa bi moral že po polovici mandata opustiti funkcijo župana Ljubljane. Govori se tudi o Gregorju Golobiču, ki je v pogovoru za Dnevnik sicer dejal, da ga blokavska politika ne zanima, vendar bi imel največ možnosti glede na to, da je kljub svojemu izstopu iz LDS še vedno prepoznavna politična osebnost in je bil ves čas eden najtesnejših Drnovškovih sodelavcev, vendar bi nje-

Se bodo nekdanji člani LDS znova politično aktivirali?

Prihodnost LDS bo v veliki meri odvisna od januarskega kongresa, ko bodo najverjetneje odločali tudi o novem predsedniku in morebitnem razpadu stranke.

govo nadaljnje vztrajanje v politični anonimnosti lahko slabo vplivalo na popularnost.

SDS gre dobro Vprašanje je tudi, kako se bo morebitna nova stranka spopadla z vladajočo SDS. Sedanje razmere namreč kažejo, da si kritiki sedanjega vodstva LDS želijo bolj programsko (in manj populistično) zasnovano politiko opozicije, vendar z jasnimi cilji in programskimi točkami, kar naj bi bil primanjkljaj Pahorjeve SD, ki ji nekateri celo napovedujejo koalicijsko povezavo s SDS, čeprav sama to zanika. Za zdaj se SDS ni treba bati poraza, saj je po Janševih besedah stranka dosegla zelene cilje na lokalnih volitvah, hkrati pa je zadovoljen tudi z delom vlade, ki ne bo potrebovala rekonstrukcije, čeprav ni izključena kakšna zamenjava v ministrskih vrstah. Janša pa obžaluje, da vlada nima konstruktivne in kritične opozicije, ki bi znala z vlado tudi sodelovati predvsem glede prihodnjih projektov, povezanih s predsedovanjem Evropski uniji in z delitvijo Slovenije na pokrajine. ■

Bo matiral Putina?

Peter Avsenik

Eden največjih šahistov Gari Kasparov je napovedal boj proti politiki predsednika Rusije Vladimirja Putina.

Nedavni protest ruske opozicije pod vodstvom šahovskega vele mojstra Kasparova je minil v senci strogih varnostnih ukrepov. Na okoli dva tisoč protestnikov (nekateri so nosili tudi fotografije ruske novinarko Ane Politkovske, ki je bila v nepojasnjenih okoliščinah umorjena oktobra letos) je pazilo vsaj toliko policistov, opaziti pa je bilo tudi oklepna vozila, vodne topove, sledne pse in celo policijski helikopter. Svetovni javnosti dobro znani Kasparov je okrcal Putinov režim in ruskega predsednika primerjal z nedavno preminulim čilskim diktatorjem Augustom Pinochetom. Pojasnil je, da sam sicer ne bo kandidiral, da pa bo s svojim gibanjem, imenovanim Druga Rusija, poskušal doseči zmago Putinovega protikandidata. "Kremelj ne predstavlja enega samega glasu, temveč potekajo spori znotraj vladajoče koalicije," meni Kasparov, ki je prepričan, da je Kremelj povezan s smrtjo nekdanjega vohuna Aleksandra Litvinenka.

Čeprav gre za dokaj obupan poskus peščice nezadovoljnih, je shod nasprotnikov Putinovega režima dosegel precejšnjo medijsko odmevnost. Za to je s strogimi varnostnimi ukrepi gotovo poskrbel tudi predsednik sam. Če je dva tisoč ljudi deležnih takšne pozornosti s strani represivnih ukrepov države (policisti so jim preprečili tudi dostop do Rdečega trga), se lahko vprašamo, na kakšni ravni je pravzaprav pravica do svobodnega izražanja prepričanja v Ruski federaciji.

Čeprav predvsem zahodni del Rusije Putinu očita diktatorstvo, ki izhaja iz njegovega članstva v KGB, katerega naslednica je Federalna varnostna služba, predsednik v javnosti še vedno uživa veliko podporo. Dumo tako sestavljajo sami Putinovi podporniki: Združena Rusija (nasledniki komunistične tajne policije, imenovane Čeka), Liberalni demokrati Vladimirja Žirinovskega in komunisti, evropsko demokratično usmerjene stranke pa ostajajo zunaj. Zdi se torej, da se je večina Rusov kar nekako vdala v usodo trde Putinove roke, saj z demokracijo razen prebivalcev zahodne Rusije še niso imeli pravega stika. In ga tudi ne morejo imeti, saj predsednik obvladuje in nadzira praktično vse ruske medije.

Težko je torej verjeti, da bi bilo rusko ljudstvo že pripravljeno na preobrat; gotovo pa je poskus Kasparova korak naprej. Tudi sam sicer priznava, da je možnosti malo, vendar pa bi s pravo strategijo (izkušnje na tem področju mu je glede na njegovo dolgoletno in slavno šahovsko kariero treba priznati) poleg nekdanjega ruskega premierja Mihaila Kasjanova na svojo stran lahko dobil še marsikaterega somišljenika.

Razkol med Romi

Gašper Blažič

Čeprav je dogajanje v zvezi z družino Strojano nekoliko potonilo, so Romi znova pritegnili medijsko pozornost.

Za najnovejši zaplet najrazličnejši dušebrižniki ne bodo mogli obtožiti ne slovenske vlade ne »podivjane drhali« v Ambrusu, saj se je »greh« tokrat zgodil med samimi Romi; nekateri Romi iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja so namreč napovedali odcepitev od Zveze Romov Slovenije, ki jo vodi Jožek Horvat Muc, saj bi radi ustanovili svojo krovno organizacijo, v katero naj bi bila vključena večina romskih društev z omenjenih območij, podpirali pa naj bi jo tudi romski svetniki iz občin Šentjernej, Trebnje, Metlika in Semič. Zanimivo pa je, da med njimi ni romskega svetnika iz Novega mesta Zorana Grma, ki se je besedno spopadel z Zmagom Jelinčičem v TV-oddaji Piramida.

Na prvi pogled je videti, da razkol v romskih vrstah nima nič opraviti z domnevno sporno preselitvijo družine Strojano, saj je »upornik« Anton Hudorovac, ki je pred kratkim odstopil z mesta podpredsednika Zveze Romov Slovenije, na Jožka Horvata Muca naslovil kar nekaj ostrih kritik, med drugim zaradi domnevnega nekorektnega obveščanja predsedstva zveze glede njenih finančnih sredstev, načrtov zveze in njenih stališč do predloga novega romskega zakona. Do slednjega se je nastajajoča romska zveza opredelila negativno, ker naj ne bi omogočal Romom enakih pravic kot drugim državljanom. Poleg tega naj bi bili odnosi med predsednikom in podpredsednikom romske zveze že dalj časa zaostreni.

Seveda pa ni naključje, da je do razkola v Zvezi Romov Slovenije prišlo kmalu po zapletu z družino Strojano. Znano je namreč, da je dogajanje v zvezi s Strojano spravilo mnoge Rome v precej neroden položaj, vendar ne zaradi domnevno rasistične gonje slovenske vlade proti Romom, kar bi strnilo njihove vrste, ampak bolj zaradi medijskega razpihovanja afere Strojano ob dejstvu, da omenjena družina vsaj pri nekaterih Romih ni najbolj priljubljena, saj bi ji v nasprotnem primeru vsaj začasno zatočišče ponudili Romi sami. Verjetno zato tudi Zveza Romov Slovenije ni zavzela povsem jasnega in enotnega stališča glede njene preselitve, čeprav je v izjavi izrazila zaskrbljenost zaradi nestrpnosti, ki naj bi bila pri tem izbruhnila. To pa seveda ni na roko aktivistom iz levičarskih krogov, ki so hoteli na plečih Romov pridobiti nekaj političnih točk in hkrati »namočiti« vlado. Problem je tudi v tem, da nekateri od zakona o Romih pričakujejo le pravice, ne pa tudi dolžnosti. To pa je seveda daleč od načel pravne države.

Osemdeset let pozneje

Dr. Andrej Rahten

Prihodnje leto bo za vse privrženca evropske ideje pomembna obletnica: minilo bo petdeset let od podpisa znamenite rimske pogodbe. Manj znano je, da v letu, ki se izteka, mineva tudi osemdeset let od prvega kongresa najstarejše mednarodne organizacije za združeno Evropo.

Prvega kongresa Panevropske unije na Dunaju od 3. do 6. oktobra 1926 se je med predstavniki 24 narodov udeležil tudi takrat vodilni slovenski politik dr. Anton Korošec. Poleg njega sta na kongres prišla dr. Engelbert Besednjak in dr. Josip Wilfan, najpomembnejši slovenski politični osebnosti na drugi strani rapalske meje, ki je ločevala primorske Slovence od matične države.

Načrt ustave panevropske državne zveze, ki ga je na dunajskem kongresu predstavil avstrijski delegat Johann Eichhoff, se je Wilfanu zdel sicer prenačrtan, vendar ni izključeval možnosti evropske združitve v prihodnosti, na kar bi morali biti Slovenci pripravljene: »Če Panevropa pride, bo i brez nas prišla, potem pa je že mnogo bolje, da smo pravočasno notri.« Podobno je v intervjuju za časnik *Slovenec* takrat razmišljal Korošec: »Zato je treba panevropsko gibanje ne le pozorno zasledovati, ampak se ga tudi udeleževati. Najmanjša korist, ki jo nam lahko prinese, je ena možnost več za prijateljsko zблиževanje narodov, in to nam je posebno potrebno, na političnem kakor na kulturnem polju, da bi – kot narod in država – lažje branili svoj status quo in pomagali rojakom izven današnjih meja, pa tudi na gospodarskem polju, da bi brže premagali izvestne šikane, ki nikomur ne koristijo in nam zagrenjujejo obstanek.« Realizem slovenskih politikov iz obdobja monarhistične Jugoslavije je bil povsem na mestu. Pred izpolnitvijo evropskih sanj se je moralo slovenstvo soočiti s krivičnimi določili versajskega sistema, strahotami druge svetovne vojne in totalitarizmi različnih barv.

Osemdeset let pozneje je mednarodni položaj slovenskega naroda trdnejši kot kadar koli prej v zgodovini. Po vstopu v Evropsko unijo leta 2004 je slovenska država edina od novih članic, ki bo pri-

hodnje leto prevzela skupno evropsko valuto evro. Tudi varnostni položaj Slovenije je trden, saj je že dobri dve leti umeščena v Severnoatlantsko zaveznitvo. Niti sicer vizionarski voditelj Korošec, ki je Slovence vodil skozi vihre prve svetovne vojne in jih prepeljal iz avstro-ogrskega v jugoslovanski državni okvir, si verjetno ni mogel predstavljati, da bodo častniki Slovenske vojske nekoč skrbeli za izobraževanje vojakov v Iraku in podpirali stabilizacijski proces v Afganistanu. Danes v Bruslju slovenski državniki sedijo za isto mizo z državniki drugih evropskih držav in skupno načrtujejo zunanjo politiko Evropske unije do Zahodnega Balkana in drugih delov sveta.

Težko je zato razumeti nenehne kritike tistih, ki ustvarjajo ozračje nekakšne ogroženosti slovenstva v mednarodni skupnosti in opozarjajo na

domnevno nekompetentnost zunanje-političnih akterjev slovenske države. Ni jih malo, ki dvomijo o zmožnosti Slovenije, da bi v letu 2008 predsedovala Evropski uniji.

Jasno je, da je predsedovanje Evropski uniji zelo zahteven projekt. Vendar ni nobenega razloga, da narod, ki mu je uspelo uveljaviti svojo voljo v precej težjih zgodovinskih preizkušnjah 20. stoletja, ne bi bil dorašel izzivom 21. stoletja v zanj daleč najprijaznejšem mednarodnem okolju doslej. Učinkovito delovanje v varnostnem svetu Združenih narodov in rutinirano predsedovanje Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi dokazujeta, da so slovenska diplomata in

institucije slovenske države dovolj usposobljeni tudi za najtežje naloge. A kot je bila pogoj za vključitev v Evropsko unijo enotnost vseh pomembnih političnih sil, to velja tudi za predsedovanje. ■

Niti sicer vizionarski voditelj Korošec, ki je Slovence prepeljal iz avstro-ogrskega v jugoslovanski državni okvir, si verjetno ni mogel predstavljati, da bodo častniki SV nekoč skrbeli za izobraževanje vojakov v Iraku in podpirali stabilizacijski proces v Afganistanu.

Zbogom, tolar, dober dan, evro!

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana, arhiv Demokracije

V nekaj dneh bomo Slovenci prevzeli evro, hkrati s praznično evforijo pa se bo po petnajstih letih poslovil slovenski tolar. Ta prvi, resnično slovenski denar bo mnogim ostal v spominu kot trdna valuta, ki je pripomogla k uveljavitvi naše države.

Denar oziroma plačilna sredstva različnih oblik so tesno in nujno povezana z nastankom in obstojem človeške družbe. Potem ko so ljudje spoznali, kako nepraktično je plačevati s celimi čredami ovac, so blagovno menjavo nadomestili s kovanim denarjem. Bankovci, ki so danes prevladujoča oblika plačilnega sredstva, so menda prišli v Evropo iz Kitajske, za njihove zametke pa lahko štejemo razne oblike zadolžnic. Slovenske dežele so večinoma sledile avstrijskim modelom, vendar s pomembnimi izjema-

mi, ki so bile posledica posebne pomena beneških kovancev. Nastal je sistem t. i. kranjske valute, ki se je obdržal do 18. stoletja. Tedaj se je v večjem delu

Slovenije do prve svetovne vojne usidral avstrijski denar.

Od goldinarja do tolarja »Klasični« denar na Slovenskem je bil dolgo časa, vse od Marije Terezije, goldinar (forint v ogrski polovici monarhije), leta 1892 pa ga je zamenjala krona v razmerju dve kroni za en goldinar. Avstrijsko-madžarska krona je kot valuta spremljala dvojno monarhijo vse do njenega bridkega razpada leta 1918.

No, še po koncu prve vojne so bile v novoustanovljeni, a kratko-

trajni Državi Slovencev, Hrvatov in Srbov v obtoku predvsem krome, dobrih deset dni po združitvi s Srbijo pa je bil 12. decembra prepovedan vnos kron v državo. Med začasnim režimom, ki je trajal do konca januarja 1919, so krome označevali z žigom oziroma posebno znamko, ljudje pa so v zameno skoraj vse leto dobivali za 20 odstotkov njihove vrednosti plačilne kronske bone. Med letoma 1920 in 1923 so bili v obtoku kronske-dinarski bankovci, ki jih je nato dokončno zamenjal dinar. Ob tem je treba dodati, da je Beograd leta 1920 določil za Slovence izredno neugodno menjalno razmerje 4:1 v korist krome, s čimer so negativno zaznamovali slovensko medvojno gospo-

Izvirno so bili tolarji večji srebrni kovanci, ki so postavili standard evropskemu denarnemu sistemu.

Na začetku je bilo veliko neznank

Pot tolarja je za nas ocenil tudi tedanji guverner Banke Slovenije dr. France Arhar.

S kakšnimi težavami ste se soočali pri uvajanju tolarja?

Takrat je bilo veliko neznank, tudi maastrichtske pogodbe še ni bilo. Evropa je eksperimentirala in se utrjevala pri fiksnem tečaju. V Sloveniji se ni vedelo, kaj bo naredil Beograd, centralna banka je vprašala vladu, kako naj vodi denarno politiko, pa ni dobila odgovora. Poleg tega smo imeli takrat 22,5-odstotno mesečno inflacijo, nismo vedeli, kako bo z deviznimi dolgovi in kako se bomo kot mednarodno nepriznana država o tem pogovarjali. Prvo mednarodno priznanje smo namreč dobili šele 15. januarja 1992, v Mednarodni denarni sklad pa smo vstopili februarja 1993. V Banki Slovenije smo se odločili, da je treba iti naprej po korakih. Podjetja so imela težave zaradi izgube trga in trajalo je nekaj časa, da so se pobrala, treba je bilo sanirati banke in jih privatizirati.

Če zdaj pogledam nazaj, smo imeli tudi srečo; obdržal se je dialog s socialnimi partnerji, postopoma se je začela zmanjševati inflacija, prepričali smo izvoznike, da se v tako majhnem gospodarstvu ne morejo vzdrževati tolikšne tečajne razlike.

Tolar je nadomestil nemško marko, ki je bila ne le v Sloveniji, temveč tudi v drugih delih Jugoslavije vedno rezervna valuta. Med 23 različnimi valutami, ki so jih imeli naši državljani na računih pri domačih bankah, je okoli 73 odstotkov tega deviznega premoženja vedno predstavljala nemška marka kot najstabilnejša valuta v Evropi. Nemška marka je bila dokaz, kaj pomeni priznana, stabilna valuta pri tržnih udeležencih: po svoji kupni moči in kot ohranjevalka vrednosti zgled slovenskemu tolarju. Leta 1991 so bile hranilne vloge prebivalstva ve-

Dr. France Arhar

činoma v nemških markah, zelo malo jih je bilo v tolarjih. Ko pa so ljudje spoznavali, da je denarna politika verodostojna, da ima dejansko namen znižati inflacijo, da deprecijacija tolarja ne prehitava inflacije, temveč da je vsako leto razlika med apreciacijo in inflacijo, kar pomeni, da je bil tolar vsako leto več vreden, se je spremenila tudi varčevalna praksa. Tolar je pridobival vrednost, po drugi strani pa je postajal zaradi višje obrestne mere zanimiva valuta za varčevanje.

Kakšna je zapuščina tolarja in kaj si lahko obetamo od evra?

Na evro smo se dolgo časa pripravljali, praktično petnajst let, kajti že od začetka smo vedeli – vsaj v Banki Slovenije, naj bi bil tolar prehodni denar, predvsem zaradi tega, ker si je Slovenija že na začetku zadala cilj, da postane članica Evropske unije. Želja centralne banke seveda je, da je njena valuta čim stabilnejša, da tudi sama postane sestavni del te evropske denarne družine. Nekateri se poslavljajo, drugi prihajajo. Če prihajajo boljši, stabilnejši, bolj univerzalni, sem prepričan, da jih vsakdo od nas z veseljem sprejema ali ga bo z veseljem sprejel, kajti evro je na eni strani priznanje Sloveniji za njeno prehojeno pot, za njene dosežke, na drugi pa seveda tudi omogoča sobivanje v evropski denarni družini, v družini, ki ima valuto, za katero sem prepričan, da jo bomo postavljali najmanj ob bok ameriškemu dolarju. Kasneje bomo videli, kaj se bo dogajalo – obeti so dobri. Evro lahko nekoč celo nadomesti ameriški dolar kot svetovna valuta.

Po prvi svetovni vojni so bile še nekaj let v obtoku primerno označene avstrijske krone.

darstvo in poskrbeli, da se je marsikomu dinar priskutil že na samem začetku.

Čas druge svetovne vojne in okupacije je na denarnem področju zaznamoval prevzem valut okupacijskih sil: italijanske lire, nemške rajhsmarke in madžarskega penga. V letu 1944 so na osvobojenem ozemlju Slovenije krožili lirski boni. Marca tega leta je Predsedstvo SNOS ustanovilo Denarni zavod Slovenije, ki je izdajal slovenske plačilne bone, ki jih nekateri štejejo za prvi slovenski denar.

Okupacijski denar so takoj po koncu vojne zamenjali z dinarjem DFJ. Prvotni povojni dinar se je obdržal do novega leta 1966, ko je formalno začel veljati

novi dinar v vrednosti 100 starih. Žalostna zgodovina dinarja, ki ga je v zadnjih letih skupne države pestila izjemno visoka inflacija, se je južno od nas končala z rekordno, do 100-odstotno dnevno inflacijo in uvedbo novega dinarja 24. januarja 1994.

Od kod tolar? Izraz tolar priključ v spomin zelo razširjen denar srednjega in novega veka, v različici dolar pa je še danes precej razširjen v anglosaksonskih državah. Tolar je bil srebrn kovanec določene velikosti, svoj zenit pa je dosegel v poznem 16. in 17. stoletju. Prvi kovanec, ki so ga dejansko poimenovali tolar, je bil češki joachimdaler iz leta 1518. Njegova razširjenost je segla onkraj habsburških in drugih dežel Svetega rimskega cesarstva, denimo v Skandinavijo (pod imenom daler). Sredi 18. stoletja je cesarstvo prevzelo tolar kot standard v odnosu do brezštevilih valut posamičnih kneževin. Od 1754 govorimo o konvencijem tolarju kot srebrnem standardu za ves denar na ozemlju ▶

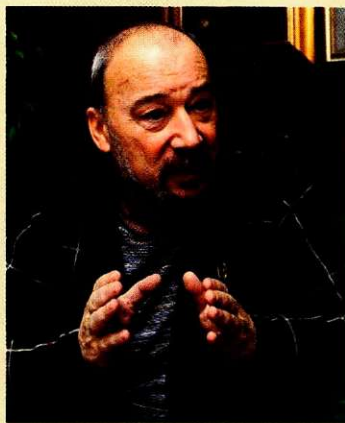
Z izjemo Tita so bili protagonisti dinarskih bankovcev idealizirani predstavniki delavskega razreda.

Simbol vsega, kar država zmore

Miljenko Licul je poleg tolarja oblikoval tudi podobo slovenskega potnega lista in osebne izkaznice. Njegov predlog (skupaj s sodelavcema Majo Licul in Janezom Boljko) je bil izbran tudi na internem natečaju Banke Slovenije in ministrstva za finance za oblikovanje slovenskih evrokovancev.

Kakšne omejitve ste imeli pri oblikovanju tolarja?

Pravzaprav na samem natečaju Banke Slovenije ni bilo nobenih omejitev razen te, da so definirali osebnosti, katerih liki morajo biti na bankovcih, pri kovancih pa smo imeli popolnoma proste roke. Nabor osebnosti je bil, čeprav se z vsemi sam ne bi strinjal, kar soliden, utemeljen in dober. Kljub temu me recimo moti, da nismo ob kasnejši izdelavi pettisočaka pa desetisočaka izkoristili priložnosti, da bi vključili igralko ali igralca. Kogar koli od izbranih likov namreč pogledamo, razen Vege, ki je z obema nogama v znanosti, so vsi drugi s kulturnega področja. Imamo dva slikarja, ki sicer trdno in temeljito upravičujeta pomen slikarske scene v Sloveniji, pa vendar se mi zdi, da manjka igralka oziroma igralec. No, verjetno je naročnik imel svoje utemeljene razloge.

Oblikovalec Miljenko Licul

bankovcih dopovedujemo Slovencem, da so naraven in logičen del evropske zgodovine že od nekdaj.

Pri tolarških kovancih je bila zgodba nekoliko drugačna.

Tu smo se sami odločili za nabor motivov, angažirali smo Janeza

Oblikovalci smo sami vzpostavili odnos drugih spremljajočih elementov *vis-a-vis* portretom in sami smo tudi definirali način obdelave portretov ter izbrali vse referenčne pozicije za vsako osebnost, se pravi: citate iz avtorjevega opusa (arhitektov načrte, glasbenikove zapise) in referenčne objekte v Sloveniji ... Pri Valvasorju je posebno simpatičen njegov latinski citat *dulcis ex labore fructus* – sladek je sad minulega dela, kar velja tudi za denar. Predvsem pa se mi zdi pomembno, da smo ves čas gradili to oblikovalsko zasnovo z mislijo, da gre za vzpostavljanje samozavesti Slovencev kot kulturnega in evropskega naroda, kjer skozi predstavitve profilov na tolarških

cesarstva. En konvencijski tolar je bil vreden dva goldinarja. Tolar, ki je bil vezan na srebro, so v Avstriji dokončno opustili leta 1892 s prevzemom zlatega standarda.

Denarna osamosvojitve Izraz tolar simbolizira tudi finančno osamosvojitve Slovenije, ki je potekala z roko v roki s politično in vojaško. Izbira imena je sicer povzročila veliko preglavic, saj so se pojavljale še druge rešitve, denimo lipa, karant ali klas. Lipovi bankovci so se dejansko pojavili sredi leta 1990. Pravzaprav so v osnutku zakona o denarni enoti, ki ga je pripravila Banka Slovenije, celo predvideli lipo kot ime za slovenski denar. Predlog so podpirali v zboru občin, medtem ko sta se družbenopolitični zbor in zbor združenega dela zavzemala

za tolar. Čeprav je bil uradni predlog Banke Slovenije karant, je naposled glasovanje v skupščini le nagnilo tehtnico v prid tolarju.

Slovenska valuta z imenom slovenski tolar je tako začela veljati po izteku brionskega moratorija 8. oktobra 1991, sprva v obliki začasnih bonov, za katere smo lahko zamenjali dinarje v razmerju 1:1. Natisnjeni so bili že v začetku leta 1991, da bi se izognili nevšečnosti, če bi med osamosvajanjem prišlo do pomanjkanja gotovine v obtoku. Verjetno se še vsi dobro spominjamo motivov Triglava in knežjega kamna (izbira slednjega je tako kot pri slovenskih evrokovancih dvignila veliko prahu v sosednji Avstriji), ki sta krasila tolarške bone vseh vrednosti.

Odločitev za slovenski denar pa je bila sprejeta že precej pred

dejansko osamosvojitvijo, in sicer oktobra 1990. Med vojno za osamosvojitve je Banka Slovenije pripravila interni natečaj za oblikovanje slovenskih bankovcev in kovancev, odločitev pa so sprejeli v dogovoru s SAZU. Bankovce je oblikoval Miljenko Licul s sodelavcem Zvonetom Kosoveljem, portrete pa je narisal Rudolf Špan-

zel, medtem ko je živalske like na kovancih oblikoval Janez Boljka.

Bankovce so tiskali v Veliki Britaniji (bankovec za 10.000 SIT s podobo Ivana Cankarja so kasneje izdelali v Nemčiji) na papirju iz papirnice Radeče. Izdelavo kovancev smo zaupali Slovakom.

Že septembra 1992 smo dobili v roke bankovce za 100, 500 in

Bodimo ponosni!

Izjava predsednika vlade Janeza Janše ob uvedbi evra

Slovenski tolar vidim kot zelo uspešen projekt, kot enega izmed temeljev izgradnje slovenske države. V prvih letih svojega življenja je bil tolar pod velikim pritiskom. Leta 1991 smo se tako soočali z 247-odstotno inflacijo in šele ob koncu leta 1995 je padla med enomestne številke. Kljub temu je tolar zrasel v solidno valuto, ki je omogočila Sloveniji, da postane prva nova članica Evropske unije, ki bo prevzela evro v letu 2007. Upravičeno smo lahko ponosni nanj.

Evro nam prinaša veliko poenostavitev tako na poslovni ravni kot na ravni posameznika. Prinaša nam večjo atraktivnost, ko gre za tuja vlaganja, dolgoročnojšo finančno stabilnost, prinaša nam tudi posredne učinke, ki jih ni mogoče meriti v številkah, odražajo pa se v občutku pripadnosti, iz katere izhajajo tudi konkretne prednosti. Prepričan sem, da bomo evro prav tako dobro izkoristili, kot smo tolar.

Bodimo ponosni na slovenski tolar, ki je zelo dostojno odigral svojo zgodovinsko vlogo, in z enakim pristopom sprejmimo tudi evro.

Predsednik vlade Janez Janša

S tolarškimi boni smo prebrdili zgodnje obdobje slovenske osamosvojitve.

Boljko kot zelo dobrega kiparja animalista. Z naborom živali smo poskušali nakazati ekološke orientacije Slovencev. Jaz sem si nekaj časa »z vsemi štirimi« prizadeval, da bi v naboru ostala kača, ker je skoraj nobeden nima in se mi zdi, da ji delamo krivico.

Dinarji so nasprotno predstavljali popolnoma brezimne like ...

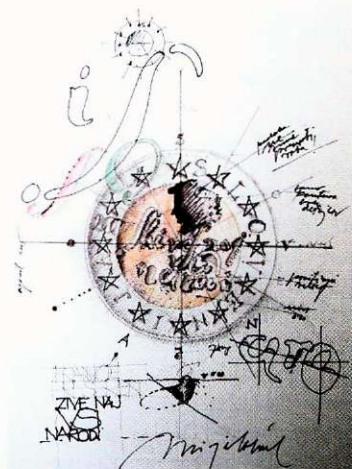
Dinarji so bili produkt režima, kjer je veljala anonimnost likov na denarju, razen Nikole Tesle pa Tita, in se je bilo treba izogibati znanim osebnostim. Tako so to bili postavni delavci, lepa dekleta, v ambientih železarn, njiv, skratka tistega, kar je pač socializem v svoji hiperprodukciji simbolov sproduciral tudi v grbih, v vsakdanjem komuniciranju, v ilustraciji časopisov. Vse te »zmage« so bile vedno navzoče tudi na denarju.

Na slovenskih evrokovancih je izbor motivov precej mešan, od portretov ljudi do živali in objektov ...

Tu so bile stvari veliko bolj definirane; država kot naročnik in tisti, ki založi kovance, je s pomočjo anket že vnaprej definirala motive, ki jih želi imeti na nacionalni strani kovancev, in tukaj se seveda opazi, da izbora ni napravila ena roka, ampak da je sad kompromisa. Izbor kot tak se mi zdi dopadljiv, zelo slovenski. Kot poudarjam, se ne da odčitati neke jasne tendence, a vendar je tukaj ostalo malo manevrskega prostora, da znotraj obdelave posamezne teme najdemo prostor za oblikovalski pristop in način predstavitve. Recimo pri problemu

1.000 SIT, postopno pa so se jim pridružili še bankovci za 10, 20 in 50 tolarjev. Naslednje leto oziroma leta 1995 smo dočakali tudi bankovca najvišje nominalne vrednosti za 5.000 in 10.000 SIT.

Kovanci, ki so medeninatisti (za 1, 2 in 5 tolarjev) oziroma aluminijasti (za 10, 20 in 50 tolarjev), so se pojavili v začetku leta 1993.

Osnutek evrskega kovanca

Trije bankovci, in sicer za 200, 1.000 in 5.000 SIT so s časom doživeli oblikovalske korekture. Tu ne smemo pozabiti izdelave več priložnostnih kovancev za 500 tolarjev kot tudi zbiralsko pomembnih stotinskih kovancev.

Leta 1995 je slovenski tolar postal mednarodno konvertibilen,

28. junija 2004 pa je vstopil v sistem ERM II, kar je predstavljalo dveletno čakalnico za evro.

Zapuščina tolarja Evro pa bo kljub temu tudi slovenski, vsaj kar se tiče kovancev. Ne le to, lika na kovancih za dva in en evro (Prešeren in Trubar) sta ista kot na bankovcih za 1.000 in za 10 tolarjev. Z upodobitvijo knežjega kamna na kovancu za dva centa pa je bil spet uporabljen motiv s tolarjskih bonov. Na preostalih kovancih (bankovci so, kot je znano, enaki za vse države evroobmočja) so upodobljeni: Triglav (50 centov), lipanci (20 centov), Plečnikov neizvedeni načrt slovenskega parlamenta (10 centov), sejalec (po Groharjevi istoimenski sliki) (5 centov) in štorclja (1 cent).

Finančni minister Andrej Bajuk se je v izjavi za naš tednik strinjal z ugotovitvijo guvernerja Banke Slovenije Mitje Gasparija, »da bomo dobro zamenjali z boljšim. Odpira se nam obdobje večje stabilnosti, saj smo odpravili posamezni vir tveganj in to je prav menjalni tečaj, kar pa za odprto gospodarstvo, kot je slovensko, veliko pomeni. Povečala se bo prepoznavnost Slovenije, povezana ne samo z lepotami naših krajev, marveč z dejstvom, da smo država, v kateri prevladujejo pravila igre starejših držav članic Evropske unije«. **D**

predstavitve kovanca za dva evra se je bilo treba odločiti za primeren lik Prešerna. Njegov lik ni znan, skozi zgodovino je bil na sto in več načinov interpretiran v risbi, sliki, kipu, a vprašanje je, ali je bil v resnici takšen. Edino, kar nam je znano, je rokopiš, tako da sem se zavestno odločil, da poudarimo rokopiš oziroma zapis začetka slovenske himne v njegovi arhaični obliki. Sejalec je bil tudi definiran v svoji pozi. Gre za Groharjevega Sejalca, narejenega na podlagi fotografije Augusta Bertholda. Kaj sejalcu torej dodati? Med semena sem dodal še trinajst zvezd: dvanajst zvezd na obodu kovanca plus teh trinajst je skupaj petindvajset, se pravi toliko, kolikor je bilo članic v trenutku, ko so nastali slovenski evrokovanci. S tem smo nekako označili čas, ko je Slovenija postala članica Evropske skupnosti. Pri lipancu smo denimo želeli poudariti njegovo družabnost, igrivost, zato smo dodali še enega konja kot njegovo senco.

Kako se bomo po vaše, če sploh, spominjali tolarja?

Mislím, da bo kot spomin ostal. Končno je bil tolar prva valuta v trenutku, ko je Slovenija bila prvič država v današnjem pomenu besede. Tako da je to temeljni motiv, ki nas bo vezal s spominom na tolar in tudi na tolarjske bone. Tolar pa ima tudi večji naboj, ker je denar države in simbolizira to, kar država zna, zmore, v ta denar je vgrajeno, kar njena ekonomija hoče in zmore. Tolar je končno spremljal relativno uspešno gospodarsko zgodbo, tako da se ga bomo radi spominjali.

Tolar je bil trdnega zdravja

O tolarju smo se pogovarjali s predsednikom prve slovenske vlade Lojzom Peterletom.

Nam lahko opišete, kako je pravzaprav nastajala ideja o tolarju? S kakšnimi težavami ste se tedaj spopadali?

Jasno je, da je k osamosvojitvi Slovenije spadala tudi denarna osamosvojitve. O projektu sem se poleti 1990 najprej pogovarjal s takratnim podpredsednikom vlade dr. Jožetom Mencingerjem in ministrom za finance dr. Markom Kranjcem. Potem je steklo sodelovanje s takratno Narodno banko Slovenije, ki jo je vodil guverner dr. France Arhar. V popolni tajnosti je potem denarne bone natisnil celjski CETIS. Bilo je nekaj težav, vendar smo imeli ob plebiscitu decembra 1990 pripravljeno že polovico potrebne količine bonov. Do izbire imena tolar je prišlo kasneje.

V igri so bila, kot vemo, tudi druga imena. Je bilo izbrano ime najprimernejše oziroma je bilo po vašem okusu?

Govorilo se je o več imenih, recimo lipa, klas ... Sam sem se zavzemal za klas, ker se mi je zdel tolar premalo slovenski. Mislím, da je k izbiri tolarja močno pripomogla Spomenka Hribar. Zavzemal sem se tudi za eno ničlo manj, kar se danes izkazuje za boljšo rešitev, saj bo razlika med tolarjem in evrom (1:239) povzročila nekaj psiholoških težav.

Kako ocenjujete to skoraj poldrugo desetletje dolgo obdobje prve valute samostojne Slovenije; kako se je tolar izkazal?

Dosegel je tako trdno zdravje, da ga lahko zamenjamo za evro. Če bi bil šibek, se to ne bi zgodilo. Vesel sem, da smo takrat uspešno izpeljali denarno reformo in tako postavili dobro izhodišče za nove uspehe in za zgodovinski finale z vstopom v območje evra.

Lojze Peterle

Usoda medijske milijarde

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Ministrstvo za kulturo je z razširitvijo sklada za avdio-vizualne medije tudi na časopise in revije delno ugodilo pozivom k uravnoveženju slovenskega medijskega prostora. Milijarda tolarjev je razdeljena, učinek pa se bo pokazal čez čas.

Zahteve po uravnoveženju slovenskega medijskega prostora se v slovenski javnosti pojavljajo praktično že vse od osamosvojitve. V zvezi s tem je bilo tudi nekaj poskusov zagona t. i. desnih medijev.

Težave s pluralnostjo Leta 1991 je bil ustanovljen dnevnik Slovenec, a je zaradi pomanjkanja denarja in vsega, kar to prinese s sabo, leta 1996 nehal izhajati. Leta 1998 je ekipa, zbrana okoli tednika Mag, začela izdajati dnevnik Jutranjik, vendar so na Magu hitro ugotovili, da bi lahko dnevnik finančno ogrozil tednik, zato so ga po vsega tridesetih številkah nehali izdajati. Poleg poskusa zagona dveh t. i. desnih dnevnikov smo videli še poskus zagona desne

televizije (TV 3), ki se je ves čas oddajanja otepala s finančnimi težavami, zaradi česar so jo lastniki po nekaj letih bolj klavrnega programa prodali. Tako smo lahko še pred zadnjimi državnoborskimi volitvami imeli le tri ali štiri t. i. desne medije, ki so v medijskem prostoru imeli določeno težo – tednika Demokracijo in Mag, Radio Ognjišče in delno tednik Družina, kolikor se ta ukvarja s širšimi družbenopolitičnimi temami. Glede na tako izrazito neuravnovežen medijski prostor so se seveda v javnosti vsake toliko časa pojavile zahteve po njegovem uravnoveženju. Eno znamenitejših z naslovom Nekaj je treba storiti je leta 2003 poleg prve podpisane Barbare Brezigar podpisalo 88 slovenskih intelektualcev. V njej so podpisniki

podobno kot nekaj tednov prej koalicija Slovenija (slednja je v znamenitih šestih zahtevah, ki jih je naslovila na vlado, zahtevala ustanovitev posebnega sklada, s katerim »bo mogoče zagotoviti večjo neodvisnost od oblastnih in kapitalskih centrov moči ter ustanoviti nove neodvisne revije in časopise«) zahtevali, naj vlada izdela in pošlje v parlament zakon o pluralizaciji medijev, s katerim naj ustanovi ustrezen sklad, ki bo zagotovil sredstva za zagon ter razširitev nevladnega in neodvisnega dnevnika. Vlada, ki jo je takrat vodil Janez Drnovšek, in tudi naslednja, ki jo je vodil Anton Rop, takšnim zahtevam ni prisluhnila, delno pa jim je prisluhnila vlada Janeza Janše, ki je bila sestavljena po volitvah leta 2004, in maja letos sprejela

spremembe zakona o medijih, s katerimi je financiranje razvoja programske vsebine in tehnične infrastrukture z radijskih in televizijskih medijev razširila še na tiskane medije. To so nekateri poimenovali medijski sklad, čeprav minister za kulturo Vasko Simoniti trdi, da ne gre za medijski sklad.

Spremenjeni zakon določa, da ministrstvo za kulturo za financiranje programskih vsebin medijev in njihove infrastrukture podobno kot prej vsako leto objavi javni razpis, na katerem nato posebna komisija z ocenjevanjem in dodeljevanjem točk izbere projekte, ki ustrezajo predpisanim merilom, te pa nato dobijo denar. Največ točk pri ocenjevanju dobijo tisti projekti, ki v največji meri zagotavljajo redno, objektivno in

uravnoteženo predstavljanje političnega delovanja in stališč organizacij in posameznikov, zlasti pozicije in opozicije. Prav tako se pri točkovanju štejejo kakovost, izvirnost, komunikativnost in aktualnost posameznega projekta, povprečno število prodanih izvodov (oziroma število gledalcev oziroma poslušalcev pri avdio-vizualnih medijih), njihov pomen za uresničevanje pravice do javnega obveščanja in objektivne obveščeni ter pomen za posamezno regijo oziroma lokalno skupnost.

Avdio-vizualni mediji Letošnji razpis, prek katerega je nameralo ministrstvo za financiranje programskih vsebin medijev in njihovo infrastrukturo razdeliti nekaj manj kot milijardo tolarjev, je ministrstvo objavilo v začetku avgusta. Do začetka septembra, ko se je iztekel rok za prijavo, se je nanj prijavilo 934 medijev. Petčlanska komisija, v kateri so bili predavatelj na katedri za komunikologijo na Univerzi Saint Louis Peter Lah, predavateljica medijskih komunikacij na mariborski univerzi Suzana Žilič Fišer, direktor Zavoda za oživitve civilne družbe Andrej Aplenc, sodelavec katedre za kulturologijo FDV Matjež Tomšič in do nedavnega članica uprave Raiffeisen Krekove banke Danica Ozvaldič, je do začetka novembra prečesala in ocenila vse popolne vloge. Čeprav so mnogi napovedovali, da bodo največ denarja dobili t. i. desni mediji, se to ni zgodilo, kar dokazuje, da je bila komisija pri svojem delu v veliki meri samostojna. Med vsemi mediji (na splošno so jo najbolj odnesli avdio-vizualni, ki so prejeli kar 555 milijonov tolarjev) je največ denarja prejelo podjetje Tele 59, ki pripravlja tv-program RTS. Komisija mu je odobrila dobrih 58 milijonov tolarjev za financiranje petih projektov, med drugimi največ (slabih 26 milijonov) za informativni oddaji Kronika 1 in Kronika 2, ki sta predvajani v okviru tv-programa RTS. Druga na lestvici je velenjska televizija VTV, ki je od ministrstva dobila 51,5 milijona tolarjev. Komisija ji je odobrila osem projek-

to, med katerimi najbolj izstopa projekt Serija oddaj VTV. Tretja po višini odobrenega zneska je TV Novo mesto, ki oddaja tv-program Vaš kanal. Novomeščanom je komisija dodelila dobrih 47 milijonov tolarjev za skupno sedem projektov.

Kaj pa tiskani mediji? Med tiskanimi mediji (slednji so iz sklada skupno prejeli 370 milijonov tolarjev) je največ sredstev prejela časopisna družba Delo. Komisija ji je za tednik Mag odobrila 18,3 milijona tolarjev, vendar je uprava Dela na predlog odgovornega urednika Maga Janeza Markeša dobljena sredstva zavrnila. Druga na lestvici najvišjih zneskov je časopisna družba Dnevnik, ki je dobila 16 milijonov za prenovljeno sobotno prilogo Objektiv, tretje pa so s 14 milijoni Primorske novice.

Največ sredstev za sofinanciranje infrastrukture (za slednje je bilo v razpisu namenjenih 70 milijonov tolarjev) je dobilo podjetje Nova Obzorja, ki izdaja našo revijo. Komisija mu je za sofinanciranje razvoja tehnične infrastrukture odobrila dobrih 5,8 milijona tolarjev. Na drugem mestu je podjetje Tele 59, ki mu je komisija odobrila dobrih 5,7 milijona za sofinanciranje nakupa in vgradnjo opreme za vozilo za televizijski prenos v živo, tretji pa je Radio Gorenc, ki je dobil 5,7 milijona tolarjev za ureditev oddajne točke Golnik.

Naj dodamo, da je podjetje Nova Obzorja, d. o. o., ki izdaja revijo Demokracija, na razpisu za sofinanciranje programskih vsebin kandidiralo s 15 vsebinskimi projekti, vendar so jih uradniki na ministrstvu za kulturo izločili kot nepopolne. Manjkala naj bi bila priloga, v kateri bi moralo biti na kratko predstavljeno podjetje Nova Obzorja. Isto se je zgodilo tudi Večeru, čeprav so mu ustno zagotovili, da omenjena priloga ni potrebna. Tako petnajst naših vlog do komisije sploh ni prišlo. Pri naslednjem razpisu bi bilo smiselno omogočiti poznejšo dopolnitev vlog, kot je običajno pri drugih javnih razpisih.

Grenak priokus Zdaj ko so sredstva razdeljena, se postavlja vprašanje, ali je ministrstvo do-

Podpisniki pobude Nekaj je treba storiti v Klubu Nove revije

Na tokratnem razpisu je kulturno ministrstvo razdelilo milijardo tolarjev.

Največ sredstev so prejeli avdio-vizualni mediji.

seglo temeljni namen, ki naj bi bil v prvi vrsti večja uravnoteženost medijev. Če vzamemo v zakup dejstvo, da so sredstva (celo največ) prejeli nekateri mediji, ki so v preteklih letih veljali za provladne in so se kljub temu, da jih je ministrstvo vseskozi bogato financiralo, še vedno kopal v rdečih številkah, potem bi

rekli, da je razpis zgrešil svoj namen; če pa upoštevamo dejstvo, da so tokrat do nekaj denarja prišli tudi mediji, ki jim je bila v preteklosti zaradi ideološke nekompatibilnosti državna blagajna zaprta, lahko rečemo, da je bil razpis smiseln. Učinek dodeljenih sredstev pa se bo tako ali tako pokazal šele čez čas. ■

Še nikoli tako dobro

Vida Kocjan, foto: iStockphoto, Gregor Pohleven

Konec leta je čas za pregled dogajanja na makroekonomskem nivoju. Podatki kažejo, da Slovenija dosega visoko gospodarsko rast, nižjo stopnjo brezposelnosti, nižji proračunski primanjkljaj, inflacija pa je v okviru 2,4-odstotne stopnje.

V domačem in mednarodnem okolju se nadaljuje ugodna makroekonomska gibanja, vlada in Banka Slovenije pa sta v jesenskih mesecih iztekajočega se leta nadaljevali z izvajanjem ključnih usmeritev makroekonomskih politik. Primerjava napovedi slovenskega Urada za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) in evropske komisije za EU pa kaže, da bo Slovenija ob koncu leta v primerjavi s povprečjem članic EU predvidoma dosegla višjo gospodarsko rast in nižjo stopnjo brezposelnosti ter nižji proračunski primanjkljaj, inflacija pa se bo gibala okoli povprečja.

Visoka rast Rast industrijske proizvodnje v predelovalnih dejavnostih je bila v tretjem četrtletju kar 9,2-odstotna, kar je naj-

višja rast po drugem četrtletju leta 2000. Aktivnost se je letos močno okrepila tudi v gradbeništvu, kjer se je vrednost opravljenih del povečala za skoraj desetino.

Ob ugodnih vplivih mednarodnega okolja ostaja visoka tudi rast blagovno-storitvene menjave. Povišala se je nominalna rast uvoza, ob nekoliko nižjem presežku v menjavi blaga in storitev, ki je predvsem posledica hitrejši rasti uvoznih cen, pa se je nekoliko povečal primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance.

Manj brezposelnih Gibanja na trgu dela sledijo predvsem višji gospodarski rasti, delno pa nanje vplivajo tudi ukrepi ekonomske politike na področju zaposlovanja. Na septembrsko povečanje števila delovno aktivnih je na primer po-

Vlada je na gospodarskem področju zelo uspešna.

leg običajnih sezonskih dejavnikov vplivala tudi visoka raven gospodarske aktivnosti. Čeprav se je število registrirano brezposelnih zaradi povečanega priliva iskalcev prve zaposlitve po končanem šola-

nju na trg dela v oktobru sezonsko povišalo, so predvsem konjunktorni razlogi privedli do njihovega znižanja na medletni ravni. Tudi stopnja anketne brezposelnosti se je v tretjem četrtletju znižala na

**Letošnja
gospodarska rast
bo bistveno višja
od lanske.**

5,6 odstotka, kar je najnižja vrednost, odkar se podatki spremljajo na primerljiv način. Ob tem ostaja rast plač stabilna, njihova nihanja med meseci pa lahko večinoma pojasnimo z različnim številom delovnih dni. V devetih mesecih letos je bila realna rast plač 2,1-odstotna in je še naprej zaostajala za ocenjeno produktivnostjo, pri čemer je bila rast plač v javnem sektorju še vedno nižja od rasti plač v zasebnem sektorju. Takšno razmerje delno odraža usmeritve socialnega sporazuma, delno pa je posledica dejstva, da se dogovor o odpravi nesorazmerij med plačami v javnem sektorju še ne izvaja, zaradi česar del sredstev za

Cenovna gibanja v Sloveniji in EMU

INDEKSI CEN	DEC. 2005/DEC. 2004		OKT. 2006/OKT.2005
	I.	VI.	
1. Cene življenjskih potrebščin	102,3	101,5	
- goriva in energija	110,1	99,5	
- drugo	100,2	101,0	
- storitve	103,0	103,3	
2. Cene v EMU			
- cene življ. potrebščin	102,2	101,6	

Opomba: EMU – Evropska monetarna unija

Denarni trg – posojila – nominalni zneski v milijardah SIT

OBSEG POSOJIL DOMAČIH BANK	31.12.2005	31.10.2006	POVEČANJE V %
Posojila skupaj:	3.854,8	4.670,8	20,9
- od tega posojila prebivalstvu	1.025,9	1.252,3	22,1

plače ostaja za načrtovano izravnavo teh nesorazmerij.

Usklajen primanjkljaj Javnofinančni tokovi kažejo, da bo proračunski primanjkljaj skladen z načrtovanim. Podatki o realizaciji proračunskih prihodkov kažejo, da so ti višji od predvidenih v veljavnem proračunu, pri čemer izstopajo prilivi od davka od dohodka pravnih oseb. Ti po visoki rasti v prvem delu leta ostajajo višji od predvidenih tudi v tretjem četrtletju. Na drugi strani odhodki proračuna ne odstopajo bistveno od načrtovanih. Takšna gibanja bodo omogočila, da proračunski primanjkljaj, merjen po metodologiji finančnega toka, letos ne bo presegel 1,1 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP), medtem ko javnofinančni primanjkljaj, merjen po uradni metodologiji evropskega

sistema računov, najverjetneje ne bo presegel 1,6 odstotka BDP. Ob ugodnih fiskalnih gibanjih v letošnjem letu sta bila novembra sprejeta državna proračuna za leti 2007 in 2008, ki odražata ključne usmeritve iz okvira gospodarskih in socialnih reform. V prihodnjih dveh letih predvidevata znižanje deleža javnofinančnih odhodkov za 1,6 odstotne točke, hkrati pa povečujeta sredstva za raziskave in razvoj, aktivno politiko zaposlovanja in terciarno izobraževanje.

Nizka inflacija Ob stabilni osnovni inflaciji nižje cene nafte znižujejo tudi merjeno inflacijo. Osnovna inflacija, ki odraža usmeritve ekonomskih politik, je v drugi polovici letošnjega leta sicer višja od primerljive lani, vendar ostaja stabilna. Po znižanju cen nafte za približno 13 dolarjev na sodček od njihove najvišje vrednosti v začetku avgusta pa je navzdol zanihala merjena inflacija, ki je novembra na medletni ravni znašala 2,3 odstotka. Ob ohranjanju sedanjih cen nafte bo inflacija ob koncu leta nižja, kot je bilo napovedano, in sicer za približno 0,3 odstotne točke, kar pomeni, da bo na letni ravni znašala 2,4 odstotka.

Prihod evra V začetku 2007 država ne pričakuje bistvenih zapletov pri prevzemu evra. Poleg stabilnih makroekonomskih razmer, še posebej ohranjanja inflacije na nizki ravni, se v zadnjih mesecih krepi obseg poslovanja v evrih.

Višina BDP – v mio SIT

LETO	
2002	5.355.440
2003	5.813.540
2004	6.271.795
2005	6.620.145
2006 (ocena)	7.055.200
2007 (napoved)	7.586.400
2008 (napoved)	7.098.200

Opomba: Podatki so zajeti po tekočih cenah.

Brutoplača na zaposlenega

LETO	ZNESEK V SIT
2001	214.561
2002	235.436
2003	253.200
2004	267.571
2005	277.279
2006	287.557

Opomba: Podatki so za september 2006.

Rast industrijske proizvodnje

LETO	POVEČANJE V %
2001	2,9
2002	5,4
2003	26,9
2004	12,8
2005	16,5
2006	22,5 (začasni podatki)

Tako prebivalstvo kot tudi podjetja so namreč v tretjem četrtletju še naprej povečevala zadolževanje in varčevanje v evrih, kar dodatno

NAJ RASTE!

profit

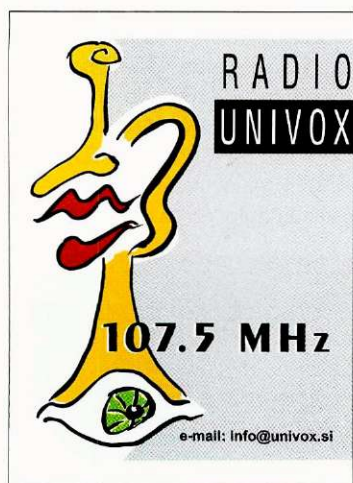
poslovna revija

Poslovna revija Profit je prenovljena. Vsakih 14 dni prinaša poglobljene gospodarske informacije, ki lahko osvežijo vaše posle in povečajo vaš profit.

www.profit-on.net

Titania d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 23, 1000 Ljubljana, telefon 05971 55 55, faks 05971 55 50, info@profit-on.net

Stabilni tolar za stabilni evro

▶ zmanjšuje tveganja ob vključitvi Slovenije v evroobmočje.

Varčevanje in prihranki Po zadnjih objavljenih podatkih se je obseg varčevanja prebivalstva v bankah oktobra letos zmanjšal, znižal se je tako obseg tolarjskih kot tudi deviznih vlog. Sicer pa podatki kažejo, da se je varčevanje prebivalstva letos povečalo za 2,9 odstotka v primerjavi z oktobrom lani, v dvanajstih mesecih pa so se prihranki povečali za 5,6 odstotka. Največ tolarjev ima prebivalstvo na računih, s katerih lahko dvigne denar kadar koli, dolgoročne vloge pa se znižujejo. Letos so bile nižje za 2 odstotka, v dvanajstih mesecih pa so se znižale za 6,6 odstotka. Ob tem se povečuje varčevanje v vzajemnih skladih domačih upravljavcev, kjer je varčevanje v enoletnem obdobju doseglo že skoraj 40-odstotno rast. Če pogledamo celoto (varčevanje in zadolževanje prebivalstva), ugotovimo, da so prihranki za več kot dvakrat večji od posojil, kar je razvidno tudi s tabel, ki jih objavljamo posebej.

Posojila Podatki kažejo, da so se posojila domačih bank v letošnjih desetih mesecih (to so

Prihranki prebivalstva in posojila

1. PRIHRANKI V BANKAH IN VZAJEMNIH SKLADIH – NOMINALNI ZNESKI V MILIJARDAH SIT

Prihranki	31.12.2005	31.10.2006	okt.2006/dec.2005 (rast v %)
1. Tolarski prihranki	1.580,7	1.628,3	3,0
2. Devizni prihranki	966,9	992,9	2,7
3. Vzajemni skladi	329,6	408,5	23,9
Prihranki skupaj:	2.547,6	2.621,2	2,9

2. POSOJILA PREBIVALSTVA PRI DOMAČIH BANKAH – PODATKI V MILIJARDAH SIT

Posojila prebivalstvu po namenu	31.12.2005	31.10.2006	Povečanje v %
1. Potrošniška posojila	487,5	536,8	10,1
2. Stanovanjska posojila	311,7	446,7	43,3
3. Drugo	226,7	269,0	18,6
Posojila skupaj:	1.025,9	1.252,3	22,1

Nekateri pomembnejši kazalniki po posameznih letih (podatki v odstotkih in delno v evrih)

REALNEJŠE STOPNJE RASTI (V %)	2001	2002	2003	2004	2005	2006 (OCENA)
Bruto domači proizvod	2,7	3,5	2,7	4,4	4,0	4,7
BDP/preb. (v EUR)	11.094	11.866	12.461	13.146	13.807	14.691
Stopnja brezposelnosti (ILO)	6,4	6,4	6,7	6,3	6,5	6,4
Produktivnost dela	2,2	3,8	3,1	3,9	3,7	3,8
Inflacija (letna – v %)	8,4	7,5	5,6	3,6	2,5	2,7
Izvoz (proizv. in stor.)	6,3	6,7	3,1	12,5	10,5	9,9
Uvoz (proizv. in stor.)	3,0	4,8	6,7	13,4	7,0	9,1
Saldo plačilne bilance (v mio EUR)	38	247	-196	-720	-548	-693
Devizne rezerve (v mio EUR)	6.514	7.842	7.703	7.484	8.833	8.228
Bruto zunanji dolg v mio EUR	10.403	11.484	13.259	15.271	19.566	22.204
Povr. letni tečaj EUR/SIT	217,2	226,2	233,7	238,9	239,64	239,64

Opomba: Pri vseh besedilnih in podatkovnih podatkih so viri isti, in sicer: UMAR, Ministrstvo za finance RS, Banka Slovenije, Statistični urad RS.

zadnji razpoložljivi podatki) povečala za 20,9 odstotka, v primerjavi z istim obdobjem lani pa za 26,1 odstotka. Obseg posojil se veča vsak mesec, v nasprotju s septembrom pa se je oktobra bolj zadolžila tudi država. V desetih mesecih letos se je tako obseg posojil povečal

za dobro petino, kar je dvakrat višja rast kot v istem obdobju lani. Nosilec rasti še naprej ostaja devizno zadolževanje podjetij, nedenarnih finančnih ustanov in prebivalstva. Skupni obseg deviznih posojil se je v desetih mesecih povečal za dobro tretjino. Posojila prebivalstvu so se v desetih mesecih povečala za dobrih 22 odstotkov, v primerjavi z oktobrom lani pa kar za 25,7 odstotka. Večina posojil je namenjena za potrošniške in druge namene, za stanovanjske potrebe je bilo letos najetih le 446,7 milijarde tolarjev od vseh 1.252,3 milijarde, kolikor je vseh posojil prebivalstvu. Kljub temu pa so bila ta posoji-

la za več kot polovico večja kot v istem obdobju lani.

Trg dela Med 909.800 delovno aktivnimi prebivalci ima zaposlitev 829.500 prebivalcev, kar je 0,7 odstotka več kot pred letom dni. To pa pomeni, da je registriranih brezposelnih oseb 80.200, kar je 3,7 odstotka manj kot pred letom dni. Med nezaposlenimi je 44,6 odstotka žensk. Starejših od 40 let je 38,9 odstotka, tistih pa, ki so brezposelni več kot eno leto, je 41,2 odstotka. Ob tem je pomemben podatek, da se je letos precej povečalo število prostih delovnih mest (za 14,4 odstotka), vendar pa je kar 78,7 odstotka vseh za določen čas. **D**

Trg dela

KAZALNIKI	NOV.2005	NOV.2006	RAST V %
- Formalno delovno aktivni	816,1	829,5	1,2
- Registrirani brezposelni	91,1	80,2	-3,7
- Skupaj delovno aktivni	907,2	909,8	0,7
- Stopnja registrirane brezposelnosti	10,0	8,8	

Opomba: Podatki v tisoč osebah

ZMANJŠAJTE DOHODNINO

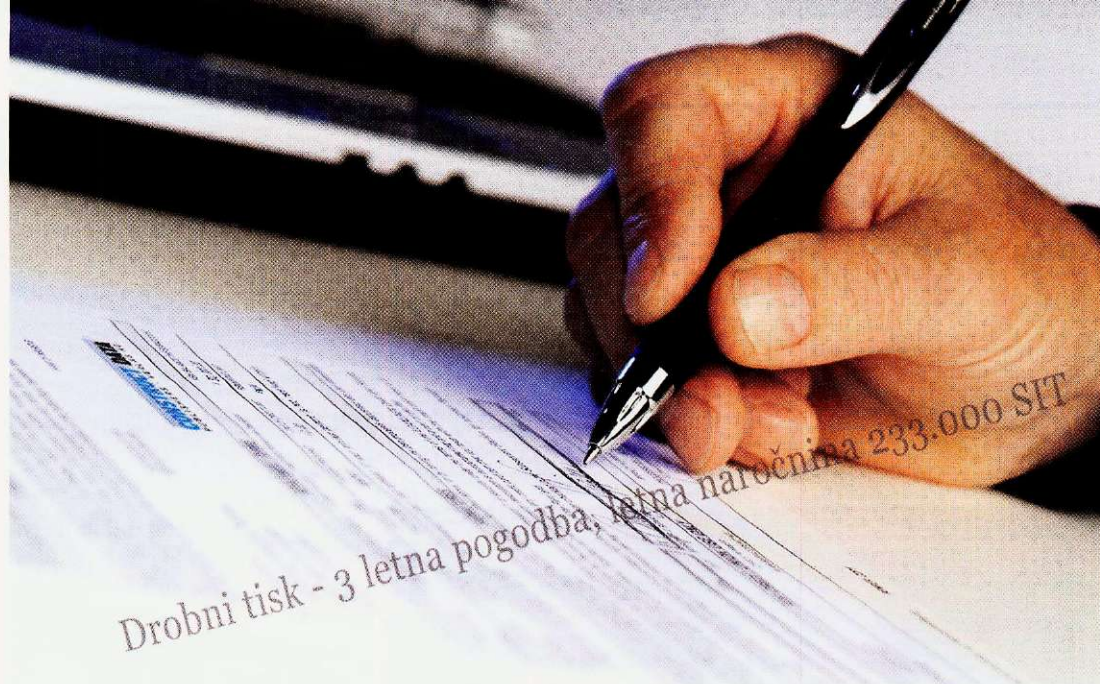
**POVEČAJTE
POKOJNINO**

IZKORISTITE NAJVIŠJO PRIZNANO
DAVČNO OLAJŠAVO

KAPITALSKA DRUŽBA

www.kapitalska-druzba.si

Draga naivnost

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

V uredništvu Demokracije se je oglašil eden izmed slovenskih podjetnikov in dejal: »Pred kakšnimi 14 dnevi sem padel v goljufijo z evropskimi registri podjetij.«

»Po začetni agoniji so me pred vsem pravniki pomirili, da je to znana goljufija, za katero vedo tudi sodišča, in da se mi ni treba bati, saj gre za pogodbo, podpisano na podlagi zavajanja. Kljub temu vedno obstaja dvom, ali se bo to res srečno izteklo ali pa bom moral plačati nekaj tisoč evrov. Že na začetku pa sem si obljubil, da bom poskušal čim več ljudi obvestiti o teh goljufijah, kajti če bi sam vedel, da to sploh obstaja, ne bi nikoli padel v to. Zato sem že naredil stran <http://nedovolji>.

ednevnik.si, kjer opisujem svoje izkušnje z goljufijo. Pridružila se mi je tudi gospa, ki je prav tako nasedla. Baje je tudi v Sloveniji precej podjetij nasedlo goljufiji, vendar se ljudje neradi izpostavljajo in priznavajo, da so bili naivni. Tudi za pomoč tem in za pomoč vsem, ki za to še niso slišali in so zato potencialne 'stranke', sem se odločil, da o tem spregovorim v javnosti. To informacijo je treba čim bolj razširiti, ker je res škoda ljudi, da nasedejo izključno zaradi neinformiranosti. Večina ljudi namreč niti pomislila ne bi, da nas lahko na takšen način osleparijo.«

Pogodba, ki to je in ni Ko smo sami pobrskali po spletnih straneh, smo res prišli do podatkov o goljufiji, vsi pa navajajo podobne stvari kot omenjeni podjetnik. Na kratko gre za naslednje. Podjetja prejmejo po pošti dopis v angleščini, na katerem so natisnjeni podatki o njihovem podjetju. Z veliki črkami piše FREE, z malo manjšimi pa, naj v podjetju preverijo, ali so podatki pravilni. Če niso, jim svetujejo, naj jih popravijo, dopis pa naj vrnejo, »saj posodablja jo imenik že vpisanih podjetij. Z najmanjšimi črkami, ki jih večina

sploh ne prebere, piše, da gre za pogodbo za vpis podatkov podjetja v imenik, in sicer za tri leta. Pridni podatke popravijo, dodajo žig in podpis in vse skupaj vrnejo na napisani naslov, misleč, da gre le za vpis v sodobne, obširne in sploh najboljše imenike na svetu. To pa je usodna napaka, saj jim potem tuje podjetje pošlje račun za to.

Avstriji in Švicarji Doslej so znani primeri, da takšne dopise in pozneje račune pošiljata podjetji Construct Data Verlag A. G., Vösendorf iz Avstrije in Euco Data S. A. iz Ženeve. Prvo nato pošlje račun v višini 971 evrov (233 tisoč tolarjev), drugo pa v višini 1.652 švicarskih frankov (248 tisoč tolarjev). Ko v podjetju račun zavrnejo, izvedo, da so podpisali pogodbo za tri leta, omenjeni znesek pa velja za eno leto. V avstrijskem podjetju se oglašja le telefonska tajnica, zato je treba nadalje z njim komunicirati pisno, kar seveda pomeni v nemščini. Podobno je v švicarskem podjetju, le da dopisovanje lahko poteka v nemščini ali angleščini. Drugih razlik ni, v obeh pa podjetnikom pisno sporočajo, naj plačajo, saj so podpisali pogodbo,

oni so menda svoje obveznosti (vpis v imenike) opravili, sicer bodo zneske izterjali prek sodišča. Za švicarsko podjetje naj bi bilo pristojno sodišče v Ženevi.

Iščejo pomoč Koliko natančno je podjetij, ki so v Sloveniji nasedla tej goljufiji, ni znano, vsekakor pa jih je več deset. Nekatera od njih se po storjeni napaki niso vdala v usodo in iščejo informacije ter pomoč. Ugotovila so, da gre za navidezne »pregrešno drage imenike«, pa tudi, da je podjetij, ki ponujajo to »storitev«, več, večina pa ima sedež v Švici. Zato so o tem obvestili tudi švicarsko veleposlaništvo v Sloveniji, kjer pa so jim svetovali, naj stvari preprosto »ignorirajo in ne plačajo«. Podobno naj bi prevarane podpisovalce pogodb obveščali tudi prek spletnih portalov. Postavlja pa se vprašanje, ali je to pravi postopek. Posebno še, ker so se nekateri slovenski podjetniki, ki so se ujeli v past, po pomoč obrnili tudi na Gospodarsko zbornico Slovenije. Ta je po nam znanih podatkih švicarskemu podjetju Euco Data v imenu 10 nesrečnih slovenskih podjetij že ponudila poravnavo v višini 300 švicarskih frankov (45 tisoč tolarjev) za vsako podjetje, kolikor se pogodba za naslednja leta prekličče. Podjetje Euco Data ni reagiralo, ampak se je s posameznim podjetjem dogovorilo za veliko višjo poravnavo in preklic pogodbe. Dodajmo, da so nekateri podjetniki za pomoč prosili tudi slovenske poslance v evropskem parlamentu (kot svetujejo na mednarodnih portalih), doslej pa se je na to odzvala le poslanka Romana Jordan Cizelj, ki je o tej temi govorila tudi v evropskem parlamentu. Kako bo vse skupaj potekalo naprej, ali bodo morali podjetniki, ki so v dobri veri podpisali nekaj, za kar niti vedeli niso, kaj je, to drago plačati, bomo seveda spremljali. Opozorilo, da je treba dobro prebrati vse, tudi drobni tisk, preden nekaj podpišeš, nikakor ni odveč. Tudi ni rečeno, da se za goljufivimi tujimi podjetji skrivajo le tujci. Navsezadnje lahko tudi slovenski državljani, ki imajo podjetja (ali le poštne nabiralnike) registrirana na primer v Švici in Avstriji, goljufajo svoje sodržavljane. **D**

THE EUROPEAN WWW REGISTER

FREE LISTING!!

YOUR AMENDMENTS

Name / Company Name:	_____
Address:	_____
City:	_____
Country:	_____
Zip Code:	_____
Phone:	_____
Fax:	_____
E-Mail:	_____
Website:	_____

PLEASE INCLUDE YOUR BROCHURE OR BUSINESS CARD.

NAME: _____

DATE: _____

NO. _____

Faksimile goljufive pogodbe

Krčenje državnih pomoči

Denis Vengust, foto: arhiv Demokracije

Stališče EU je, da državne pomoči ogrožajo nemoteno delovanje notranjega trga, saj v mnogih primerih zmanjšujejo gospodarsko blaginjo in slabijo spodbude za izboljšanje uspešnosti v podjetjih.

Evropska komisija spodbuja h krčenju državnih pomoči.

Zato evropska komisija že nekaj let poziva po eni strani k zmanjšanju njihovega obsega, po drugi pa k bolj ciljani in osredinjeni pomoči. Slovenija na področju državnih pomoči sledi priporočilom sveta EU o nujnosti njihovega zmanjševanja. Državnih pomoči je namreč vsako leto manj, v devetih letih se je njihov delež v bruto družbenem proizvodu (BDP) zmanjšal z 2,76 na 0,98 odstotka, kljub temu pa jih je še vedno preveč. Evropska komisija je nedavno objavila poročilo o državnih pomočeh, ki so jih lani podelile države članice EU. Vse skupaj so za to namenile 64 milijard evrov ali 0,59 odstotka BDP EU, samo Slovenija pa 64 milijard tolarjev (267 milijonov evrov) oziroma 0,98 odstotka BDP. Vendar je glede na že večkratni poziv evropske komisije k nadaljnjemu zmanj-

ševanju obsega sredstev mogoče pričakovati, da bo skupni znesek slovenskih pomoči kmalu padel pod 60 milijard tolarjev (250 milijonov evrov). Kljub temu je pri podeljevanju pomoči še vedno kar nekaj pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti. Ana Murn iz Urada za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) pravi, da lahko pri državnih pomočeh s podrobnejšim pregledom najdemo več nepravilnosti, osebno pa se ji zdijo problematične predvsem štiri zadeve. Prvič, po njenih besedah sistem na nobeni ravni ne omogoča nadzora podeljevalcev, komu torej dajo državno pomoč in komu ne. Drugič, še vedno nimajo pravih podatkov o učinkovitosti podeljenih pomoči. Težava pa je še v tem, da so pomoči preveč razpršene, to pa pomeni veliko prejemnikov z majhnimi zneski, kar s seboj potegne tudi visoke

države stroške dodeljevanja. Ob tem dodaja, da je podobno tudi v nekaterih drugih državah, kar seveda ne pomeni, da sistema ni smiselno oziroma se ne da izboljšati. Na drugi strani vprašljivo učinkovitost podeljenih državnih pomoči med drugim dobro ponazarjajo tudi spodbude za neposredne tuje naložbe. Teh je bilo lani 654 milijonov tolarjev (2,7 milijona evrov), letos pa 1,2 milijarde (pet milijonov evrov). Vseeno so letos nove naložbe tujcev v lastniški kapital v Sloveniji znašale le 157,6 milijona evrov (37,6 milijarde tolarjev).

Nižanje državnih pomoči Delež državnih pomoči se je v zadnjih letih bistveno znižal, saj je še v letu 1997 znašal 2,76 odstotka BDP, v letu 2005 pa le še 0,98 odstotka. Državne pomoči, ki so v absolutnem znesku znašale 64,3 milijarde

tolarjev, so se najbolj znižale na področju reševanja in prestrukturiranja podjetij, varčevanja z energijo in transporta. Pomoči so se znižale tudi na področju kmetijstva, delno zaradi spremenjene metodologije obračunavanja, kar je posledica vstopa v Evropsko unijo. Država je več denarja namenila malim in srednjim podjetjem (za 169 odstotkov več), povečala pa je tudi vlaganja za regionalne cilje (za 256 odstotkov). Največ pomoči, kar 45,6 odstotka, je prejela osrednja Slovenija, najmanj pa so je prejele notranjsko-kraška, obalno-kraška in koroška regija. Pomoči so se najbolj znižale v notranjsko-kraški regiji (62,7 odstotka), najbolj povišale pa v spodnjeposavski (31 odstotkov) in jugovzhodni Sloveniji (30 odstotkov). V primerjavi z EU je Slovenija po deležu državnih pomoči v zgornji tretjini. Povprečni delež pomoči je v petindvajseterici brez upoštevanja pomoči za transport, kmetijstvo in ribištvo znašal 0,44 odstotka, v Sloveniji pa 0,53 odstotka.

Vse odobreno Okvirno podobo, kako se bodo izdatki za državne pomoči gibali v prihodnje, lahko dobimo na podlagi podatkov za prejšnja leta. Iz poročila o državnih pomočeh za leta 2003, 2004 in 2005 je razvidno, da so v tem času še vedno prevladovale pomoči kmetijstvu oziroma transportu, hkrati pa sta bili to področji, ki sta največ pripomogli k znižanju skupnega zneska. Po drugi strani so se najbolj povišala sredstva za raziskave in razvoj ter regionalne cilje. Ti so lani zavzemali že več kot 15-odstotni delež vseh pomoči, ki so bile izplačane večinoma v obliki dotacij (94,2 odstotka). Največ od skupaj skoraj petih milijard tolarjev (21 milijonov evrov) pomoči, dodeljenih po pravilu, ki je do decembra veljalo za zneske

do 100 tisoč evrov, z novo uredbo s strani evropske komisije pa do 200 tisoč evrov (48 milijonov tolarjev), so dobila mala in srednja podjetja (54, 8 odstotka). Za te pomoči velja, da jih ni treba priglasiti evropski komisiji, preostale pa. »Evropski komisiji moramo poročati od vstopa v EU, kar tudi redno počnemo, vendar doslej nobene še ni zavrnila,« pravijo na ministrstvu za finance. Med drugim je zanimiv del poročila, ki vsebuje ocene uspešnosti dodeljenih pomoči. V njem je zapisano, da je od leta 2002 do 2005 precej upadel delež tistih, ki uspešnost pomoči ocenjujejo z najvišjo oceno 5 (s 33,7 na 14,4 odstotka sodelujočih). Po drugi strani se je povečalo število tistih, ki so dali oceno 4. »Med pomoči, ki so bile ocenjene z neuspešno, sodijo del programa za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti, ki se nanaša na raziskave in razvoj, ter nekatere pomoči za reševanje oziroma prestrukturiranje podjetij,« je še zapisano v poročilu. Sicer pa bo ministrstvo za finance zbrane podatke o letošnjih državnih pomočeh uredilo in objavilo julija prihodnje leto.

Nova pravila igre V skladu z novo uredbo, ki jo je sprejela evropska komisija o spremembi pravil glede državnih pomoči, subvencije v višini do 200.000 evrov za obdobje treh let ne bodo več obravnavane kot državna pomoč. Uredba se nanaša tudi na poročila za posojila, če ta ne

presejajo 1,5 milijona evrov, so še sporočili iz Bruslja.

»Z novo uredbo bodo države članice in komisija prihranile čas in denar,« je ob tem dejala evropska komisarka za konkurenco Neelie Kroes. Do sedaj je bila meja za subvencije, ki se niso obravnavale kot državne pomoči, postavljena pri 100.000 evrih za obdobje treh let. Uredba je odgovor na rezultate javnega posvetovanja, ki je potekalo v letu 2006 in predstavlja enega od mejnikov akcijskega načrta za državne pomoči. Načrt želi poenostaviti pravila za njihovo podeljevanje, zagotavlja gospodarske analize subvencioniranja, komisiji pa omogoča, da se lahko osredini na primere, ki zelo izkrivljajo konkurenco. Uredba bo začela veljati s 1. januarjem 2007. Omeniti velja še, da je evropska komisija v nedavno objavljeni preglednici državnih pomoči v EU ocenila, da je Slovenija v letu 2005 podelila za 100 milijonov evrov državnih pomoči. Komisija v svoji preglednici tudi ugotavlja, da je delež pomoči v BDP EU padel z 0,61 odstotka v letu 2004, na 0,59 odstotka v letu 2005, dobra polovica članic pa je več kot devetdeset odstotkov pomoči namenila za horizontalne cilje, kot so raziskave in razvoj, regionalni razvoj in okolje. Članice EU so tako v letu 2005 podelile 64 milijard evrov državnih pomoči. Na prvih mestih so z dvajsetimi milijardami Nemčija, z desetimi milijardami Francija in s šestimi Italija, medtem ko so največji delež v BDP državne pomoči z dobrimi tremi odstotki dosegle na Malti. Komisija ugotavlja, da članice EU sicer niso znatno zmanjšale obsega državnih pomoči, so pa v skladu s smernicami o bolj usmerjenih državnih pomočeh 84 odstotkov slednjih usmerile v horizontalne cilje, tako da je za pomoč posameznim sektorjem – od premogovništva prek industrije do storitev – šlo le 16 odstotkov vseh pomoči.

Slovenija je za sektorsko pomoč namenila 14 odstotkov vseh državnih pomoči, 86 odstotkov pa za horizontalne cilje, je zapisano v preglednici komisije. Za raziskave in razvoj je tako v letu 2005 Slovenija namenila 24 odstotkov vseh državnih pomoči, po 15 odstotkov pa je šlo za zaposlovanje, regionalni razvoj in okolje. **D**

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kabelskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabelskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilitelovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

FM 102.1
 99.5 stereo RDS
Radio VIVA
 M.Sobota tel: 02/537-1949
 Slave Klavora 1
 9000 Murska Sobota
 Slovenija
 tel.: 02/537 1949
 fax.: 02/537 1948
 GSM: 041/34 66 46
 GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
 e-mail: viva@radio-viva.com

Minister za pravosodje Lovro Šturm, predlagatelj zakona o verski svobodi in verskih skupnostih

Verski zakon skozi šivankino uho

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Kljub obstrukciji poslancev opozicije in upokojske stranke je bil minuli teden v državnem zboru sprejet nov zakon o verski svobodi in verskih skupnostih. Njegovi zagovorniki so namreč pridobili podporo dveh poslancev narodnosti.

Potem ko sta zakon minulo sredo zvečer podprla Maria Pozsonec in Roberto Battelli, je bil zakon sprejet z minimalno absolutno večino 46 glasov. Bogomir Zamernik iz SDS se je glasovanja vzdržal, vse opozicijske stranke in koalicijski DeSUS pa so glasovanje obstruirali.

40 tisočakov mesečno Država bo po novem zakonu verskim uslužbencem krila prispevke za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje od osnove, ki je določena v višini 60 odstotkov povprečne mesečne plače. To pomeni, da bo država vsakemu duhovniku ali drugemu verskemu delavcu pridala povprečno 40 tisoč tolarjev mesečno. Pri iz-

plačevanju sredstev se upošteva kriterij, ki določa najmanj 1.000 vernikov na enega verskega uslužbenca. V zakonu je urejen postopek za registracijo verske skupnosti, pogoja pa sta dva; da ima vsaj sto polnoletnih članov in da deluje v Sloveniji že vsaj deset let. Nova ureditev vključuje tudi določbe o verski oskrbi v vojski, policiji, zaporih, bolnišnicah in socialnih zavodih.

Minimalna večina, s katero je bil zakon sprejet, je glede na zdajšnje razmerje sil v državnem zboru logična. Morda pa vendarle ni bilo tako samoumevno, da sta ga podprla tudi oba poslanca narodnosti, saj gre za dokaj občutljivo področje, povezano z dolgoletnim obstojem ideologije kulta osebnosti, ki vere v prese-

žno ni spodbujala oziroma jo je v veliki meri zavračala.

Udarec za opozicijo Zakon po mnenju opozicije privilegira Rimskokatoliško cerkev in ne spoštuje ustavnega načela ločitve države in verskih skupnosti. Med drugim so nasprotovali določbi o financiranju verskih skupnosti, ki pravi, da država iz proračuna krije prispevke za socialno varnost registriranih Cerkev in drugih verskih skupnosti. Kot je dejal predlagatelj dveh t. i. verskih zakonov, poslanec LDS Aleš Gulič, minimalna večina 46 glasov ne govori v prid zakonu, ki ureja tako pomembna vprašanja, zato v tej stranki že razmišljajo o morebitni ustavni presoji ali pa takojšnji spremembi zakona (če seveda

državni svet nanj ne bo izglasoval veta). Na drugi strani pa direktor Urada za verske skupnosti Drago Čepar poudarja, da so prispevke za socialno varnost duhovnikov

Poslanec Roberto Battelli

sofinancirale vse vlade po osamosvojitvi in tudi pred njo.

Da bi bolje razumeli vzroke kritik, ki jih zakonu namenja stranke naslednice nekdanjega sistema, je seveda dobro poznati verski zakon, ki smo ga v Sloveniji imeli preteklih 30 let. Seveda pa lahko že na tem mestu zapišemo, da gre pri predvideni novi ureditvi, ki jo je oblikoval minister za pravosodje Lovro Šturm s sodelavci, za zakon, ki postavlja na glavo vsa prizadevanja nekdanje vladajoče nomenklature.

Prejšnji zakon neustaven Temeljni predpis, s katerim sta bili doslej urejeni področji verske svobode in pravni položaj verskih skupnosti pri nas, je bil zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v SRS iz leta 1976.

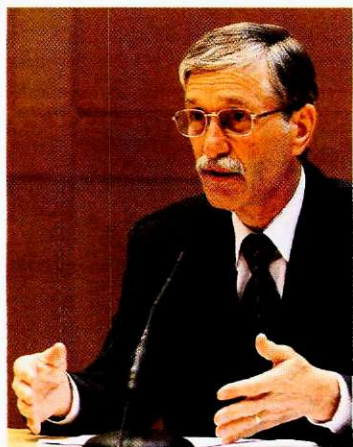
Verske skupnosti bodo deležne pomoči glede na število svojih članov, kar je logično, saj bodo sredstev posledično deležni tudi njihovi pripadniki.

Urejal je svobodo izpovedovanja vere in zagotavljal svobodo včlanjevanja v verske skupnosti. Prepovedoval je diskriminacijo na podlagi posameznikove veroizpovedi in določal svobodo ustanavljanja verskih skupnosti. Verske skupnosti so bile po določilih tega zakona ločene od države in so bile – seveda v okviru pravnega reda – svobodne pri opravljanju verskih zadev. Omenjeni zakon vsebuje še mnogo drugih določb, od verskega tiska pa vse

do verskega pouka. Čeprav je bil sprejet v povsem drugačnih družbenih okoliščinah in kljub temeljiti spremembi ustavnega sistema v Sloveniji leta 1991, se skoraj ni spreminjal. Med drugimi so bile leta 1986 dopolnjene kazenske določbe, leta 1991 pa je bilo omogočeno ustanavljanje konfesionalnih zasebnih šol.

Prav dejstvo, da je omenjeni verski zakon iz časa preteklega družbene ureditve, kjer sta bila verska svoboda in svoboda delovanja verskih skupnosti močno okrnjeni, je po mnenju ministra Šturma, Blaža Ivanca in Urške Prepeluh z Inštituta za pravo človekovih pravic, piscev novega predloga zakona, bistveni razlog za njegovo spremembo. Kot je zapisano v dokumentu Oblikovanje strokovnih podlag za normativno ureditev

področja verskih skupnosti v Republiki Sloveniji, je "zakon nastal v času nedemokratske ureditve, ki je izhajala iz načela, da je prepovedano vse, kar ni izrecno dovoljeno". Tako t. i. zakon o pravnem položaju verskih skupnosti iz leta 1976 verskim skupnostim daje razmeroma malo pravic, vse drugo pa je zanje prepovedano. Zdajšnja slovenska ustava izhaja z nasprotnega stališča: dovoljeno je vse, kar ni izrecno prepovedano (5. odstavek 15. člena ustave).

Direktor UVS Drago Čepar

Aleš Gulič je ostal brez zakona.

Z držo junaka,
z dušo miru
in s čutilom dobre vile
naj vas grejejo uresničene želje,
gradijo vaš ponos,
krepijo zdravje
in prinašajo veselje.
Naj bo toplota srce vašega doma...
...tudi v letu 2007.

TERMoelekTRARNA TOPLARNA LJUBLJANA

Narava se je hudo poigrala s številnimi slovenskimi družinami, ko jim je v divjanju plazov vzela, uničila ali močno poškodovala domove. Številni otroci so tako ostali brez zavetja svoje tople postelje, zato smo sredstva, ki jih sicer namenjamo za novoletna darila in voščilnice, namenili najbolj prizadetim.

Prav v kontradiktornosti omenjenega zakona z ustavo demokratične Slovenije tiči bistveni razlog za potrebo po pravičnejši ureditvi tega področja.

Je vera zasebna stvar? Da je zakon v nasprotju z ustavo, se kaže v več vidikih. Zakon tako ne opredeljuje pojma verske skupnosti niti ne ureja njihovega pravnega položaja v Sloveniji. Ne ureja postopka ustanovitve verskih skupnosti in tudi Urad za verske skupnosti, ki za državo ureja te postopke, nima pravne podlage za ugotavljanje izpolnjevanja kakršnih koli kriterijev. Poleg tega veljavni zakon ureja samo primarni pravni položaj verskih skupnosti, ne pa tudi njihovih pravic. V zvezi s tem naletimo na še eno protislovje; 41. člen Ustave RS izrecno določa, da je izpovedovanje vere in drugih opredelitev v javnem življenju svobodno – medtem ko veljavni zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v prvem členu pravi, da je "izpovedovanje vere človekova zasebna stvar". Kot še navajajo pisci zakona, bi nova ureditev na tem

področju zagotovila veliko več pravne varnosti za verske skupnosti in njihovo delovanje. "Po drugi strani pa bi sistematična ureditev svobode religije kot temeljne človekove pravice končno omogočila učinkovito izvrševanje ustavno zagotovljene verske svobode, ki sodi med temeljne postulate demokratične družbe," še pišejo pisci novega zakona.

Slovenske verske skupnosti bodo torej s strani države odslej deležne pomoči glede na število svojih članov, kar je logično, saj so sredstev v nekem smislu posledično deležni tudi pripadniki posameznih skupnosti. Bistveni razlog, zaradi katerega poslanci opozicije tako žolčno nasprotujejo novemu zakonu, je po vsej verjetnosti le sovražna drža do največje verske skupnosti pri nas – Rimskokatoliške cerkve. Pri tem seveda pozabljajo na ustavno določila in pravice vernikov, zaradi katerih bodo ne nazadnje tudi muslimani v Sloveniji dobili priložnost, da si – čeprav z zelo šibkim družbenim soglasjem – zgradijo džamijo. ■

Na častitljivem Velikem trgu je središče prazničnega rajanja.

Tri dni v srcu Evrope

Tekst in foto: Bogdan Sajovic

Z vstopom Slovenije v Evropsko skupnost smo poleg Ljubljane dobili še eno, recimo nadprestonico, belgijski Bruselj. Prijetno je bilo slišati, da nas kar nekaj ljudi pozna, torej nismo tako zelo obrobni, kot navadno tarnamo.

Ko sem na ljubljanskem letališču čakal, da se vkrcam na Adriino jutranje letalo za Bruselj, sem se spomnil dve desetletji nazaj, ko sem v nekdanji prestolnici služil vojsko in želel na kratek vojaški vikend z letalom. Čeprav je imela menda tedaj Adria med Ljubljano in Beogradom vsak dan tri leta zjutraj in tri zvečer, ni bilo nobenega praznega mesta, kajti v prestolnico in iz nje so stalno letali funkcionarji pa tudi razni individualni poslovodni organi, ki so morali v Beogradu pridobiti najrazličnejša zvezna dovoljenja za poslovanje. No, v našo novo nadprestonico, kar pravzaprav Bruselj je, direktorjem ni treba več letali po žegen, tako da tja frčijo v glavnem le funkcionarji in uslužbenci naših misij. Torej je potrebno le eno letalo zjutraj in eno popoldne.

Malce sem se vznemiril, ker sem pri vkrcanju opazil tudi evropslanca Jelka Kacina, a sem se hitro pomiril, ker sem vedel, da

ga za krmilo ne bodo spustili, se pravi, da obstaja velika možnost, da ne bomo končali na kakšnem klancu. Namesto za krmilom se je namestil v prvem razredu, kar je pač usoda tistih, ki imajo široko srce za najrevnejše ljudske množice. Raja uporablja turistični razred, če si ga sploh lahko privoščijo.

Kot kadilec sem v Bruslju doživel stanje blažjega nikotinskega šoka. Letališče je popolna nekadilska cona, železniška postaja in vlak tudi, se pravi, da je kar trajalo, preden sem se lahko vdal svoji nezdravi razvadi.

Hoteli zasedeni Zelo dobro je, če si človek pred prihodom rezervira sobo v hotelu, kajti kljub dejstvu, da jih je v belgijskem glavnem mestu prek sto dvajset, je za sobe

kar trda. Resda se je tudi v Bruslju že začel veseli december in je bilo očitno nekaj več turistov, pa še srečanje OVSE je potekalo, a so mi na turističnem uradu dejali, da je ne glede na praznovanja in srečanja v njihovem mestu bolj ali manj enako čez vse leto. Soba v enem najcenejših hotelov v južnem predelu Bruslja me je stala petdeset evrov na noč brez zajtrka. Taksist mi je za vožnjo od centra do hotela zaračunal deset evrov, kar je približno tridostirkrat toliko kot bi plačal za

enako razdaljo v Ljubljani. Seveda sem potem raje z lastnimi nogami križaril po mestu.

Kipec Manekenna Pisa (Fantek, ki lula) je ena največjih znamenitosti v mestu. Po legendi je bil to fantič, ki je s svojim lulanjem pogasil začetek požara in s tem rešil mesto pred katastrofo. Okoli njega je navadno trop butasto hihitajočih se turistov, ki se poskušajo slikati z kipcem v ozadju, kipec pa žal ni bil oblečen v eno svojih mnogih uniform. V eni od vojn, ki so potekale

Albert I. je bil patriarh vladajoče dinastije. Še celo socialisti nimajo nič proti monarhiji v Belgiji.

na območju današnje Belgije, je vojskovodja enote, ki se je namestila v mestu, kipec poskušal rešiti pred morebitno krajo zaradi dragocenega bronu, iz katerega je narejen. Ukazal ga je obleči v uniformo svoje enote in ga na tak način spravil pod svojo jurisdikcijo. Navada se je ohranila in mnoge vojske so jo posnemale ter kipec opremile s svojo miniaturno uniformo. Še celo uporni študentje v šestdesetih so ga naredili za svojega s kavbojkami in usnjeno jakno. Kipec ima tako danes prek sedemsto različnih uniform, shranjenih v posebnem muzeju v mestni hiši.

Osebnost mi je v Bruslju najbolj všeč Veliki trg (Grote markt), obkrožen s častitljivimi zgradbami. Mestna hiša, dvorec Brabantskih vojvod, kraljeva hiša, ker je v srednjem veku tam delovalo sodišče in davčna uprava mesta, in končno blok, sestavljen iz hiš, ki so jih zgradili mestni obrtni cehi. Konec sedemnajstega stoletja so bile zgradbe med vojno delno poškodovane in porušene, vendar kmalu nato obnovljene po starih načrtih. V predbožičnem času je trg okrašen z veliko jelko in jasicami, v mraku pa se začne igra reflektorjev. Kljub rosenju, morda pa prav zaradi nje, ima igra luči po častitljivih proceljih prav čaroben učinek, ki se ga ne da opisati z besedami. Marsikdo pod vtisom te čarobnosti spontano poboža roko kipa T Serclaesa v enem od prehodov, ki vodijo z Velikega trga. Po legendi je ta mestni patricij dobil smrtno rano, ko je konec štirinajstega stoletja branil mestne pravice proti tedanjemu deželnemu knezu. Po ljudskem izročilu dotik že zelo zlizane roke patricijevega kipa prinese srečo.

Pivo in drugo drago cenijo

Dež in veter, ki je mimogrede stalnica v Bruslju, saj piha v vseh

letnih časih dan in noč, sta me povrnili v bolj posvetne misli in kot kleni Slovenec sem zavil v bližnji lokal.

Belgija je dežela približno tristo vrst različnega piva, ki pa ga prav preklicano drago cenijo. Poštena slovenska merica, se pravi pol litra, stane tam od štiri do pet evrov ali po starem dobrih tisoč tolarjev. Na splošno je Bruselj precej drago mesto, še posebej za nas, ki smo sicer v Evropi, pa seveda še vedno nimamo evropskih plač. Najbolj navaden sendvič, ki ga mimogrede pohrustaš na ulici ali v majhni okrepčevalnici, stane najmanj tri evre, s kozarcem kokakole ali soka pa pet. Cene v restavracijah so seveda še mnogo mnogo višje. Zanimivo pa je, da je bil velik del restavracij med tretjo in šesto popoldne zaprt, skoraj pred vsemi pa stojijo natakariji, ki skoraj z vlečejo gosta v svoj lokal. Očitno so cene precej visoke tudi za domačine, zato se tudi ti, tako kot turisti s plitkejšim

žepom, prehranjujejo v različnih okrepčevalnicah. V restavracijah torej največ obedujejo ali večerjajo tisti, ki so zaposleni v raznih tujih delegacijah, ali poslovneži, ki jim obed plača delodajalec.

To mi je potrdil tudi sosed za šankom v prijaznem lokalu, na pol galeriji, ki je rekel, da se pravzaprav ne spomni, kdaj je zadnjič jedel v restavraciji. Navadno prigrizne kaj na ulici ali pa si malico prinese v pisarno.

Slovenijo v Bruslju poznajo

Zanimalo me je, ali Bruseljčani poznajo Slovenijo, in več gostov pa še natakar za povrh so rekli da jo. Eden je tudi že popotoval po Sloveniji. Kako to, da jo poznajo? Ja, sedaj smo kakor ena država, je rekel natakar, in treba je vedeti tudi kaj o drugih delih, ki sestavljajo skupnost. Previdno sem jih povprašal, ali so zadnje čase slišali kaj posebnega o Sloveniji (recimo za Ambrus in izbrisane pa za Hanžka). Nihče nič, pa so študirani ljudje, ki opravljajo službe srednjega razreda, govorijo vsaj še angleško in jim deskanje po internetu ni tuje.

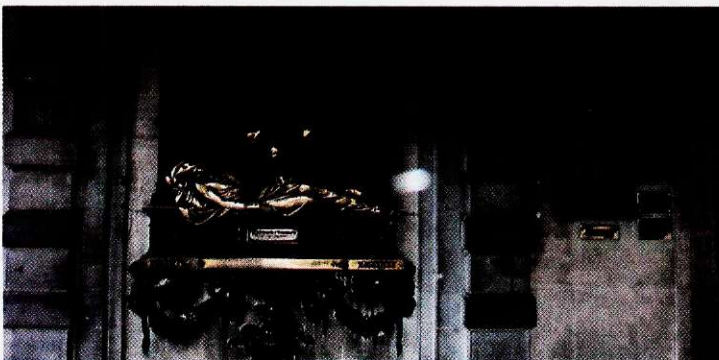
Večina jih sicer govori francosko, vsaj v glavnem mestu, čeprav večinoma razumejo, če že ne go-

Manneken Pis (Fantek, ki lula) je eden od simbolov Bruslja. Po legendi je z lulanjem pogasil ogenj, ki je grozil mestu.

vorijo tudi flamsko. Flamec ali Valonec, s tem se ukvarja le peščica obrobnihih fanatikov, so mi dejali. Za druge pa velja živi in pusti živeti. V Bruslju namreč v vsem času nisem videl niti enega prepira, kaj šele pretepa, ne na ulici, ne pri stojnicah, ne v lokalih. Vide ti je, kot da sploh ne politizirajo tako kot pri nas. Eden od gostov mi je dejal, da ne vidi razloga, zakaj bi davil druge s svojim prepričanjem, če jih ne zanima, sicer pa je socialist. Kako pa gleda na kralja, me je zanimalo. »Jaz sem zanj,« mi je odgovoril. »Moči tako nima nobene, in če ga ne bi bilo, bi pač morali vsakih nekaj let voliti predsednika. Pa še kregali bi se, ali naj bo Flamec, Valonec, levi ali desni, potem je že bolje, da imamo kralja in se nam ni treba trapiti še s predsedniškimi volitvami.« Priznam, da mi je bil ta odgovor nadvse všeč in pogovora o politiki je bilo nepreklicno konec.

Pravzaprav je bilo slabo vreme, kajti vse dni je bolj ali manj deževalo, edina (dobesedno) temna točka mojega izleta. Kljub temu se je eno popoldne malce razjasnilo, da sem lahko obiskal mesto bitke pri Waterlooju. Famosna muzejska zbirka, muzej voščenih lutk, panorama in igrani film o poslednji Napoleonovi bitki. Ja, tujci znajo tržiti dogodke in bitke, ki niti njihove niso bile. Očitno se moramo od »sodržavljano« še marsičesa naučiti.

Prav zdaj, ko to pesnim, se je v Bruslju zgodila šala leta. Državna televizija je spustila raco, da se je Flamska odcepila od Belgije in da je kraljevi par pobegnil v tujino. To bi bilo v lokalčku, kjer sem se pogovarjal z domačini, smeha in komentarjev! Žal človek skoraj nikoli ni na pravem kraju ob pravem času. ■

T Serclaes, patricij, ki je dal življenje za mestne pravice, prinese tistemu, ki ga poboža po roki, srečo, pravi ljudsko izročilo.

Spor za ime Makedonija

Ana Müllner, foto: arhiv Demokracije, Gregor Pohleven

Vprašanje uradnega imenovanja Makedonije še vedno ostaja nerešeno, kar meče slabo luč predvsem na številne evropske institucije, kot sta EU in Svet Evrope, ki dovoljujeta, da več stoletij star spor še vedno ni končan.

Spor med Makedonijo in Grčijo sega daleč v zgodovino, vprašanje glede uradnega imenovanja države Makedonije pa predstavlja enega zadnjih velikih evropskih sporov. Da še vedno ni prišlo do trajne rešitve, je predvsem kriva Grčija, ki vztrajno blokira predlagane rešitve, mnogi pa krivijo tudi organizacije, kot so Evropska unija, Svet Evrope in OVSE, ki ne izvajajo dovolj priti-

ska na vlado v Atenah in tako pomagajo ohraniti sedanje stanje.

Status quo Grško vztrajanje pri trditvi, da imajo le oni pravico do uporabe imena Makedonija, se povezuje predvsem s tem, da pri uporabi imena Republika Makedonija s strani svojih sosedov vidijo ozemeljske težnje. Zgodovinsko ozadje makedonsko-grškega spora pa je povezano predvsem s tem, da je bila pokrajina Makedonija (gledano v celoti)

Nekdanja makedonska zastava, ki so jo morali zamenjati zaradi pritiska Grčije

del grškega imperija, še preden so na to ozemlje prišli Slovani. Grki zato po načelu kdor prej pride, prej melje zatrjujejo, da je njihova ekskluzivna pravica do uporabe imena Makedonija vezana na dejstvo, da so Grki prvi poselili to območje, ki je bilo dolga leta pod njihovo nadvlado, zato naj bi se (po njihovem idealnem scenariju) ime Make-

donija danes uporabljalo le še za severni del države, ki spada pod okrilje Grčije. Današnje ozemlje Republike Makedonije je ta uradni naziv dobilo šele leta 1944, kmalu pa so z grške strani začele prihajati prve kritike, češ da se želijo s tem polastiti njihovega ozemlja. Leta 1957 je Grčija jugoslovansko vlado obtožila, da želi ustvariti novo državo Makedonijo, katere prestolnica bi bila grško mesto Solun. Svoja sumničenja so poskušali podkrepiti z navajanjem nekaterih makedonskih nacio-

nalistov, ki so v času Jugoslavije propagirali vnovično združitev t. i. zgodovinske Makedonije.

Situacija se je precej spremenila ob razpadu Jugoslavije, ko je Grčija dobila novonastalo sosedsko državo. Leta 1993 so se na prizadevanje Grčije odzvali Združeni narodi in državo priznali pod imenom Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija, a na žalost Grčije je večina držav Makedonijo priznala pod imenom Republika Makedonija. Kompromisna rešitev med državama je vse prej kot na vidiku in mnogi pričakujejo vnovično odprtje vprašanja ob vključevanju Makedonije v evroatlantske povezave. In medtem ko se Makedonija sooča tudi z mnogimi notranjimi problemi, si grška stran vztrajno prizadeva za svoje interese.

Kaj je rešitev Reševanje makedonsko-grškega spora sedaj poteka pod okriljem Združenih

narodov. Organizacija se je ob prevzemu reševanja dolgotrajnega jabolka spora zavezala, da bo našla primerno in za obe strani sprejemljivo rešitev do 13. septembra 2002. A ta datum je prišel in minil, ne da bi prinesel vsaj osnutek obljubljenе rešitve. Do prvega resnejšega predloga je prišlo šele leta 2005, ko je posebni predstavnik ZN v Makedoniji Matthew Nimetz predlagal, naj bi se Republika Makedonija po kompromisni rešitvi imenovala Republika Makedonija-Skopje. Grška stran je predlog zavrnila, a ga je kljub zavrnitvi označila kot »dobro podlago za konstruktivna pogajanja«. Predlog je prav tako zavrnila tedanja makedonska vlada s premierjem Vladom Buckovskim, ki je predlog označil za dvoličnost mednarodne skupnosti. Oktobra istega leta je Nimetz predlagal novo rešitev, po kateri naj bi 106 držav, ki so že uradno priznale Republiko Makedonijo (mednje spadajo vse države nekdanje Jugoslavije, Albanija, Bolgarija, ZDA, Rusija, Kitajska in varnostni svet ZN), še naprej uporabljale ime Republika Makedonija, medtem ko bi Grčija uporabljala ime Republika Makedonija-Skopje. Makedonska stran je predlog sprejela, grška pa ga je zavrnila in začarani krog je bil znova sklenjen. Pri tem se postavlja vprašanje, ali je dogovor med državama sploh mogoče doseči glede na to, da obe strani vztrajata pri svojih zahtevah; uradno Skopje trdi, da ne bo sprejelo nobenega imena, ki ne bi vsebovalo besede Makedonija, medtem ko v Atenah zagotavljajo, da je vsak predlog, ki vsebuje ime Makedonija, zanje nesprejemljiv. In kot kaže, bo eden zadnjih velikih konfliktov na evropskih tleh še nekaj časa ostal nerešen.

Jabolka spora Uradno poimenovanje Makedonije pa ni edino jabolko spora med Skopjem in Atenami, čeprav le-to pogostokrat zasenči drugi dve točki nestrinjanja, glede katerih pa sta se državi že sporazumeli; gre za nekdanjo

Vprašanje glede uradnega poimenovanja republike Makedonije ostaja nerešeno.

Se bo država imenovala po prestolnici?

makedonsko zastavo in nekatere dele makedonske ustave. Ko so po osamosvojitvi v Skopju predstavili zastavo novonastale države, so s tem tako razburili Grke, da so ti sčasoma dosegli zamenjavo spornega državnega simbola. Na prvotni zastavi je bilo upodobljeno Verginsko sonce, kar je bilo

nesprejemljivo za grško stran. To je bil namreč simbol kralja Filipa II. Makedonskega, ki ga imajo v Grčiji za enega glavnih zgodovinskih protagonistov združitve in poenotenja tedanjega grškega imperija. Trenja med Makedonijo in Grčijo pa je povzročila tudi prva makedonska ustava, sprejeta po ▶

ma-tisk, d. o. o.

telefon
+386 (02) 330 16 30

fax
+386 (02) 330 16 65

e-mail
info@ma-tisk.si

web
www.ma-tisk.si

p.p. 313
špelina ul. 2
2102 maribor
slovenija

črna na belem u barvah

V Makedoniji vlada kriza moralnih vrednot na vseh ravneh

O razmerah v Makedoniji in o polemiki okoli uradnega poimenovanja države smo se pogovarjali s Krstom N. pop-Stefanijo, ki s kritične distance spremlja dogajanje v Skopju.

Zaradi nezadovoljstva nad stanjem v državi ste nekoč tudi sami kandidirali za predsednika Makedonije. Kaj ste pričakovali od kandidature in kako se je v teh letih spremenil vaš pogled na stanje v državi, kakršnemu smo priče danes?

Tako kot večina prebivalcev Slovenije sem v osemdesetih letih tudi jaz začel spoznavati nevdržno in neučinkovito politiko SFRJ, kjer je še najbolj šepalo spoštovanje človekovih pravic, nevdržno pa je bilo tudi stanje na področju odnosov med državami. V tistih letih sem se ideološko prelevil in čedalje bliže so mi bile pomladne stranke, od katerih sem začel črpati sodobno razmišljanje o družbeni ureditvi. Nato sem se priključil na novo formirani makedonski stranki VMRO in postal njen predstavnik v Sloveniji in na Hrvaškem. Ob opravljanju te funkcije sem spoznal g. Jožeta Pučnika, v katerem sem videl svojega vzornika. Leta 1993 so se pripravljale predsedniške volitve in ob spoznanju, da kandidira tudi kandidat t. i. trojancev, sem nalašč sklenil, da kandidiram tudi jaz. »Trojanci« so si namreč močno prizadevali uničiti moč in vpliv VMRO. Na koncu sem izgubil, nasprotnik pa je zbral 106 odstotkov glasov! Samo za primerjavo – Milošević je na volitvah zbral 102 odstotka glasov, kar kaže na to, da so makedonski apologeti boljši od svojih učiteljev.

Glede svoje priljubljenosti med člani VMRO sem pričakoval, da bom dobil možnost Makedonijo spremeniti v demokratično državo po zgledu svojega vzornika g. Pučnika. Moj pogled na politiko in položaj Makedonije se ni spremenil, temveč prav nasprotno. S tem da sem živel v svoji novi domovini Sloveniji, sem obogatil svoja družbena spoznanja, ki bi mi prav prišla ob morebitni vrnitvi v makedonsko politiko, za kar si še vedno prizadevam. Žal pa imajo v Makedoniji še vedno glavno bese-

do nasledniki nekdanje oblasti, ki vladajo po istem kopitu kot komunisti.

Letos je v Makedoniji prišlo do nekaterih pomembnih političnih sprememb, in to predvsem zaradi parlamentarnih volitev. Menite, da bo nova vlada pod vodstvom Nikole Gruevskega uspešnejša od prejšnje, predvsem kar se tiče vključevanja Makedonije v evroatlantske povezave?

Po zadnjih volitvah se je zgodil isti scenarij kot po padcu Demosove vlade v Sloveniji. Metode nekdanjih oblastnikov so si povsod podobne in tako niti v prihodnje ne pričakujem večjih sprememb. Naši »vrli« politiki iz vseh političnih opcij pripadajo različnim mafijskim organizacijam (urbanim, finančnim ali pa so povezane s prekupčevanjem z mamili), skupno pa jim je tudi to, da ne pripadajo navadnemu ljudstvu. Gre za krizo moralnih vrednot na vseh ravneh. Časopisi pripadajo eni ali drugi opciji, nikjer ni ne duha ne sluha o neodvisnosti. Še danes so mnogi prikrajšani za dostop do medijev. Po zadnjih neuradnih informacijah ima zdajšnja vlada enega najslabših ratingov v zadnjih letih, a vlada teh števil nikjer ne navaja, ampak jih poskuša prikriti.

Vprašanje glede uradnega imenovanja Makedonije še vedno ostaja nerešeno. Ali lahko dokončno rešitev tega vprašanja pričakujemo kmalu?

Uradno ime Makedonija je sporno edino za zmagovalke koalicije 1. svetovne vojne, zlasti pa za Srbijo in Grčijo, okupatorske države delov makedonskega avtohtonega teritorija. Zaradi neproduktivnega obnašanja Grčije pa ni videti, da bo kmalu prišlo do rešitve. Grčija je potrebovala kar 81 let, da je po odredbi Društva narodov v Ženevi izdala makedonski Abecedar, ki je bil prvič natisnjen leta 1925. Ob tej

Dr. Krsto N. pop-Stefanija

priložnosti je celo predsednik grške vlade Pavlos Voskopoulus izjavil, da »grška vlada ni nikoli delovala preveč iskreno ob razreševanju vprašanja Makedoncev in njihovih državljskih pravic v Grčiji«.

Reševanje makedonsko-grškega spora zaradi imena države poteka tudi v okviru Združenih narodov. Menite, da je bilo s strani omenjene organizacije storjeno dovolj za rešitev dolgoletnega spora?

Vasilis Dandramis, predstavnik Društva Narodov v Ženevi, je 10. novembra dejal: »Makedonski jezik ni bolgarski jezik, kar je logično sklepanje na podlagi v makedonščini napisanega Abecedarja.« Zdaj pa se grško-makedonski spor o imenu rešuje v OZN, ki pa ni naredila veliko za njegovo razrešitev, saj Grke podpirajo Velika Britanija, Francija in Rusija, da ne rečem tudi Srbija in Bolgarija.

▶ osamosvojitvi države, in sicer 17. novembra 1991. V 49. členu, ki je povzročil nove spore med državama, je bilo namreč zapisano, da državljani Republike Makedonije, ki živijo v drugih državah, spa-

dajo pod kulturno, gospodarsko in socialno oskrbo Makedonije. Grčija je v tem členu videla prikrito grožnjo in težnjo Makedoncev po vmešavanju v grško notranjo politiko. Spor glede zastave in

spornega odstavka makedonske ustave je na koncu privedel celo do tega, da je Grčija pretrgala diplomatske stike in uvedla blokado makedonskega gospodarstva, kar je bil ključni dejavnik za to, da so bili v Makedoniji primorani zamenjati sporni državni grb in spremeniti del ustave. Leta 1995 sta državi podpisali sporazum in od takrat dalje se medsosedski odnosi precej izboljšujejo. Gospodarsko sodelovanje iz leta v

leto narašča in Grčija je za Makedonijo postala ena najpomembnejših gospodarskih partnerk in hkrati tudi ena največjih vlagateljic v razvijajoče se makedonsko gospodarstvo. Zato marsikdo v obeh državah in drugod obžaluje, da se državi še vedno ne moreta zediniti glede uporabe imena Makedonija, ki bi bil ključni dejavnik pri sodelovanju obeh držav tako na gospodarskem kot diplomatskem polju. ▣

Odnosi med Grčijo in Makedonijo se iz leta v leto izboljšujejo, a spor glede imenovanja Republike Makedonije ostaja.

Primadiesel. Iz spoštovanja do narave.

Narava bo do nas prijazna le, če bomo mi prijazni do nje. Iz spoštovanja do narave je nastal tudi novi Petrol Primadiesel - izboljšano gorivo, ki blagodejno vpliva na delovanje dieselskih motorjev in jih ščiti pred nastajanjem oblog in korozijo. S tem povečuje njihovo moč in izboljšuje ekonomiko vožnje. Ker zmanjšuje škodljive emisije, z njegovo uporabo manj obremenjujemo okolje.

**Odličen tudi v nizkih zimskih
temperaturah.**

Energija med nami.

PETROL

Konec in začetek

Letalo španskega letalskega prevoznika Iberia je končno pristalo na letališču v Gibraltarju, s čimer se je končala več kot polstoletna letalska hladna vojna med Španijo in Veliko Britanijo. Le nekaj minut pozneje je na madridskem letališču pristalo letalo gibraltarske družbe GB Airways. To je nov korak v dialogu med Španijo in Gibraltarjem. Letali s potniki sta tako zaznamovali začetek rednih dnevnih letov med Španijo in britansko enklavo. Največ koristi od vnovične vzpostavitve letalske linije bodo imeli Španci, ki živijo v Gibraltarju, saj bodo lahko v Madrid po novem prišli v eni uri, namesto da bi se tako kot doslej odpravljali na dolgo pot z vlakom ali avtomobilom.

Bila je nesreča Nekdanji načelnik londonske metropolitanske policije lord John Stevens je predstavljal dolgo pričakovano poročilo o smrti valižanske princeze Diane, ki je leta 1997 izgubila življenje

v prometni nesreči v Parizu. Poročilo zavrača teorijo, da je bila princesa žrtev umora britanske obveščevalne službe, in navaja, da je umrla, potem ko je vinjen voznik izgubil nadzor nad vozilom, v katerem se je peljala z Dodijem al Fayedom in telesnim stražarjem.

Takrat 36-letna Diana, 42-letni al Fayed in voznik Henri Paul bi lahko preživeli nesrečo, če bi bili pripeti v avtomobilu, tako kot je bil Dianin telesni stražar Trevor Rees-Jones, ki o podrobnostih doslej uradno še ni spregovoril.

Razbiti prekupčevalci Španska policija je z obsežno akcijo razbila pomembno mednarodno mrežo prekupčevalcev z mamili.

V Španiji, Franciji, Italiji in Nemčiji so v okviru akcije aretirali 90 ljudi. V skupini so bili pomembni predstavniki neapeljske zločinske združbe camorra, Kolumbijci, Španci, Bolgari ter Francozi iz Marseillea. Ob aretaciji so zasegli tudi večjo količino mamil.

Dvakratni diplomant Britanski princ William, drugi v vrsti za britansko krono, je diplomiral na elitni britanski vojaški akademiji Sandhurst. Pri 24 letih je tako postal častnik britanske vojske, na sklepnih slovesnostih, na kateri je 227 kadetov prikazalo svoje vojaške sposobnosti, pa je bila tudi njegova babica, kraljica Elizabeta II., vrhovna poveljnica britanskih oboroženih sil. William se je tako kot njegov mlajši

brat Harry, ki je na vojaški akademiji diplomiral pred letom dni, pridružil kraljevi konjenici, po diplomi pa ga čaka štirime-

sečno urjenje za poveljnika oborožene izvidniške enote. Princ ima tudi diplomu Univerze Andrews na Škotskem, po letu dni v britanski vojski pa bo verjetno preživel še nekaj časa v mornarici in v britanskih zračnih silah, da bi se izobrazil, kot se za prihodnjega monarha spodobi.

TUJI TISK

Daily Telegraph

Nadzor

Čez dobrih dvajset let bo na voljo naprava, ki bo velika le kot košček sladkorja, uporabljati pa jo bo mogoče za zapisovanje in shranjevanje zelo kakovostnih videoposnetkov v tolikšni količini, da bi lahko popisali vsako sekundo

človeškega življenja. Treba bo resno premisliti o možnostih, ki jih bo ponujala takšna razširitev računalnikov, saj bo zato mogoče o posameznem človeku shraniti veliko več podatkov kot doslej. Nekateri se bojijo, da bo povečanje t. i. človeške črne skrinjice skupaj s finančnimi, medicinskimi in drugimi podatki privedlo k izgubi tajnosti zasebnega življenja in vdoru države nadzornice v življenje državljanov. Drugi poudarjajo pozitivne premike v medicini, izobraževanju, preprečevanju kriminala in zgodovinskem dokumentiranju. Vodilni programerji, psihologi in nevrologi so se v Britanski knjižnici zbrali na konferenci z naslovom Spomini o življenju, da bi se pogovorili o teh vprašanjih.

Mignews

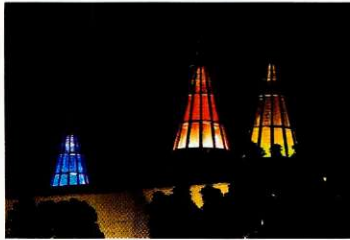
Oksitocin varuje

Raziskave francoskih znanstvenikov so pokazale, da hormon oksitocin, ki ga izloča žensko telo ob rojstvu otroka, varuje možgane novorojenca pred morebitnimi poškodbami. Njihove ugotovitve, do katerih so prišli s pomo-

čjo poskusov na miših, bodo postale temeljni kamen nadaljnega raziskovanja vprašanja, kako nezadostna raven hormona matere vpliva na nepravilen razvoj možganov otroka. Nevrobiolog Ezekiel Ben Ari z nevrološkega inštituta v Marseillu in njegovi kolegi so primerjali možgansko aktivnost mladih mišk dveh skupin: v prvi so miške prišle na svet po naravni poti, v drugi pa so materam dali snov, ki je ustavila izločanje oksitocina. Miške iz druge skupine so bile bolj podvržene poškodbam možganskega tkiva, njihova povprečna starost pa je bila le 40 minut. Hormon oksitocin uporabljajo za stimulacijo popadkov in umešno spodbujanje poroda.

Tempeljski zakladi V razstavišču Bundeskunsthalle so pripravili veliko razstavo zakladov iz znamenitega templja Angkor Vat v Kambodži. Pod naslovom Angkor – božanski dedič Kambodže bo do 9. aprila na ogled 150 eksponatov, ki jih je za razstavo večinoma posodil kamboški Nacionalni muzej. Gre za prvo razstavo v Nemčiji, ki daje celovit vpogled

v obdobje kmerske države. Ta je vrhunec razvoja dosegla v 11. stoletju, pod indijskimi vplivi pa so bile zgrajene čudovite stavbe, kot je tempelj Angkor Vat.

Dragocena pisma Za zbirko okrog tisoč pisem francoskega impresionističnega slikarja Clau- da Moneta (1840–1926), ki so jih umetniku pisali njegovi prijatelji in občudovalci, so na dražbi pariške avkcijske hiše Artcurial iztržili okrog 1,3 milijona evrov, kar je dvakrat več od pričakovanega. Pisma, ki jih je umetnik prejemal od leta 1874 do smrti leta 1926, razkrivajo odnose med umetnikom in najožjim krogom njegovih pri-

jatelj, večinoma slikarjev. Monet je pisma skrbno hranil, pozneje pa so postala pravi družinski zaklad, ki je prehajal iz generacije v generacijo. Slikarjev pravnuk Michel Cornebois, edini Monetov neposredni potomec, se je nato odločil, da jih proda.

Novo ime Trg Portes de Versailles v Parizu se bo po sklepu pariškega mestnega sveta preimenoval v Trg 9. novembra 1989 – padec berlinskega zidu. Odločitev prihaja 17 let po padcu znamenitega zidu, v času, ko morata Pariz in Berlin v letu 2007 zaznamovati sporazum o prijateljstvu in sodelovanju, je dejal Philippe Goujon, ki je pobudnik novega naziva trga. Berlinski zid, ki so ga 13. avgusta 1961 postavile komunistične oblasti v takratni Nemški demo-

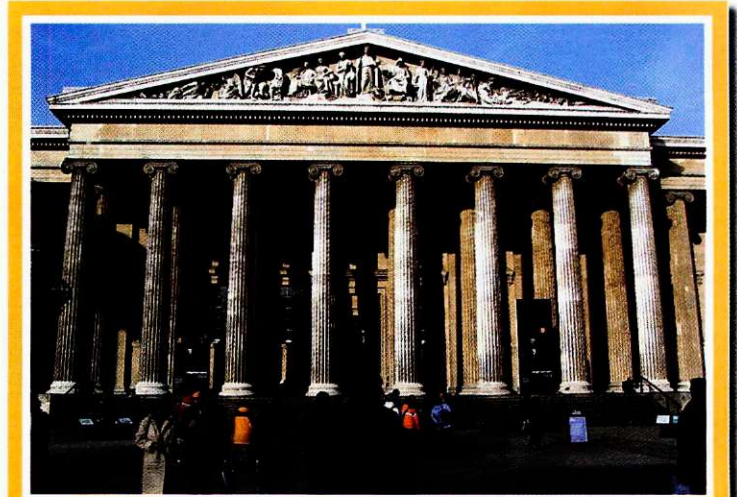

kratični republiki, so porušili 9. novembra 1989, kar je vodilo do razpada države in združitve dveh Nemčij 3. oktobra 1990.

Pleziozaver Znanstveniki so na južnem tečaju odkrili okostje mla-

diča pleziazavra. Veliko izumrlo morsko žival opisujejo kot kačo na telesu želve, nekateri z bujno domišljijo pa še vedno mislijo, da živi v jezeru Loch Ness na Škotskem. Najnovejša najdba je ena najpopolnejših doslej, okostje pa

bodo razstavili v geološkem muzeju šole za rudarstvo in tehnologijo v Južni Dakoti. Pleziazavri so živeli pred 70 milijoni let v toplem oceanu, ki je obkrožal Antarktiko. Ta morski plazilec je lahko v dolžino meril tudi do 10 metrov.

Ljubitelji umetnosti

Britanci ne pozabljajo in si prizadevajo za ohranjanje preteklosti svoje dežele, so ugotovili v nedavni raziskavi, v kateri so ugotavljali zanimanje Britancev za domače muzeje in galerije. Raziskava je pokazala, da je lani 43 odstotkov Britancev obiskalo katerega od muzejev ali galerij, kar v številkah pomeni približno 42 milijonov obiskovalcev. To hkrati pomeni, da je več ljudi obiskalo muzeje in galerije, kot pa si jih je ogledalo nogometne tekme po televiziji oziroma gledališke predstave. Kulturne ustanove, ki so prav zaradi tako dobrega obiska ustvarile prihodek v višini skoraj 1,5 milijarde funtov, bodo del tega porabile za restavracijo in razširitev britanskih razstavišč.

VIP: STA

TUJI TISK

Berliner Zeitung

Država brez moških

Skoraj dva milijona Tadžikov, to je tretjina prebivalstva, je odpo- tovalo za zaslužkom v Moskvo. Njihove žene morajo shajati brez njih. Vsako letalo, ki prileti iz Moskve v Dušanbe, pripelje po eno ali dve krsti. Po Tadžikistanu

se širijo govorice, da v teh krstah vozijo domov mrtve delavce, ki so jih v Rusiji ubili ali so umrli zaradi zastupitve z alkoholom ali od lakote. Nihče ne ve, ali bo na naslednjem letalu mrtvi tovor ali ne. Denarja, ki so ga šli služiti vsi ti možje, njihove žene, ki imajo vse po vrsti kup otrok, nikoli ne vidijo. Mož Gulraftar Abdulo- ve je odšel v Rusijo že pred nekaj leti. Tam se ni samo zapil, ampak si je našel tudi drugo ženo, obupano pripoveduje Gulraftar. Farogat Jamalova že osem let brezupno čaka novice o možu iz Rusije. Mukkadas Kubonova je pred enim letom poslala v Mo- skvo sina, da bi kaj izvedel o očetu. Toda zdaj je izginil še on.

The Guardian

Naftni odvetnik

Britanskega odvetnika, ki zastopa Greenpeace v boju proti Shellu zaradi potopitve naftne ploščadi Brant Spar, je najela Rusija, da bi pripravil tožbo proti angleško- nizozemski naftni družbi v zvezi s problemi, ki so nastali zara-

di projektov na otoku Sahalinu. Shell namreč pri svoji dejavnosti ne izpolnjuje ekoloških zahtev na Sahalinu. Marc Stephens, partner odvetniške družbe Finer Stephens Innocent, pravi, da se bo sodni proces verjetno začel spomladi, čeprav še ne more povedati, kje bo potekal. Stephens je zagovarjal Greenpeace v procesu, ki ga je proti njemu začel Shell, da bi leta 1995 v Severnem morju pred njimi rešil naftno ploščad Brent Spar. Takrat je družba izjavila, da so naravo- varstveniki nezakonito okupirali ploščad. Greenpeace je na sodišču izgubil, toda družba Shell je v javnosti izgubila ugled, zato se je odločila, da naftne ploščadi ne bodo potopili, ampak jo bodo razstavili na kopnem.

INTERVJU

Dr. Romana Jordan Cizelj

Slovenski raziskovalni program je razdrobljen

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Dr. Romana Jordan Cizelj, 40-letna mati dveh otrok, je pred petimi leti doktorirala s področja jedrske tehnike. Kot znanstvenica in raziskovalka je bila zaposlena na Inštitutu Jožefa Stefana, leta 2004 pa je bila na listi SDS izvoljena za evropsko poslanko. Poleg tega je bila lani izvoljena za podpredsednico največje vladne stranke. Svoje delo opravlja odgovorno in z vso natančnostjo, njeno področje pa sta predvsem energija in razvoj.

Lani poleti ste postali podpredsednica SDS. Kako ocenjujete današnji položaj stranke, ki je po zadnjih parlamentarnih volitvah postala največja vladna stranka?

Menim, da se je naši stranki v dveh letih uspelo dovolj dobro umestiti nekako v sredini našega volilnega telesa. Predvsem se mi zdi, da smo veliko pozornost posvetili vrednotam, kot so temeljno človekovo dostojanstvo, pravna država, pravičnost, poštenost, sočutje do soljudi, hkrati pa v stranki zelo poudarjamo enake možnosti. Ne le enake možnosti glede na spol, ampak tudi glede na manjše, deprivilegirane skupine v družbi. Zelo pomembno je, da naša stranka poudarja zasebno lastnino in odgovornost v družbi. To pomeni, da je posameznik sam odgovoren za svoj razvoj in mora skrbeti zase, država pa mu seveda pri ustvarjanju primerne okolja ponuja ustrezne prilžnosti. Menim, da nas prav te vrednote, ti glavni pogledi uvrščajo med sredinske stranke v Sloveniji, vendar so to tudi vrednote, ki so pravzaprav izvorno evropske vrednote.

Ste tudi predsednica Ženskega odbora SDS. Na zadnjih lokalnih volitvah je bilo izvoljenih le osem županov iz vseh političnih strank. Kako ocenjujete položaj žensk v politiki?

Prejšnjo soboto smo imele posvet, ki ga je organiziral Ženski odbor SDS. Udeležilo se ga je več kot 120 članic, obravnavale pa smo samo dve temi, in sicer vlogo ženskega odbora v okviru stranke in lokalne volitve. Mislim, da smo soglasno ugotovile, da se je letošnjih lokalnih volitev udeležilo veliko več žensk kot prejšnja leta in da smo zadovoljne z deležem svetnic, saj se je ta zelo povečal. V prejšnjem mandatu jih je bilo 13,1 odstotka vseh, zdaj

jih je več kot 21 odstotkov. S tem izidom smo zelo zadovoljne. Nismo pa zadovoljne s številom županov. Že kandidatka za županje je bilo malo, izvoljenih županov še manj. Župan je tako v Sloveniji le nekaj nad tri odstotke, kar je seveda zelo slabo, in mislim, da moramo to izboljšati. Vendar bi želela omeniti, da je na letošnjih lokalnih volitvah prvič veljal zakon, ki je uveljavljal kvoto enakih možnosti in da so ženske letos prvič dejansko začutile, da imajo spet možnosti tudi v politiki. Vendar pa rezultat v politiki ne pride čez noč; potrebovali bomo več časa, da bodo ženske pridobile ustrezne izkušnje, da jih bo družba pripravljena sprejeti, šele potem pričakujem, da bo ta zagon, ki se je letos pokazal, prišel do izraza pri nadaljnjih volitvah.

Če potegnete vzporednico med ženskami na slovenski politični sceni in stanjem v evropskem parlamentu – kakšno je tam razmerje med spoloma, je v korist žensk?

Prve volitve v evropski parlament so bile leta 1979, takrat je bil delež žensk okrog 15 odstotkov. V tem mandatu, to je od leta 2004 dalje je v evropskem parlamentu več kot 30 odstotkov žensk. Čeprav EU nima pristojnosti, da bi uvajala ukrepe, ki bi povečali število žensk v politiki, ji je z nenehnim opozarjanjem vendarle uspelo v dobrih dvajsetih letih število žensk v evropskem parlamentu podvojiti. Poleg tega je tudi komisija sestavljena tako, da je v njej kar nekaj komisark. Predsednik evropske komisije Barroso se je potrudil in tudi vnaprej povedal državam članicam, da mora dobiti na izbiro tudi ženske. Mislim, da komisarke zelo dobro delajo. Tudi če ocenjujem delo svojih poslanskih kolegic v okviru odborov, moram reči, da so zelo aktivne, prevzemajo odgovorne naloge na poročevalskih mestih pa tudi kot poročevalke v senci. Vidim pa tudi, da se ženske teže prebijamo na vodilna mesta v parlamentu.

Kakšne funkcije imate vi v evropskem parlamentu?

Parlament deluje in odloča na plenarnih zasedanjih. Dejansko vsebinsko delo, ki se opravlja, pa poteka v t. i. stalnih in začasnih

odborih. Stalnih odborov je 20, začasnih je bilo več imenovanih v tem mandatu, nekaj jih še bo, zaradi česar tu ni stalne številke. Sem članica odbora, ki je pristojen za področje industrije, raziskave in energijo ter nadomestna članica v odboru za proračun. Poleg teh odborov imamo še delegacije. To so delegacije, v katerih skrbi-mo za odnose s t. i. tretjimi državami. Jaz sem recimo članica delegacije za odnose z ZDA in s Kanado. Poleg delegacij in odborov obstajajo še številne interesne skupine, forumi, na katerih se srečujemo in razpravljamo o določenih temah. Tako so na primer v parlamentu zelo dejavni t. i. evropski energetski forum, združenje za populacijo interneta in internetnih vsebin pa tudi intergrupa, ki deluje na področju podjetništva, in podobno.

Kako to, da ste zašli na tehnično področje, saj to ženskam običajno ni najbližje?

Diplomirala sem na fakulteti za elektrotehniko, doktorirala pa na fakulteti za fiziko iz jedrske tehnike. Po mojem mnenju je inženirsko delo, ki je nadgrajeno z raziskovalnim delom, zelo prijazno do ženske. Za ženske sicer v družbi nekako velja, da smo slabše na področju matematike, da si morda nekatere stvari slabše predstavljamo, vendar sem prav pred kratkim brala članek, v katerem znanstveniki ugotavljajo, da verjetno prepričanje, da ženske na področju matematike niso tako dobre, sploh ne velja. Mene je prav zanimanje za matematiko pripeljalo na pot, kjer sem danes. Zanimala me je matematika, vendar sem jo želela nadgraditi z nečim, kar je tudi uporabno. Logičen odgovor je bil, da je najbolje študirati elektrotehniko, saj je elektrika nekaj, česar pravzaprav ne moremo videti, ampak si jo vsak po svoje predstavlja. Predstavlja pa si to na podlagi matematičnih modelov, ki so bili preizkušeni in veljajo. Ko sem se na fakulteti dogovarjala za opravljanje diplome, sem želela narediti nekaj uporabnega. Pot me je pripeljala na Inštitut Jožefa Stefana, kjer so mi dali nalogo, s katero sem ocenila zanesljivost električnega sistema v Jedrski elektrarni Krško. No, to delo je bilo zelo zanimivo, na inštitutu so potrebovali profil, kakršnega sem pokrivala, in tako smo sodelovanje nadaljevali do doktorata in še naprej.

Če želimo skrbeti za okolje in če želimo živeti tako, kot živimo sedaj, potem se jedrski energiji dejansko ne moremo odreči.

► **S področjem jedrske energije se kot poslan-ka ukvarjate tudi v Bruslju ...**

V Bruslju posebno pozornost posvečam področju energije in raziskav. Seveda pa mi strokovno znanje, ki ga imam s področja jedrske energije, pri tem zelo pomaga.

Pred kratkim ste izjavili, da EU neupravičeno zahteva od Bolgarije zaprtje jedrske elektrarne. Kako to, da ste se izpostavili?

Bolgarija je v času pogajanj dobila pogoji, da mora svojo jedrsko elektrarno Kozloduy zapreti iz varnostnih razlogov, če želi nadaljevati pogajanja za vstop v EU. Takratna bolgarska vlada se je zaradi pritiskov EU temu uklonila. Jedrska elektrarna Kozloduy ima štiri reaktorje, od tega sta dva že zaprta, dva pa morajo zapreti konec letošnjega leta. Zanimivo je, da so takrat razlagali, da morajo reaktorje zapreti zaradi tega, ker niso dovolj varni in ker jih niti z dodatnim delom ne bi mogli tako posodobiti, da bi ustrezali evropskim varnostnim standardom. Bolgari pa se niso kar tako vdali, oba reaktorja so posodabljali in celo povabili k sebi mednarodno pa tudi evropsko inšpekcijo. Ta je ugotovila, da jim je uspelo, tako da sta oba reaktorja varna in je njuna varnost primerljiva z varnostjo zahodnoevropskih jedrskih reaktorjev. Zdaj se seveda pojavi vprašanje, ali je treba takšna reaktorja resnično zapreti. Kajti znano je, da Bolgarija napaja z električno energijo celoten balkanski bazen. Druge države namreč elektriko uvažajo. Če bi reaktorja zaprli, bi tudi Bolgarija postala uvoznica. Druga stvar pa je, da sta možnosti, kako

nadomestiti to električno energijo v Bolgariji, samo dve. Ena je graditev novih termoelektarn (premog), ena pa uvoz plina. Obe možnosti pa pomenita izpust ogljikovega dioksida, ki ga pri jedrskih elektrarnah ni, hkrati pa plinska elektrarna pomeni povečanje uvozne odvisnosti od Rusije. V EU pa želimo energetiko razvijati v smislu trajnostnega razvoja in hkrati znižati svojo uvozno odvisnost. Prav zato smo nekateri evropski poslanci izredno dejavni, zelo smo se trudili, da bi EU ponudila Bolgariji možnost, da reaktorjev ne zapre še nekaj let in da v teh mesecih inšpekcija natančno pregleda reaktorja in ugotovi, kakšno je stanje, da bi se potem na podlagi tehničnih argumentov dogovorili kako naprej.

Dejansko ste znani po stališču, da brez jedrske energije svet ne more. Zakaj?

Ja, o tem sem prepričana. Če želimo skrbeti za okolje in če želimo živeti tako, kot živimo sedaj, potem se jedrski energiji ne moremo odreči. V svetu približno 15 odstotkov elektrike proizvedejo jedrske elektrarne, v Evropi približno 30 odstotkov, prav takšen delež velja tudi za Slovenijo. Naša država že sedaj uvažava več kot 20 odstotkov električne energije – pomislite, kaj bi se zgodilo, če bi se odrekli še električni energiji iz Jedrske elektrarne Krško. Več kot 50 odstotkov električne energije bi morali uvoziti in ne predstavljam si, iz katere države bi nam to sploh uspelo. Tudi če pogledamo energetska slika EU, moramo priznati, da so pravzaprav izvoznice električne energije države, ki imajo jedrske elektrarne.

Kaj so največje pasti jedrske elektrarne, kako je z odpadki in vsem, česar se ljudje bojimo?

Zdajšnja šibka točka, ki jo vidim pri Jedrski elektrarni Krško, je, da nam ni uspelo dobiti dovolj široke podpore v ljudeh, da bi zgradili odlagališče radioaktivnih odpadkov. Druga stvar, ki velja na splošno, pa je seveda zagotavljanje dovolj velikih sredstev za razgradnjo jedrskih elektrarn. Poudarila pa bi rada, da problema, ki sem ju omenila, nista tehnične narave. Tehnične rešitve obstajajo, kot pravim, imamo pa šibko podporo pri ljudeh. Na tem mestu bi omenila, da imajo odlagališča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov praktično vse jedrske države v Evropi razen Slovenije, odlagališče visoko radioaktivnih odpadkov oziroma izrabljenega goriva pa v EU še nimamo. Prvo takšno odlagališče je naročila Finska. Ko so se namreč odločili za novo jedrsko elektrarno, so se odločili tudi za lokacijo odlagališča izrabljenega jedrskega goriva. Druga država, ki je precej daleč na tem področju, je Francija, ki je prav letos sprejela poseben zakon, s katerim ureja to problematiko. Zelo daleč z raziskavami so tudi ZDA, ki imajo odlagališče v gorovju Yucca. Obe državi, ki sem ju omenila zadnji, pa morata še precej narediti prav za podporo pri ljudeh.

Kakšno je vaše stališče do povezav s Hrvaško in vseh nerešenih zadev na tem področju?

Načeloma ni nič narobe, če ima jedrska elektrarna več lastnikov. Vendar za jedrske elektrarne veljajo nekatera načela, med katerimi je po mojem mnenju najpomembnejše to, da je vedno na prvem mestu varnost, ne pa njeno ekonomsko izkoriščanje. Lastniki se morajo tega zavedati. Po mojem mnenju se Slovenija kot lastnica polovice jedrske elektrarne tega zaveda. Moje osebno mnenje pa je, da je dvostranska pogodba, ki je bila podpisana s Hrvaško, slaba in da je v njej kar nekaj vprašanj slabo urejenih, zato bomo imeli veliko dela, ko bomo hoteli urediti medsebojne odgovornosti na področju odlaganja jedrskega goriva pa tudi razgradnje. Veste, da si ta čas v Sloveniji zelo prizadevamo za lokacijo odlagališča za nizke in srednje radioaktivne odpadke, bilateralna pogodba med Slovenijo in Hrvaško pa predvideva, da pravzaprav do leta 2023 ni treba storiti ničesar. Podoben je tudi problem na področju zbiranja finančnih sredstev za razgradnjo jedrske elektrarne, kjer ima Slovenija vzorno urejen sistem; če se primerjamo z drugimi »jedrskimi« državam, imamo to bolj urejeno od večine evropskih držav. Naš problem pa je, da nam manjka druga polovica sklada za razgradnjo, ki naj bi prišla iz Hrvaške.

Kaj se bo zgodilo, če Hrvaška kot polovična lastnica svojih obveznosti ne bo izpolnila oziroma ne bo kot solastnica poskrbela za JEK?

Vsekakor je »jedrska« država Slovenija in

ne Hrvaška. Mi imamo jedrski objekt, zaradi tega mora Slovenija ustrezno poskrbeti za vse, kar je povezano z jedrsko varnostjo, tudi za odlagališče radioaktivnih odpadkov in razgradnjo jedrske elektrarne.

Kakšno je dolgoročno stališče EU do jedrske energije in teh elektrarn?

Stališče EU je previdno, ker se to vprašanje ureja po t. i. načelu subsidiarnosti, ko se vsaka država posebej odloči, katere vire električne energije bo izkoriščala. Vendar pa je v skupni evropski energetski politiki, ki jo oblikujemo sedaj, novo to, da opozarjamo, da je odločitev o energetski politiki suverena odločitev vsake posamezne države, vendar se mora pri tem zavedati, da s svojo odločitvijo vpliva na druge države. Če se država na primer odloči, da bo 15 odstotkov električne energije uvažala, ima to seveda vpliv na druge evropske države. Evropa seveda pri svojem stališču do posameznih virov energije upošteva svoje splošne politične cilje, prav za to področje pa je izredno pomemben cilj, da imamo zadostno in zanesljivo dobavo energije in da je to energija, ki ima čim manjši vpliv na okolje. Zaradi tega se nekako znova pojavlja kot opcija t. i. tehnologija čistega premoaga, ko se premog izkorišča tako, da ne povzroča izpustov ogljikovega dioksida. Seveda se kot zelo pomembna opcija pojavlja tudi jedrska energija, ki sploh ne povzroča izpustov toplogrednih plinov. Možnosti s plinom smo nekako postavili v ozadje, kajti opazili smo, kako zelo smo uvožno odvisni in da moramo to svojo odvisnost zmanjšati.

EU namenja ogromno denarja za razvoj in znanost, celo komisar za to področje je Slovenec. Ali sodelujete z njim in kakšna je politika EU na tem področju?

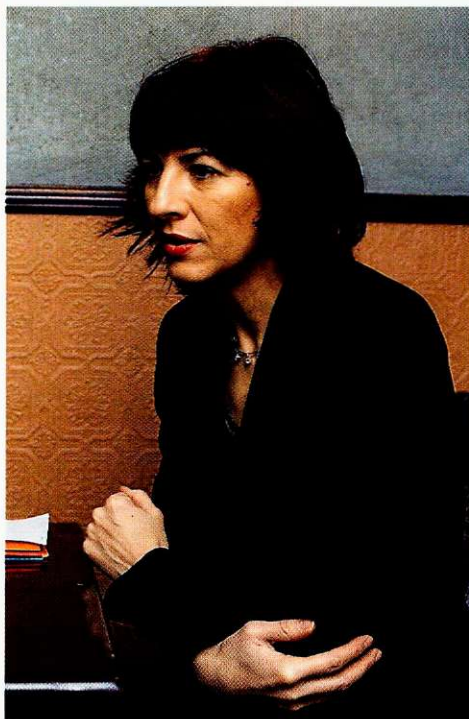
S komisarjem Potočnikom zelo tesno sodelujemo v okviru odbora, ki je pristojen za področje raziskav, velikokrat nas je tudi obiskal. V zadnjih 19 mesecih je potekalo izredno tesno sodelovanje, v katerem smo oblikovali t. i. sedmi okvirni program. Ta program pravzaprav določa raziskave, ki jih bo financirala EU v prihodnjih sedmih letih. V okviru teh raziskav smo določili štiri skupine aktivnosti. V eni skupini so aktivnosti, ki pospešujejo sodelovanje med raziskovalnimi skupinami in industrijo; v drugi so aktivnosti, ki podpirajo temeljne raziskave; v tretji so aktivnosti, ki podpirajo izboljšanje zmogljivosti, kot je na primer raziskovalna infrastruktura; v zadnji pa je podpora znanstvenikom, ki izboljšujejo njihovo mobilnost, kot je recimo podeljevanje raznih štipendij in podobno. V okviru tega programa so tudi nekatera prednostna vsebinska področja. Med njimi je področje energije, skrb za zdravje, za okolje, informatiko, komunikacijske tehnologije in podob-

no. Poleg tega smo ločeno razpravljali tudi o t. i. programu Eurotom, ki podpira raziskave za miroljubno uporabo jedrske energije. Ta program smo oblikovali za prihodnjih pet let in pokriva tri glavna področja: področje fuzije ali jedrskega združevanja, fisije ali jedrske cepitve in področje zaščite pred radioaktivnim sevanjem.

Kakšno je vaše mnenje o evropski politiki na tem področju in koliko je Slovenija uspešna pri črpanju denarja iz evropskega proračuna za znanost in razvoj?

Tokrat smo definirali t. i. sedmi okvirni program, ki velja od leta 2007 dalje. Ta čas končujemo šesti okvirni program. Moram reči, da imam podatke za peti okvirni program in vem, da so se takrat slovenski znanstveniki zelo dobro vključili v evropske projekte. Šesti obvezni program je po mojih podatkih nekoliko manj uspešen, ker je bil zastavljen tako, da ni bil blizu majhnim raziskovalnim skupinam. Tudi pri sedmem okvirnem programu bomo verjetno naleteli na to težavo. Moram reči, da sem v parlamentu na to opozarjala, ampak to je bil vlak, ki je peljal naprej in na katerega nisem mogla prav zares vplivati. Zato je še toliko pomembneje, da si v Sloveniji postavimo prednostna področja, na katerih vzpodbujamo raziskave, in tam ustvarimo dovolj ljudi, da bodo lahko uspešno sodelovali tudi v teh evropskih projektih.

Čeprav smo majhna država, mislim, da imamo enkratno priložnost, da dokažemo, da tudi majhne države v Evropi lahko marsikaj storijo.

Zadnje čase je aktualen program Galileo. Za kaj pravzaprav gre?

Program Galileo je prestižen evropski program. To je evropski vesoljski program, ki ga je začela Evropa razvijati kot protiutež ZDA. Ugotovili smo namreč, da smo na tem področju povsem odvisni od ameriških satelitov, in če želimo dejansko prerasti v svetovnega igralca, moramo biti tudi na tem področju samostojni. To je program, ki poteka že kar nekaj let, ta čas pa tečejo pogajanja o tem, kje naj bi bil sedež nadzornega organa Galilea.

Ali imamo kaj možnosti, da bi bil sedež pri nas?

Prijavilo se je 11 držav, od tega tudi nove članice. Sama sem močno sodelovala pri lobbističnih aktivnostih. Moja ocena je, da ima Slovenija zelo dobro pripravljen projekt. Ponudili smo lokacijo, ki ustreza evropskim pogojem, zadostili smo tudi vsem pogojem v zvezi z nadzornim organom, vprašanje pa je, kako bomo znali tako politično kot nasploh dobiti podporo. Mislim, da nekaj te podpore je. Ko smo potovali po drugih državah, dejansko zelo pozitivno ocenjujejo naš projekt, bilo jim je všeč, da smo se s takšnim navdušenjem lotili lobiranja. Želim pa si seveda, da bi vsi, ki kakor koli lahko pripomoremo k uspehu tega projekta, dejansko dobronamerno delali v to smer. Ne le poslanci v

evropskem parlamentu, tudi komisar, tudi vsi drugi zaposleni v drugih evropskih institucijah. Zelo pomembno je namreč, da se o tem veliko pogovarjamo, da v evropskem prostoru nekako ustvarimo vtis, da nam je res veliko do tega, da dobimo sedež Galilea. Mislim pa, da bi bilo to pomembno tudi za Slovenijo, saj bi bil to dokaz naših pravih razvojnih usmeritev, kajti z novim razvojnim programom želimo več pozornosti usmeriti v razvoj, inovativnost, ustvarjalnost in Galileo bi bil seveda potrditev vsega tega.

Kdaj pa lahko pričakujemo sprejetje te odločitve?

Ministrom za transport na njihovem srečanju decembra ni uspelo izbrati sedeža nadzornega organa Galilea. Na srečanju na vrhu o tem vprašanju niso razpravljali. Pričakujemo, da se bo naslednje predsedstvo, to je nemško, ukvarjalo z iskanjem ustrezne države za sedež Galilea. ■

(Celoten intervju je objavljen na spletni strani www.demokracija.si)

Brezčasna arhitektura

V. M.

V letu 2007 praznujemo 50. obletnico smrti Jožeta Plečnika, največjega slovenskega arhitekta in enega naših največjih umetnikov sploh. V ta namen je Cankarjeva založba izdala fotomonografijo s predstavitevijo njegovih mojstrov in.

Jože Plečnik je bil nedvomno eden največjih slovenskih umetnikov. Bil je največji slovenski arhitekt in eden največjih v Evropi sploh v 20. stoletju. Slovenski arhitekturi je dal tisti temelj, na katerem že dolgo gradi svojo prepoznavnost. Zanimanje za njegovo delo se doma in v svetu ne zmanjšuje in zdi se, da se uresničuje njegova želja po brezčasni arhitekturi.

Dunaj, Praga, Ljubljana Rodil se je leta 1872 v Ljubljani, v letih od 1892 do 1911 se je šolal in deloval na Dunaju, v letih od 1911 do 1921 je deloval in poučeval v Pragi. Leta 1921 se je vrnil v Lju-

bljano, saj je leto prej dobil mesto profesorja na novoustanovljeni fakulteti za arhitekturo. V obdobju do leta 1934 so ga ustvarjalne poti še vodile v Prago. Leta 1938 je postal redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, leto kasneje so ga imenovali za častnega meščana Ljubljane. Leta 1949 mu podelijo Prešernovo nagrado, leta 1952 prejme častna doktorata v Ljubljani in na Dunaju. Umrl je 6. januarja 1957 v Ljubljani.

Mojster V času, ko se je porajala moderna arhitektura, je Jože Plečnik zavestno izbral svojo lastno umetniško pot, ki je sledila klasičnim izvorom arhitekture. S

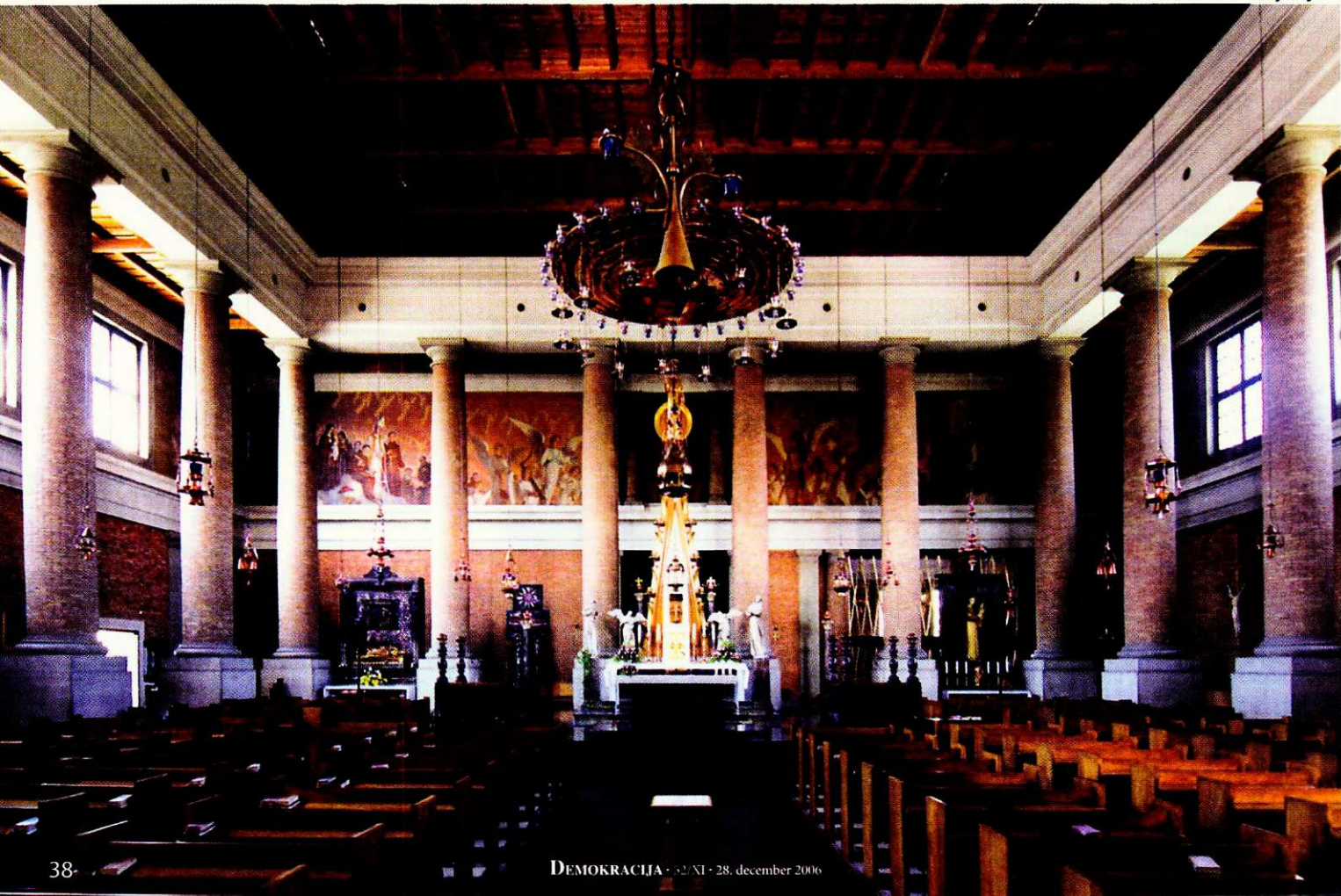
tem je dokazal svojo etično moč in strokovno suverenost. Njegov »odklon« od glavnih razvojnih smeri tedanje arhitekture zato ne pomeni zaostajanja, ampak nasprotno, možnost odkrivanja novega. Žal prihodnje generacije arhitektov niso znale ali zmogle slediti njegovemu geniju. Zato lahko s ponosom pokažemo svetu predvsem njegovo arhitekturo, medtem ko je večina druge arhitekture na Slovenskem povprečna ali celo podpovprečna.

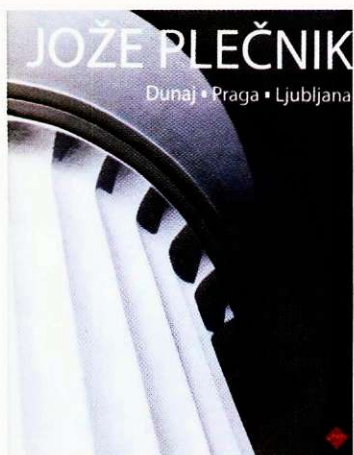
Plečnikove arhitekturne mojstrovine v Ljubljani in drugod po Sloveniji nam prinašajo še eno sporočilo, ki ga vsi publicisti, ki pišejo o Plečniku, zamolčujejo ali

ga niso sposobni videti – čeprav nas nagovarjajo povsod, kjer stojijo Plečnikove stavbe ali spomeniki –, in to je, da je bila Slovenija pred drugo svetovno vojno – in revolucijo – zelo razgledana in napredna. Prav ta Slovenija oziroma njeni politični in kulturni nosilci so namreč Plečniku omogočili, da je lahko razvil, ustvaril in udeležil svoje mojstrovine.

Antiplečniki Kakovost Plečnikovih del se nam zdi nekaj samoumevnega in ji posvečamo pre malo pozornosti, zato je vsak poskus

*Cerkev sv. Frančiška Asiškega
v Šiški v Ljubljani*

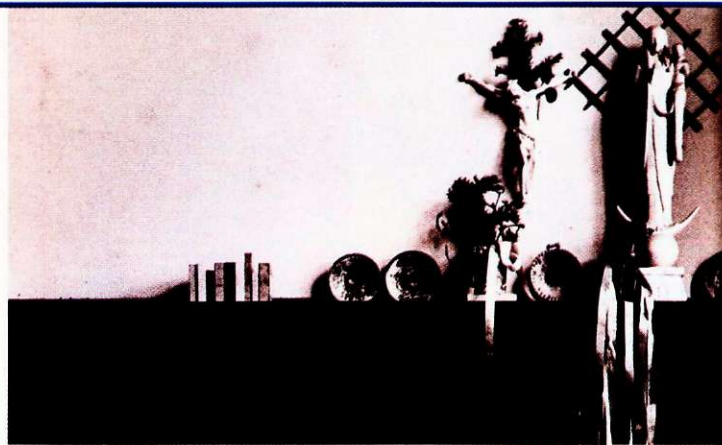
njegovem delu *Jože Plečnik. Dunaj, Praga, Ljubljana*, ki jo podpisujejo Andrej Hrausky, Janez Koželj in Damjan Prelovšek. Knjiga je bila pred kratkim na ljubljanskem knjižnem sejmu razglašena za najlepšo knjigo, ki je v Sloveniji izšla v zadnjem letu; oblikovala jo je Suzana Duhovnik. V njej je bogat izbor najpomembnejših stavb iz vseh obdobij Plečnikovega ustvarjanja (dunajsko, praško in ljubljansko obdobje), obsežna kronologija znanih del, s slikami opremljen jedrnat življenjepis in na koncu slovarček uporabljenih strokovnih izrazov.

njihovega vnovičnega vrednotenja toliko pomembnejši.

Vendar Jože Plečnik ni le arhitekt iz daljne preteklosti, ki nam je zapustil izjemne mojstrovine in dragotine, ampak je ena tistih posebnih osebnosti, ki s svojim brezčasnim delom opozarjajo nove generacije umetnikov (arhitektov), da nekaj velja predvsem umetnost, ki se napaja v bogati tradiciji zgodovine. Nekatera področja umetnosti, in tu je morda arhitektura zaradi svoje naravne izpostavljenosti širšemu

Uvodnemu poglavju *Klasični sopotnik evropskega modernizma* sledi prikaz dunajskega obdobja (od leta 1901 do 1914), v katerem se seznanimo z osmimi Plečnikovimi deli: vila Langer, Zacherlova hiša, vila Loos, hiša Weidmann, najemniška hiša Langer, vodnjak Karla Boromejskega, cerkev sv. Duha in kapela Zacherl.

Iz praškega obdobja je prikazanih dvajset del, narejenih v obdobju od leta 1926 do 1933: Rajski vrt, vrt Na okopih, Prvo

Največji slovenski arhitekt Jože Plečnik

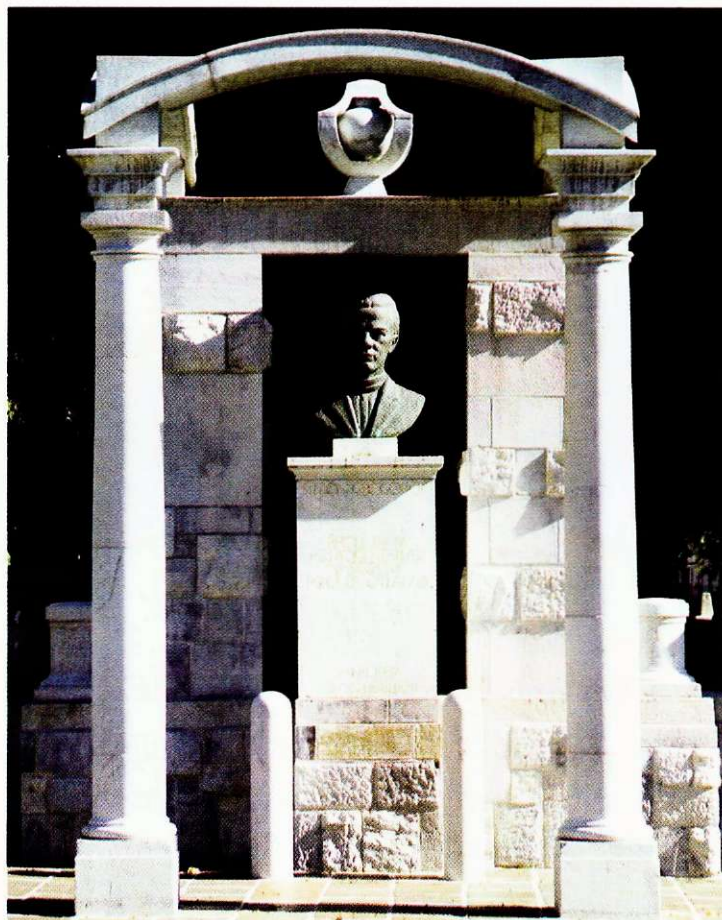
Knjigo o Plečniku sta v prostorih Ustavnega sodišča RS v Ljubljani predstavila: Janez Koželj in Andrej Hrausky, levo oblikovalka Suzana Duhovnik.

okolju najbolj v ospredju, morajo graditi iz dognanj preteklosti, ne pa izzivati s svojim ekskluzivizmom, ki je vseč le peščici posameznikov. Današnja prevladujoča arhitektura gotovo ni brezčasna, saj ljudi vznemirja, namesto da bi jih pomirjala.

Monografija Cankarjeva založba je kot uvod v Plečnikovo leto 2007 izdala razkošno monografijo o arhitektu Jožetu Plečniku in

dvorišče, Plečnikova dvorana, predsednikovo stanovanje, Tretje dvorišče, Bikovsko stopnišče, vrt Na bastiji, park predsedniške letne rezidence in cerkev sv. Srca Jezusovega.

Ljubljansko obdobje Najobsežnejše je poglavje, namenjeno ljubljanskemu obdobju, ki obsega štirideset mojstrov, narejenih v letih od 1925 do 1957. Vsako je ne samo umetnina, ampak tudi kul-

Spomenik pesniku Simonu Gregorčiču na Vegovi ulici v Ljubljani

► turni spomenik najvišje vrednosti: Plečnikova hiša, cerkev sv. Jožefa, stadion, cerkev Gospodovega vnebohoda v Bogojini, cerkev sv. Frančiška Asiškega, zbornica za trgovino, obrt in industrijo, cerkev sv. Mihaela na Barju, Šentjakovski trg, Rimski zid, celjska posojilnica, Vzajemna zavarovalnica, Trnovski most, Čevljarski most, Tromostovje, tržnice, zapornica na Ljubljani, Vegova ulica, Tivoli, cerkev sv. Antona Padovanskega v Beogradu, Narodna in univerzitetna knjižnica, vila Prelovšek, jezuitski samostan v Mariboru, kraljeva lovsko koč v Kamniški Bistrici, Peglezen, cerkev sv. Jerneja v Šiški, cerkev sv. Antona Puščavnika v Zgornji Rečici pri Laškem, cerkev Matere Božje Lurške v Zagrebu, paviljon Murke v Begunjah, poslovilni kompleks Žale, grobnica Šušteršič, grobnica Žagar na Rakeku, uršulinska gimnazija, cerkev sv. Benedikta v Zgornjih Stranjah, cerkev Obiskanja Device Marije na Ponikvah na Cerkljanskem, letno gledališče Križanke, paviljon na Brionih, spomeniki žrtvam druge svetov-

Cerkev Gospodovega vnebohoda v Bogojini

ne vojne (Dolenja vas pri Selcah, Litija, Laško, Ljubljana), pozna sakralna dela (Kamnik, Mengeš) ter Rožnovensko stopnišče v Kra-

nju. Na koncu knjige je podatkovno prikazano Plečnikovo življenje in delo: najprej življenjepis, potem podroben kronološki seznam nje-

govih znanih izvedenih del in izbrana bibliografija o Plečniku. Dodan je še seznam strokovnih izrazov in osebnosti. □

Radio Ognjišče, Trg Brolo 11, Koper; foto: Izidor Šček

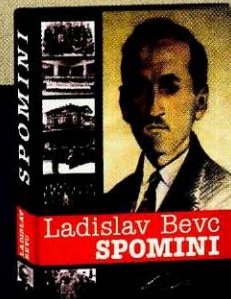
Rojstva Neže se je še posebej razveselila mamica Lidija.

Dragi bralci Demokracije!

Vsako rojstvo je čudež ...

Leto 2007 naj bo polno toplih trenutkov in prijaznih ljudi. Pa osebne sreče, zdravja, uspeha, ljubezni ...

RADIO OGNJIŠČE

www.demokracija.si/knjigarna

Ladislav Bevc: SPOMINI

Obseg: 312 strani.

Zanimiva spominska pripoved gradbenega inženirja Ladislava Bevca, ki je bil že pred drugo svetovno vojno zelo dejaven na različnih področjih in v slovenski javnosti dobro znan.

Med drugo svetovno vojno je bil član Sokolskega vojnega sveta, ki je organiziral odpor proti italijanski in nemški okupaciji, ter član vodstva Demokratske stranke v Ljubljani. Leta 1944 je bil izvoljen v slovenski narodni odbor, katerega član je bil do smrti. Kot član Narodnega odbora je zapustil domovino, preden so jo okupirali komunisti. Iz Evrope ga je življenjska pot vodila v ZDA.

Cena knjige za bralce tednika Demokracija je **4.990,00 SIT / 20,82 EUR.**

Redna cena knjige je **5.800,00 SIT / 24,20 EUR.** Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66.**

knjigarna
DEMOKRACIJA

Polnina po veljavni ceni. Pošte Slovenije plača naslovnik po prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV. Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarških cen po centralnem banknem tečaju 1 EUR je 239,64 SIT.

Novo obznanje d.o.o., Kamnarskega 11, Ljubljana

Brezplačni oglas

GRAJSKE PEKARNE

Vonj po domu

NOVO!

**Novi član grajske družine:
Grofov hlebec.**

Grofov hlebec je prav poseben kruh iz Grajskih pekarn, ki mu v Sloveniji ni enakega. Zaradi izjemnega okusa in videza, ki ju pričara zlatorumeni posip po skorjici, boste ob vsakem ugrizu začutili edinstven pridih žlahtnosti.

Grajske pekarn. Vonj po domu.

Grofov hlebec se peče v vseh pekarnah Skupine Žito: v Dolenjskih pekarnah, Kruh pecivu Maribor, Žitu Gorenjka, Pekarni Vrhnika in Žitu.

Radio Slon in Sadež

RADIO CENTER
102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

Krademo frekvence od 1946

WWW.RADIOCENTER.SI

BANKA TURISTIČNIH PRILOŽNOSTI SLOVENIJE

*Ministrstvo RS za gospodarstvo, direktorat za turizem
Slovenska turistična organizacija
Univerza na Primorskem, Turistica – Visoka šola za turizem*

*BTPS@slovenia.info
www.BTPS.si*

**Imate idejo, kako slovenski turizem še izboljšati?
Imate konkretno rešitev za konkreten turistični problem?
Veste, kaj bi radi, in iščete partnerje ali vlagatelje?
Želite podpreti dobre turistične ideje?**

V vseh primerih ste idealni komitent Banke turističnih priložnosti Slovenije!

www.BTPS.si

**Obiščite našo spletno stran, kjer vas čakajo navodila za brezplačno odprtje
bančnega računa in podroben opis njegove uporabe, podprt s primeri.**

Vabimo vse, ki ponujate i-deje (»i-deje« zato, ker brez dobrih idej turizmu manjka pika na i). Na svoje bančne račune v BTPS lahko nalagate »i-dejne pologe«, s katerimi bo slovenski turizem še boljši, uspešnejši, izvirnejši ... Dobrodošle so turistične priložnosti na vseh ravneh: od celotne države prek posamezne destinacije do najmanjšega člana turistične verige. Vabljeni ste, če:

- svoje i-deje brezplačno ponujate ali zanje zahtevate simbolične zneske
- za i-dejo zahtevate komercialno odkupnino ali delež pri dobičku
- iščete pomoč pri uresnitvi svoje i-deje.

Vabimo vse, ki ponujate €-nergije (= .nančna sredstva, pa tudi materialna sredstva in delo). Na svoj bančni račun v BTPS lahko nalagate »€-nergijske pologe«, s katerimi želite podpreti izvirnost, odličnost in razvoj slovenskega turizma. Vabljeni ste, če:

- ponujate donacije ali (brez)obrestna €-nergijska posojila za izvedbo i-dej;
- zahtevate udeležbo pri dobičku i-deje, katere izvedba bo (so) nancirana s sredstvi iz vašega €-nergijskega pologa.

Vabimo vse, ki iščete i-deje. Lastniki bančnih računov v BTPS lahko najamete »i-dejni kredit« ob predpisanih pogojih, če:

- iščete i-deje, kako bi izboljšali svojo turistično ponudbo.

Vabimo vse, ki iščete €-nergije. Lastniki bančnih računov v BTPS lahko najamete »€-nergijski kredit« ob predpisanih pogojih, če:

- imate na bančnem računu nerealizirani i-dejni polog, za katerega potrebujete €-nergijo za njegovo izvedbo.

**BANKA
TURISTIČNIH PRILOŽNOSTI
SLOVENIJE**

Slovenska turistična organizacija

Povezovanje komitentov ter pretakanje i-dej in €-nergij med njimi spremlja Banka turističnih priložnosti Slovenije (BTPS). Predstavniki banke se odločajo o sprejetju ali zavrnitvi pologov in diskretno iščejo povezave med komitenti. BTPS deluje pod okriljem Slovenske turistične organizacije, sestavljajo pa jo trije organi.

Banka turističnih priložnosti Slovenije (BTPS)	guverner viceguvernerji	ustanovitev banke nadzor delovanja organov bančna politika strateško odločanje
	svet banke	strokovna ocena pologov odločitev o sprejemu / zavrnitvi predlogi združevanja sorodnih ter povezovanja kompatibilnih pologov
	uprava banke	koordinacija delovanja BTPS promocija BTPS komunikacija s komitenti banke in javnostmi

GUVERNER

mag. Marjan Hribar, generalni direktor Direktorata za turizem pri Ministrstvu RS za gospodarstvo

VICEGUVERNER

mag. Dimitrij Piciga, direktor Slovenske turistične organizacije

PRESEDNIK UPRAVE

mag. Dejan Križaj, idejni avtor BTPS, UP Turistica – Visoka šola za turizem

UPRAVA

Dejan Podgoršek, Slovenska turistična organizacija, Livija Kovač Kostantinovič, Slovenska turistična organizacija

SVET BANKE

Mag. Helena Cvikel, direktorica Višje strokovne šole za gostinstvo in turizem Maribor ter predavateljica na Turistici, Univerza na Primorskem

Mag. Sonja Sibila Lebe, Ekonomska poslovna fakulteta Univerze v Mariboru

Dr. Tanja Mihalič, redna profesorica za področje turizma na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani

Prof. dr. Marija Ovsenik, dekanka, UP Turistica – Visoka šola za turizem

Peter Florjančič, izumitelj svetovnega kova, zmagovalec mednarodnega sejma inovacij IENA 2006

Dr. Andrej Kitanovski, generalni direktor Direktorata za podjetništvo in konkurenčnost pri Ministrstvu RS za gospodarstvo

Rok V. Klančnik, do nedavnega direktor komuniciranja v Svetovni turistični organizaciji – UNWTO v Madridu, sedaj predstavnik slovenskega turizma v Bruslju

Dr. Bojan Pretnar, redni profesor za področje inovacij na EF in FDV Univerze v Ljubljani, visoki uslužbenec Svetovne organizacije za intelektualno lastnino (WIPO)

Mag. Nenad Savič, strokovnjak na področju zagotavljanja odličnosti poslovanja ter na področju uvedbe strategij in prenove poslovnih procesov

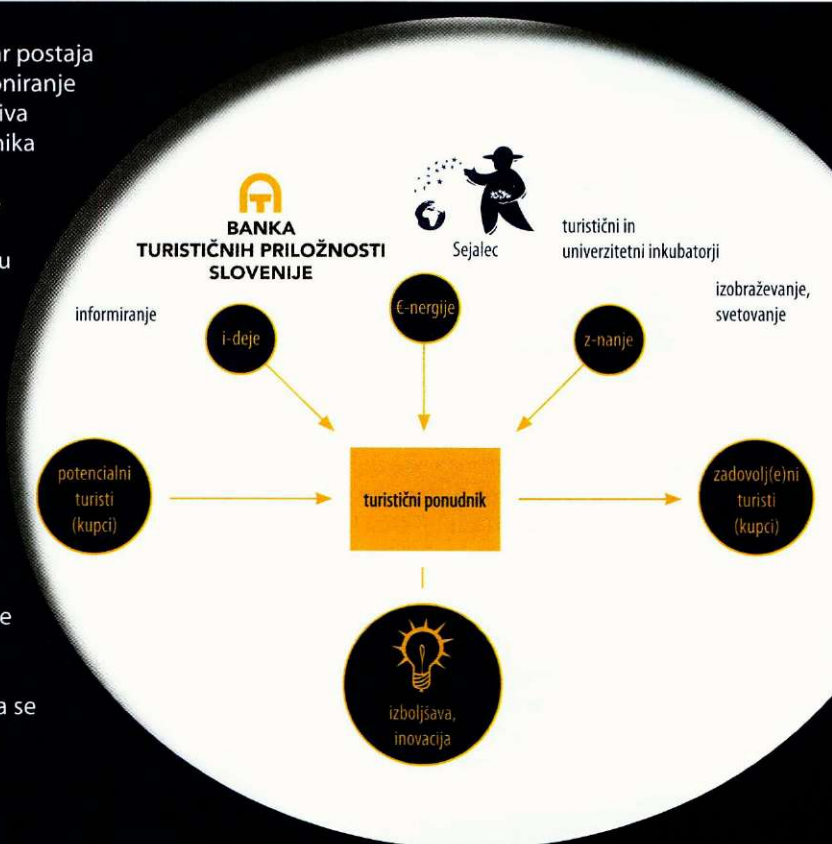
Branko Marinič, avtor in soavtor številnih realiziranih idej s področja oblikovanja turističnih produktov

Božidar Špan, predsednik uprave Hypo Alpe-Adria-Bank

Inovacije so ključni dejavnik gospodarskega razvoja in uspeha, kar postaja vse izrazitejše tudi v turistični dejavnosti. Ta zahteva jasno pozicioniranje na trgu in razlikovanje od konkurence, ki sta čedalje težje obvladljiva – na voljo je namreč le malo dejavnikov, ki bi turističnega ponudnika v resnici razlikovali od drugih. Zato pri doseganju razlikovalnih prednosti ključno vlogo igrajo prav inovacije s svojo enkratnostjo oz. ekskluzivnostjo. Slovenska turistična organizacija želi s svojim delovanjem pripomoči k enkratnosti slovenskega turizma in dvigu njegovega inovativnega potenciala. Banka turističnih priložnosti Slovenije (BTPS) je le ena od vrste aktivnosti, ki jih v ta namen izvaja in jih namerava razvijati v prihodnje (slika desno).

Turističnim ponudnikom želimo skupaj z zainteresiranimi partnerji priskočiti na pomoč pri iskanju pravih i-dej, €-nergij in z-nanja, da bo njihova ponudba čimbolj izvirna, odlična, uspešna in odmevna. Kako? Že dobro leto se v naši strokovni publikaciji Turizem pojavlja rubrika o turistični inovativnosti, ki je po mnenju bralcev najzanimivejša rubrika publikacije. Sejalac se podeljuje tretje leto – vsako leto ga poskušamo nadgraditi in izboljšati. Če sejalac nagraduje že uveljavljene inovativne ponudnike in ideje, bo BTPS pred njim in zanj iskala nove potenciale in jim pomagala zaživeti in odmevati daleč naokrog. K učinkovitim zagonom idej in podjetij bodo pripomogli inkubatorji, znanje pa se bo širilo med vse z izobraževanji in svetovanji.

Vsi, ki verjamete v priložnosti slovenskega turizma, pristrčno vabljeni k sodelovanju!

Donava

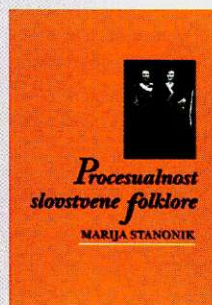
1.

Cankarjeva založba

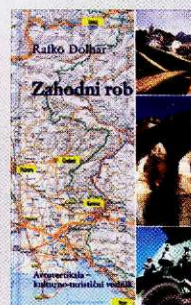
Doslej v mnoge svetovne jezike prevedeno delo Claudia Magrisa *Donava* s prvina mi esejistike, zgodovinopisja in lepe književnosti opisuje obdonavski prostor od izvira do izliva in zajame podobo srednjevropskega prostora v kompleksni, izdelani in hkrati zelo berljivi pripovedi. Magris je svoje potovanje s prijatelji po Donavi spremenil v pot skozi zgodovino in svoje beležke v knjigo, ki je hkrati popotni dnevnik, filozofska razprava in zgodovinsko besedilo. Avtor, ki so ga slovenski bralci že spoznali skozi prevod *Mikrokozmosov*, je pred dvema desetletjema v Srednji Evropi prepoznal prostor, ki lahko ohrani ravnovesje na stari celini. Paleta držav, mest, dejstev, velikih usod in nepomembnih posameznikov preplete fragmente, ki ob dvajseti obletnici prvega izida ostajajo še vedno privlačni in miselno poglobljeni.

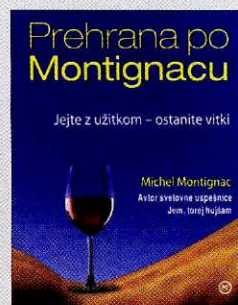
1.

2.

3.

4.

Hudečkove ulice

Založba Karantanija

Založba Karantanija je izdala roman Jožeta Hudečka *Ulice mojega predmestja*. Ulice pripovedujejo o avtorjevem otroštvu, v njih opisuje staro ljubljansko predmestje pod južnim pobočjem grajskega hriba, ulice v trikotniku Špica, Karloški most, Šentjakob, skratka Prule. S skoraj miniaturno nadobnostjo in natančnostjo piše o hišah, ki jih ni več, trafikah, grenko dišečih zelenjavnih vrtovih, glicinijah, čebelnjakih, skratka o vsem, kar je v mladosti sprejelo njegovo oko. Toplo napisana pripoved o minulih časih.

Slovstvena folklor

2.

Založba ZRC

Knjiga *Procesualnost slovsstvene folklore* je sad prizadevanja dr. Marije Stanonik, da bi se slovsstvena folkloristika konstituirala kot znanstveno verificirana disciplina s svojim predmetom, terminologijo in metodo, saj se avtorica ne more sprijazniti s tezo, da je (slovsstveni) folkloristiki prihranjeno samo zbiranje. V knjigi tako predstavlja širok spekter vprašanj, ki vabijo slovsstveno kulturno (samo)zavest k premisleku o prevrednotenju slovsstvene folklor kot besedne umetnosti. Samo z živimi osebami se vse do danes dobesedno od ust do ust in z morebitnimi vmesnimi objavami vzdržuje slovsstvena folklor. Prav tako z vidika procesualnosti knjiga predstavlja zakonitosti nastajanja *sodobne slovsstvene folklor*. Knjiga išče odgovor na vprašanje, kaj vpliva na nastanek, oblikovanje in preoblikovanje slovsstvene folklor in kaj vzdržuje kontinuiteto njenih motivov in žanrov, njene drugotne

oblike (otroška slovsstvena folklor, slovsstveni folklorizem, avdiovizualizacija slovsstvene folklor) in načine avtorizacije.

Koledar 2007

Goriška Mohorjeva družba

V *Koledar Goriške Mohorjeve družbe* za leto 2007 je svoje zapise prispevalo več kot 50 avtorjev iz zamejstva in Slovenije. Franc Kralj piše o dr. Frančišku Borgii Sedeju ob stoti obletnici njegovega imenovanja za goriškega nadškofa, Silvester Gabršček o Mariji kot stebri vernosti pri Slovencih, Lojzka Bratuž o furlansko-slovsstvenih slovarjih (Alasijevem iz leta 1607 in Brecljevem iz leta 2006), Renato Podbersič ml. o Gregorčiču in cesarskih obiskih na Goriškem, Janez Kavčič o 850. obletnici Marije na Skalci v Spodnji Idriji, Jurij Rosa o Ciril-Methodovih praznovanjih na Goriškem do leta 1918, Ivan Vogrič o nerazčiščenih dilemah okrog Ravnikarjevega rokopisa prevoda Nove zaveze, Ervin Sorč o stoletnici bohinjke železnice, Tomaž Simčič o Antonu Čoku in slovsstvenem krščansko-socialnem gibanju v Trstu, Borut Rutar o vstaji Primorcev v organizaciji Tigr v letih 1938–1941, Alojz Tul o aprilskih parlamentarnih volitvah v Italiji, Branko Marušič pa gre po sledi spominov Ferda Karisa.

Zahodni rob

3.

Mohorjeva založba Celovec

Zahodni rob ozemlja s slovsstveno govorečim prebivalstvom poteka ob slovsstveno-italijanski državni meji. Začne se na tromeji med Avstrijo, Slovenijo in Italijo ter obsega Kanalsko dolino, Rezijo, Tersko dolino, Benečijo, Goriško in Tržaški Kras ter sega do doline Glinščice ob Tržaškem zalivu. Rafko Dolhar je opis te pokrajine v kulturno-turističnem vodniku *Zahodni rob* razdelil na več enodnevnih izletov, ki jih je mogoče opraviti z odcepom z nove avtomobilske ceste Trbiž–Videm–Trst. Knjiga nas popelje v svet tamkajšnjih prebivalcev ter opisuje znamenitosti in zgodovino

krajev in ljudi. Vodnik bo dobrodošel vsem, ki želijo spoznati življenje slovsstvene narodne skupnosti v Italiji ter okolje, v katerem živi.

Helena

Založba Modrijan

Evrípid (ok. 485–ok. 406 pr. Kr.) je najmlajši izmed treh največjih grških tragedov (Ajshil, Sofokles, Evrípíd). V tragediji *Helena* je zgodbo zasukal tako, da je Heleno opral »krivde« za trojansko vojno: Parisa v Trojo ne spremlja prava Helena, temveč njena prikazen. Pravo Heleno namreč bog Hermes odpelje na dvor egiptovskega kralja Proteja, kjer zvesto in potrpežljivo čaka, da se njen ljubljeni mož vrne iz Troje. Helena (založba Modrijan) je prvi prevod katere izmed grških tragedij, ki je nastal izpod ženskega prevajalskega peresa (Jelena Isak Kres), in tudi prvi, ki ga spremljajo ilustracije – slikar Lojze Kalinšek jih je ustvaril posebej za to knjižico. Spremno besedo je napisal Marko Marinčič.

Prehrana po Montignacu

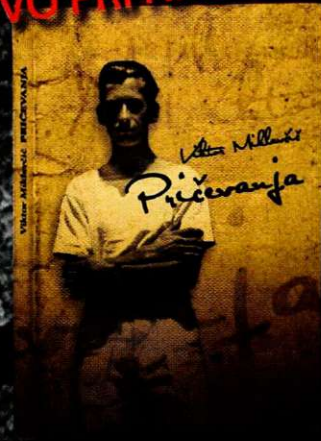
4.

Založba Mladinska knjiga

Knjiga *Prehrana po Montignacu* vsebuje podrobno razlago prehrane po Montignacu in 50 s francosko kuhinjo navdahnjenih receptov. Besedilo spremljajo celostranske barvne fotografije pripravljenih jedi. Jejmo z užitek po Montignacovi dieti s »pravimi ogljikovimi hidrati in pravimi maščobami«, pozabimo na dietne pijače in odrekanja – in ostanimo za vselej vitki! Montignacova dieta je, kot dokazujejo znanstvene raziskave Harvardske univerze in Univerze Laval iz Quebeca, dieta za ljubitelje dobre in zdrave hrane, ki deluje. Michel Montignac, svetovno znan francoski guru za zdravo prehrano, pionir GI diete in avtor knjižnih uspešnic, predstavlja, kako lahko jemo hrano, ki jo imamo radi – sir, meso, čokolado – pijemo zdravo vino, in vendar shujšamo. »Ena kocka sladkorja je enaka dvema kozarcema šampanjca in polovici steklenice bordojca. Izbira je vaša!«

NOVO PRI NAŠI ZALOŽBI

Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.

www.demokracija.si/knjigarna

Viktor Miklavčič PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojev v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji.

Cena knjige je **4.900,00 SIT / 20,44 EUR**. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66**.

Priloge priročnik in cenik. Cena vključuje plačilo naslovnik in prevoza. Vse cene vsebujejo 8% DDV. Informacije o ceni in ovrhah pošiljnice, poštni in prevozi, državnem prisilnem tečaju TČR in TČR (4,5%).

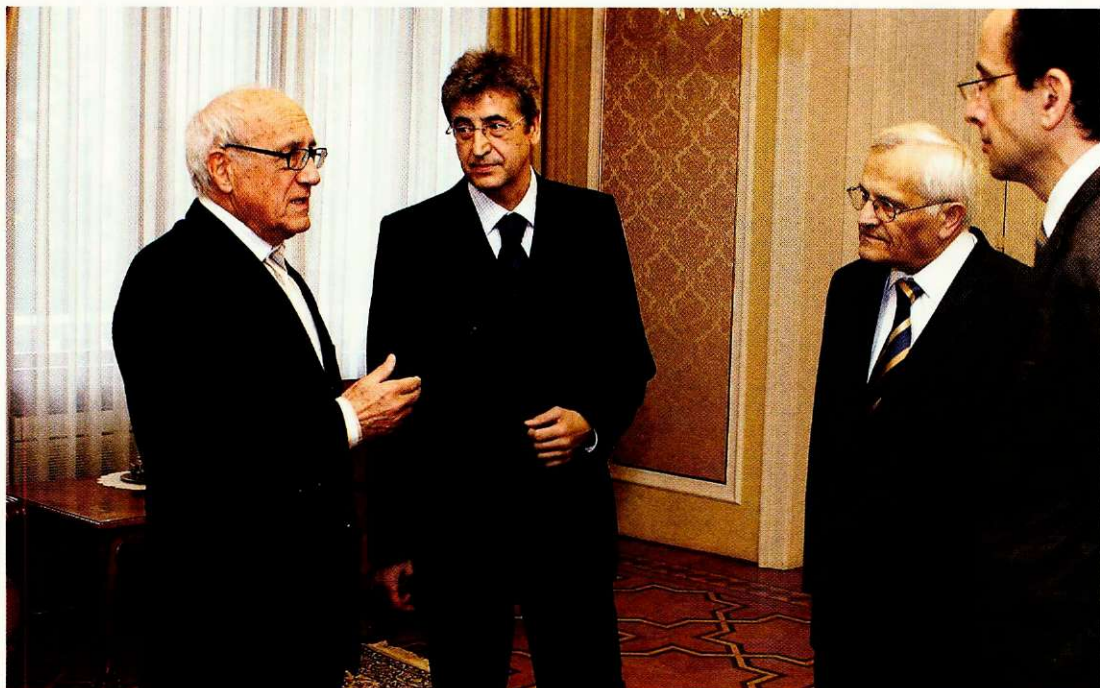
knjigarna
DEMOKRACIJA

Od identitete do davkov

Lucija Horvat, foto: Gregor Pohleven

Strateški svet za kulturo, znanost in izobraževanje je pri nas še nova ustanova, zasnovana kot strokovno posvetovalno telo, ki vladi za vsako posebno področje najširše razumljene kulture sporoča svoje mnenje.

Za slovenski prostor je strateški svet za kulturo zagotovo pridobitev, saj svetovalci opravljajo svoje delo z vso strokovno in družbeno kompetentnostjo, ker so zavezani prav njej in ne morebiti politiki, ki jih je imenovala, je Aleksander Zorn zapisal v uvodu zbornika strateškega sveta za kulturo, znanost in izobraževanje z naslovom *Od identitete do davkov*. Prejšnji teden ga je predsednik strateškega sveta Aleksander Zorn skupaj s članoma sveta, akademikoma Francetom Bernikom in Jožetom Trontljem, tudi predstavil. Aleksander Zorn je najprej na splošno govoril o vsebini zbornika in nalogah strateškega sveta. Kot je dejal, zbornik po predstavitvi članov strateškega sveta in uvodnih mislih predstavi razprave o identiteti pri Slovencih danes in v perspektivi, kasneje pa med drugim sledijo razprave o promociji Slovenije v času predsedovanja EU, strategiji razvoja Slovenije, ekonomiji in kulturi, dotaknejo se tudi koncepta socialnih in ekonomskih reform, vpliva enotne davčne stopnje na kulturo s poudarkom na založništvu ter vizije razvoja slovenskih univerz in temeljnih vprašanj razvoja šolske politike. Prav kultura, izobraževanje in znanost v precejšnji meri odločajo o stvareh,

Člani strateškega sveta pred predstavitvijo zbornika

ki so pomembne za narodovo identiteto, gmotno in duhovno blaginjo ter prihodnost.

Pobuda predsednika vlade

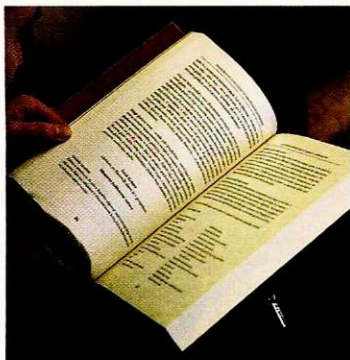
Strateški svet za kulturo, izobraževanje in znanost je bil ustanovljen na željo predsednika vlade Janeza Janše. Poleg Aleksandra Zorna, Jožeta Trontlja in Franceta Bernika so njegovi člani še Janez Bogataj, Andrej Brvar, Iztok Geister, Stane Granda, Pe-

ter Jambrek, Dean Komel, Lojze Lebič, Matej Makarovič, Mitja Rotovnik, Vladimir Rukavina, Ivan Štuhec, Žiga Turk in Srečo Zakrajšek. Svet na svojih sejah ne glasuje, temveč premierju posreduje vse predloge in stališča svojih članov, je dejal Zorn. Tako lahko vladi prispeva široko paleto strokovnih pogledov na določeno tematiko, saj je čistih in preprostih rešitev vprašanj malo.

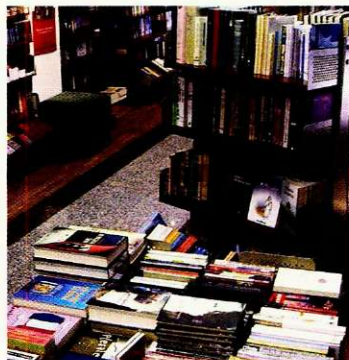
Nesorazmerna tolerantnost

Med drugim so člani sveta opozorili tudi na napake pri ravnanju z manjšinami: »Narodno identiteto bi morali graditi tako, da se izogibamo neupravičenemu izobčenju in diskriminaciji, prisilni asimilaciji pa tudi nesorazmerni tolerantnosti,« je dejal akademik Jože Trontelj. Po njegovih besedah je eden od poudarkov zbornika namenjen pomenu splošne in naravoslovne izobrazbe. Dobra splošna

izobrazba, raztegnjena preko 18. leta, bi skupaj s kritičnim pogledom zagotavljala večjo poklicno mobilnost, kar bo v sredini 21. stoletja čedalje bolj dragoceno. Tudi stanje naravoslovja je po mnenju strateškega sveta nezadovoljivo. Strateški svet je v razpravah komentiral razvojne vizije, ki naj bi bile prioritete slovenske razvojne politike, in sicer nacionalno varnost, stabilnost, močno gospodarstvo in hitro gospodarsko rast. »Izjemno aktualna tema za strateški svet je tudi promocija Slovenije v času njenega predsedovanja Evropski uniji, predlog socialne in ekonomske reforme ter vpliv enotne davčne stopnje,« je dejal akademik France Bernik. Po zagotovilih vlade enotna davčna stopnja ne bo negativno vplivala na založništvo, so še dejali pri predstavitvi zbornika strateškega sveta za kulturo, znanost in izobraževanje. D

Zbornik je predstavil Aleksander Zorn.

EDS ne bo negativna za založništvo.

Jaslice na Sveti gori

Na Sveti gori pri Novi Gorici je rezbarsko, intarzijsko in restavratorsko društvo Solkan letos že petič pripravilo razstavo jaslíc. Odprli so jo v Frančiškovi dvorani tamkajšnjega samostana, na njej pa se predstavlja okoli 50 mojstrov iz Slovenije in Italije. Skupaj je na ogled približno 70 jaslíc, organizatorji pa pričakujejo, da bo razstavo do 13. januarja tako kot lani obiskalo več kot 20.000 ljudi. Med razstavljenimi jaslícami, ki si jih bo na Sveti gori mogoče ogledati vsak dan med 9. in 18. uro, na božični večer pa tudi med 20. uro in polnočjo, jih je največ iz lesa. Najprimernejša za izdelovanje figuric sta les lipa in sadnega drevja, sicer pa so posamezni avtorji pri delu uporabili keramiko, žgano glino, čipke, kamen, papir in različne umetne mase. Med zanimivostmi

Sveti gora

letošnje razstave naj omenimo jaslice, izdelane iz enega kosa lesa, posebne pozornosti pa bodo deležne tudi jaslice v naravni velikosti, kjer bodo liki oblečeni v solkansko narodno nošo. Na ogled bodo jaslice različnih oblik, velikosti in starosti. Razstavo so letos razširili tudi v Solkan, kjer je na ogled petero jaslíc, ene izmed njih v naravni velikosti tudi na osrednjem trgu. Glavni namen razstave je predstavitev dela sodobnih rezbarjev in drugih izdelovalcev jaslíc. L. H.

Kolokvij o Valvasorju

Valvasorjev raziskovalni center Krško, Valvasorjeva knjižnica Krško in krška krajevna skupnost so ob pomoči občine Krško pripravili kolokvij Janez Vajkard baron Valvasor in Krško. Ker je sloviti polihistor svoja zadnja leta, vse do smrti 1693, prebil v Krškem, mestu pa dal s tem tudi svojstven pečat, je bil kolokvij priložnost za njegovo vnovično predstavitev in novejša spoznanja o njem. O Valvasorju in Valvasorjevih v Krškem, o vzporednicah med njegovim znanstvenim delom in sedanjo ustanovitvijo dveh fakultet v tem mestu ter o načrtih za prihodnost so govorili znani slovenski umetnostni zgodovinarji, raziskovalci in domači strokovnjaki. Boris Golec iz Zgodovinskega inštituta Milka Kosa je izpostavil neznanke, v katere je

ovito Valvasorjevo življenje in njegovo bivanje v Krškem. Hiša, na kateri so domoljubi že leta 1894 namestili spominsko ploščo, češ da je Valvasor v njej umrl, verjetno sploh ni prava, kajti vsaj sedem jih je še v Krškem, v katerih je morebiti stanoval z družino. Še vedno ni znano, kje je pokopan, kajti odkriti grob v Mediji pri Izlakah je prazen in zato ne bi bilo nemogoče, da je Valvasor pokopan kar v Krškem. Ta in druga ugibanja okrog slavnega Krčana in člana angleške Royal Society po besedah Alenke Černelič Krošelj iz Valvasorjevega raziskovalnega centra Krško niti niso tako pomembna; pomembnejše je, da Krško ohranja spomin na svojega slovitega meščana. Načrtno in celovito obnavljajo Valvasorjev kompleks v občinskem središču in že v dobrih dveh letih naj bi prišlo do prvih odprtij. S kolokvijem o Janezu Vajkardu Valvasorju so tudi sklenili praznovanja ob 1111. obletnici prve omembe krajev Brestanica in Krško – Richenburcha in Gurcheueta. Z odkritjem doprskih kipov so se letos v obeh krajih oddolžili tudi protestantom, rojakoma Adamu Bohoriču in Juriju Dalmatinu. L. H.

Janez Vajkard Valvasor

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 28. 12. 2006

17.00 SNG Drama: Arthur Schnitzler: Prostrana dežela. Prostrana dežela je ironičen portret meščanske družbe Srednje Evrope pred prvo svetovno vojno.

19.00 Slovensko mladinsko gledališče: T. Štivilič: Fragile

19.30 MGL: Boris A. Novak: Lipincanci gredo v Strasbourg

PETEK, 29. 12. 2006

18.30 Dvorni trg: Matej Kranjc & Zvezdan Belič – koncert kantavtorjev

19.30 Cankarjev dom: P. I. Čajkovski: Hrestač, božična zgodba – baletna pravljica

20.00 Prešernov trg: Kingston – pop

20.00 Gledališče za otroke in mlade: Miro Gavran: Mož moje žene

SOBOTA, 30. 12. 2006

18.30 Dvorni trg: Ante Upedanten (Slovenija) – ljudska glasba, rok

19.00 Slovensko mladinsko gledališče: Harold Pinter: Jašek

19.30 Cankarjev dom: P. I. Čajkovski: Hrestač, božična zgodba – baletna pravljica

20.00 SNG Drama, Mala drama: S. Delaney: Okus po medu

20.00 Prešernov trg: Neisha – pop

NEDELJA, 31. 12. 2006

19.00 SNG Drama: E. Labiche, B. Strauss: Šparovček

19.30 Cankarjev dom: P. I. Čajkovski: Hrestač, božična zgodba – baletna pravljica

20.30 Cankarjev dom: Polona Vetrh: Zgodbe o snobih – plesna predstava

21.00 – 2.00 Kongresni trg: Silvestrovanje. Nastopajo: 21.–22.30: Mambo Kings – latino pop, 22.30–0.30: Magnifico – pop, 0.30–2.: Soul Fingers (Hrvaška) – pop & soul.

PONEDELJEK, 1. 1. 2007

14.00 – 16.00 Živalski vrt: Mehke in tople živali – srečanje z živalmi, za otroke

18.00 Cankarjev dom: Orkester Slovenske filharmonije – klasična glasba

TOREK, 2. 1. 2007

14.00 – 16.00 Živalski vrt: Živali brez dlake na jeziku in telesu – srečanje z živalmi, za otroke

20.00 Prešernov trg: Oliver Dragojević (Hrvaška) – dalmatinski pop

SREDA, 3. 1. 2007

19.30 SNG Drama: E. Labiche, B. Strauss: Šparovček

20.30 Cankarjev dom: Transilvanija, film

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Tiger in sneg

Monika Maljevič

Vedno razposajeni italijanski režiser in igralec Roberto Benigni se tokrat v svojem značilno tragično-komičnem slogu podaja v Irak prav na začetku ameriške invazije.

Pesnik Attilio je nekoliko čudaški, toda zelo strasten učitelj, ki vsako noč sanja o poroki s prelepo neznanko. Nekega dne jo zares uzre in se odpravi za njo v Irak, ki pa je sredi kaotične vojne vihre, kjer ne veljajo nobena pravila, še najmanj tista o ljubezni.

Attilio je pesnik in učitelj poezije na Univerzi za tujce v Rimu. Piše se leto 2003; vojna v Iraku se še ni začela, toda zdi se neizogibna. Attilio živi v povsem svojem svetu, v katerega lahko prodrejo samo veličastni glasovi njemu najljubših pesnikov. Pred kratkim je izdal svojo najnovejšo pesniško zbirko z naslovom Tiger in sneg, ki so jo odlično sprejeli tako kritiki kot bralci.

Dogodki po svetu se ga ne dotaknejo; ponoči sanja o ženski, ime ji je Vittoria, s katero se želi poročiti, vendar mu ta v resničnem svetu naklonjenosti ne vrača. Vedri mož jo vseskozi draži in ji izkazuje neizmerno ljubezen. Attilio ji sledi, jo čaka, ji obljublja večno srečo. Zanj bi storil vse. Toda čim bolj pritiska nanjo, bolj jo odriva. Tudi ona živi v svetu literature: piše biografijo največjega iraškega pesnika, ki se po večletnem življenju v Parizu pripravlja na vrnitev v domači Bagdad. Če izbruhne vojna, želi biti s svojimi najbližjimi.

Attilio je zaradi svoje brezbriznosti in vihravosti vseskozi v škripcih, čemur njegov odvetnik posveča večino svojega časa. Dneve in noči ga po telefonu prepričuje, naj se že vendar spametuje.

Nekega dne Attilio prejme klic iraškega pesnika, ki je že v Bagdadu. Vittoria, ki ga je spremljala v domovino, da bi končala biografijo, je utrpela težko poškodbo glave v enem od prvih bombnih napadov.

La tigre e la neve

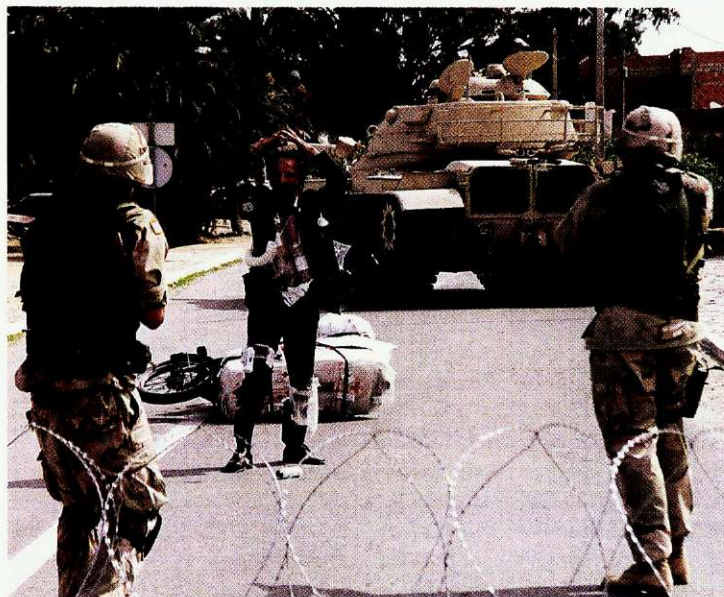
Režija: Roberto Benigni

Scenarij: Roberto Benigni in Vincenzo Cerami

Igrajo: Roberto Benigni, Jean Reno, Nicoletta Braschi, Tom Waits, Emilia Fox, Gianfranco Varetto, Giuseppe Battiston

Premiera: 28. 12. 2006

Distribucija: Cinemania group

Attilio s pomočjo delegacije Rdečega križa v Irak prispe še isti dan in odločnost ga pripelje do pesnika, ta pa ga usmeri v bolnišnico. Žensko svojih sanj najde nezavestno v temačnem kotu, brez kakršnih koli zdravil ali oskrbe. Vittoria lahko preživi samo z zdravilom, ki bi sprostil pritisk možganskega edema. Toda takega zdravila ni na voljo. Attilio najde v mestu le zapuščene lekarne in ruševine. Toda upanje umre zadnje. Če zdravila ni, ga je treba pripraviti. Izsledil ostarelega kemika, ki mu pravijo alkimist. Pri njem dobi domači recept za odrešilno zdravilo.

Podirajoče se stavbe, bombne eksplozije, blokade cest, minska polja, pljenje, vse strahote voj-

ne – Attilio premaga vse in reši Vittoriino življenje. V bolnišnici ji najde udoben kotic in ji zagotovi vso potrebno oskrbo.

Med vsemi temi dogodki pa odvetnik vseskozi klicari Attilia v prepričanju, da le-ta živi mirno in srečno življenje v Rimu. Ko Vittoria navsezadnje pride k zavesti, Attilia ni več ob njej. Ujamejo ga ameriške čete.

Vittoria se vrne v Italijo, Attilio, ki so ga spoznali za sovražnega vojaka, pa konča v zaporu. Toda tudi njemu se uspe vrniti v domovino, kjer se znova snide s svojo ljubeznijo. Vittoria niti slutiti ne, da jo je rešil čudaški snubec. In Attilio bo poskrbel, da bo tako tudi ostalo. **D**

Katera je najboljša zarezala?

stevine druge gospodarske teme var prenovljenih straneh ČZP Večer, d.d. ega foto

1. Anja Zavadiav, nekdanja smučarka:

"Skromnost je sicer lepa človeška lastnost, koristna pa ni."

2. Bojan Šrot, celjski župan:

"Politika je najkrajša pot, da ugledni državljani dobi status lopovov in barabe."

3. Dušan Kumer, poslanec:

"Oblast je kot gostilna, iz katere malokdo pride trezen."

4. Dr. Aleš Debeljak, pesnik in predavatelj:

"Umetnost predstavlja poslednje zavetišče svobode, in če se skrijo meje svobode tudi za umetnost, potem smo še korak do tega, da bodo vsi mislili isto. Kjer mislijo vsi isto, ne misli nihče."

5. Janko Messner, pisatelj in častni predsednik DSP v Avstriji:

"Najprej bomo odmrli Slovenci na Koroškem, vi za nami, potem pa bodo prišli Kitajci, še prej pa bo prišel bushevski jezik."

6. Iztok Miakar, igralec in kantavtor:

"Resnico, srž človeka, najdeš v njegovem narečju. Materin jezik - kaj je to? Katerega od nas pa je mati prvič nagovorila v knjižni slovenščini?"

7. Jernej Šugman, igralec:

"Gledališki igralci bi nedvomno slabše odigrali prekršek na odru kot nogometaši na zelenici."

8. Janez Janša, predsednik vlade:

"Nikoli ne bomo največji. Nikoli ne bomo najmočnejši. Lahko pa smo najboljši."

9. Dr. Bogdan Lešnik, psiholog:

"Svoboda govora ima smisel le, ko se ljudje avtomatično sami odpovedo temu, da bi jo uporabljali za napad."

10. Marcel Štefančič jr., novinar:

"Američani svetovno geografijo osvajajo z vojnami. Ko napovedo vojno Afganistanu, zvejo tudi, kje je. Tako osvajajo lekcije: več vojn ko imajo, bolj poznajo svet."

SMS-glasovanje: pošljite VECER BOBX (X je številka izjave), ime, letnico rojstva in poštno številko na 2929.

Primer: VECER BOB4 JURE 1978 2000. Povratni SMS je brezplačen. Splošni pogoji SMS-glasovanja so na SMScity.net/Vecer.

Nagrada:

TOSHIBA LCD 32 WL 66 (premer ekrana 81 cm)

janus TRADE

Bob leta 2006

Glasujte za najbolj pronicljivo izjavo leta. Izpolnjeno glasovnico izrežite, jo pošljite na naš naslov (ČZP Večer, d.d., 2504 Maribor) do vključno 12. januarja 2007 in sodelujte v žrebanju za LCD-televizor. Svoj glas lahko oddate tudi prek SMS-a ali na www.vecer.com/bob

Vaši podatki _____ Naslov _____

Ime _____ Pošta _____

Priimek _____ E-naslov _____

Št. izjave, za katero glasujem _____ Sem naročnik Večera da ne

Dovoljujem, da ČZP Večer, d.d., uporablja moje osebne podatke za izvedbo akcije Bob leta 2006 in v namen nagradne igre ter za obvestilo po zaključku akcije. Seznanjen sem, da lahko ČZP Večer, d.d., kadarkoli prepovem uporabo svojih osebnih podatkov za obveščanje. D

VEČER

Preprosto družinski

Miha Dovč, foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Renault scenic 1,6 16V dynamique

Ustanovitelj segmenta malih enoprostorcev scenic je tudi v številkah najbolj priljubljen pri slovenskih družinah. Varnost in cenovna dostopnost mladim družinam pomenita več kot športnost in prestiž. In v tem je scenic prvi. Malo osvežen je pripravljen na nove spopade s konkurenco.

različico – grand scenic. Zaradi velikih steklenih površin in višjega sedenja pa daje izvrsten pregled nad dogajanjem v prometu. Kakovost izdelave in materiali so nadpovprečno dobri, tako da poceni plastike in nadležnih čričkov ne boste našli. Je pa nabor materialov še kvalitetnejši v boljših opre- mah. V notranjosti vas pričakajo

Uporabna notranjost Ne prevelik za običajno parkirno mesto, vendar še vedno zadovoljivo prostoren in zelo pregleden je stavek, ki na kratko opiše bistvene lastnosti tega avtomobila. Z dobrimi štirimi dolžinskimi metri je ravno prav velik, da ne boste potrebovali izpita C-kategorije za manevriranje po ozkih ulicah in izgubljali živcev pri iskanju parkirišča, vendar z izvrstno prilagodljivo notranjostjo poskrbi, da se da izkoristiti vsak 'izgubljeni' centimeter. Komur se prtljažnik z dobrimi 400 litri prostornine zdi premajhen, ima možnost, da si omisli podaljšano

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	RENAULT SCENIC 1,6 16V
vrsta motorja	bencinski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1598
moč v kW (KM) pri vrt./min	82 (110) pri 6000
največji navor v Nm pri vrt./min	151 pri 4200
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4259 x 2087 x 1620
medosna razdalja v mm	2685
prtljažnik v litrih	406-1840
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1320 (405)
največja hitrost v km/h	180
pospešek 0-100 km/h v s	11,8
poraba (po normah EU) v l/100 km	10,3/6,3/7,6
poraba na testu v l/100 km	8,3
cena vozila v SIT	4.996.494

svetli toni, ki sicer optično povečajo prostor, vendar je svetlo oblazinjenje preobčutljivo na umazanijo. Lepo je, praktično pa ne. So pa toliko bolj praktični številni predalčki, za katere sem ugotovil, da vsak dan znova odkrijem novega, meni še neznanega. Toliko jih je, pa verjetno do konca testa še vedno obstaja kakšen, ki ga nisem odkril. Najbolj vpadljiv je ogromen sredinski predal med sprednjima sedežema, ki je hkrati tudi naslon za roke. Zaradi vzdolžnega pomika lahko naredimo prostor za noge zadaj sedečemu, omembo pa si zasluži še hlajen predal pred sovoznikom.

Zanesljiv in varen Skoraj idealen položaj za volanom je zaradi v vse smeri nastavljivega (še vedno malce preplozlega) volana in sedeža moč hitro najti. Roki se prilega tudi prestavna ročica, ki je nameščena še bliže voznikovi roki kot pri predhodniku. Tu velja pohvaliti obvolanske komande radijskega sprejemnika, ki so logično razporejene, da vam bo tudi brez navodil za uporabo jasno, kako ravnati z njimi. Edina nevšečnost je preobčutljiv izbirni kolesček in v zanosu, ko boste hoteli povečati jakost, boste predstavili na naslednjo radijsko postajo. Malo preobčutljive so tudi komande za smernike in brisalce.

čvrsto nasajeno, da ni pretirana nagibanja v ovinkih zaradi višjega težišča. Prav tako kot o varnosti ni vredno zgubljeni besede o volanskem mehanizmu, čeprav le-ta po prenovi posreduje nekaj več informacij s cestišča. Vozilo poganja znani hišni 1,6-litrski bencinski agregat s 110 KM, ki je verjetno najbolj racionalna izbira glede na zmogljivosti/ceno med vsemi bencinskimi agregati in tako najverjetnejša izbira pri nakupu. Bistvena novost, kar se zmogljivosti tiče, ni povečana moč motorja, temveč dodana šesta prestava. Ta omogoča boljše pospeške, hkrati pa je poraba goriva za kakšen deciliter nižja kot pri predhodniku. Poraba na testu se je tako gibala nekaj nad 8 litri na 100 kilometrov. Menjalnik in motor se izvrstno ujmeta, saj enoprostorsko zasnovano karoserije in dokaj majhen agregat kompenzira z menjalnikom z izvrstno preračunanimi menjalnimi razmerji.

Komur je praktičnost v prometu pomembnejša kot nekaj večji prtljažnik, je scenic zanimiv nakup. 1,6-litrski motor in oprema dynamique pa najracionalnejša izbira. V družinskem proračunu vsak privarčevani tolar ali evro nadvse prav pride. **D**

Menjalnik s šestimi stopnjami

Vožnja z njim ni nobeno posebno doživetje, vendar boste prej pozitivno kot negativno presenečeni. Vzmetenje udobno požira neravnine, vendar je še vedno dovolj

Novici

MITSUBISHI PAJERO Mitsubishi je predstavil že svojo četrto generacijo vozil pajero po letu 1982. Gre za avtomobil, na katerega v tej japonski tovarni največ stavi. Ob spremembi 75 odstotkov vseh sestavnih delov lahko rečemo, da ne gre le za evolucijo, temveč za povsem nov avtomobil. Povsem nova sta tudi pogonska agregata. Na voljo je 3,2-litrski turbodizelski agregat, ki glede na menjalnik ponudi največjo moč 160 oz. 170 konjskih sil. Ta motor je na voljo v troje- in peterovratni različici pajera. Za bencinske navdušence je na voljo 6-valjni agregat s prostornino 3,8 litra. Ta postreže z največjo močjo 250 konjskih sil ter je na voljo izključno s samodejnim menjalnikom v peterovratni izvedenki. Cena za osnovni peterovratnega pa 39.900 evrov. V letu 2007 je namen distributerja prodati 30 do 35 pajerov, kupiti pa jih bo mogoče na desetih prodajnih mestih po vsej Sloveniji.

KTM X-BOW Podjetje KTM je edini avstrijski izdelovalec z več kot petdesetletno tradicijo izdelave motociklov, katere začetki segajo v leto 1954. V teh dneh se pripravljajo na svoj prvi vstop v svet štirikolesnikov, ki ga bo 6. marca 2007 zaznamovala ženevska predstavitev križanca med motociklom in avtomobilom z oznako x-bow. Že marca letos so se pojavile prve govornice o malem in lahkem roadsterju z dolžino okrog 3,6 metra, ki naj bi nastajal pri KTM ob sodelovanju z inženirji iz Audijevega razvojnega oddelka. Letno naj bi izdelali vsaj 1.000 primerkov avtomobila v slogu lotusa 340R, za pokritje razvojnih in drugih stroškov pa morajo prodati vsaj 3.500 avtomobilov. Za premikanje avtomobila z lastno maso okrog 700 kilogramov bo poskrbel 2,0-litrski štirivaljni izdelek iz regalov koncerna Volkswagen, v povezavi s pripadajočo paleto menjalnikov, ki je opremljen s tehnologijo TFSI. Bencinski agregat bo lahko na željo voznika mobiliziral 220 ali 300 'konj' v primeru uporabe agregata iz audija S3. Ker gre za izrazito puristični izdelek, so se namenoma odpovedali uporabi elektronskih pomagala, zračnim blazinam in drugi komfortni opremljeni.

**SREDNJA
POKLICNA IN
STROKOVNA
ŠOLA
BEŽIGRAD
LJUBLJANA**

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Vpisujemo v programe: AVTOŠOLA
JEŽICA

SPSŠB, Na produ 2, Ljubljana; tel.: 01 537 13 88

- prometni tehnik (PTI), voznik, učitelj vožnje
- pridobitev vozniškega dovoljenja: A, B, C, D, E kat.

Presenečenje z rdečega planeta

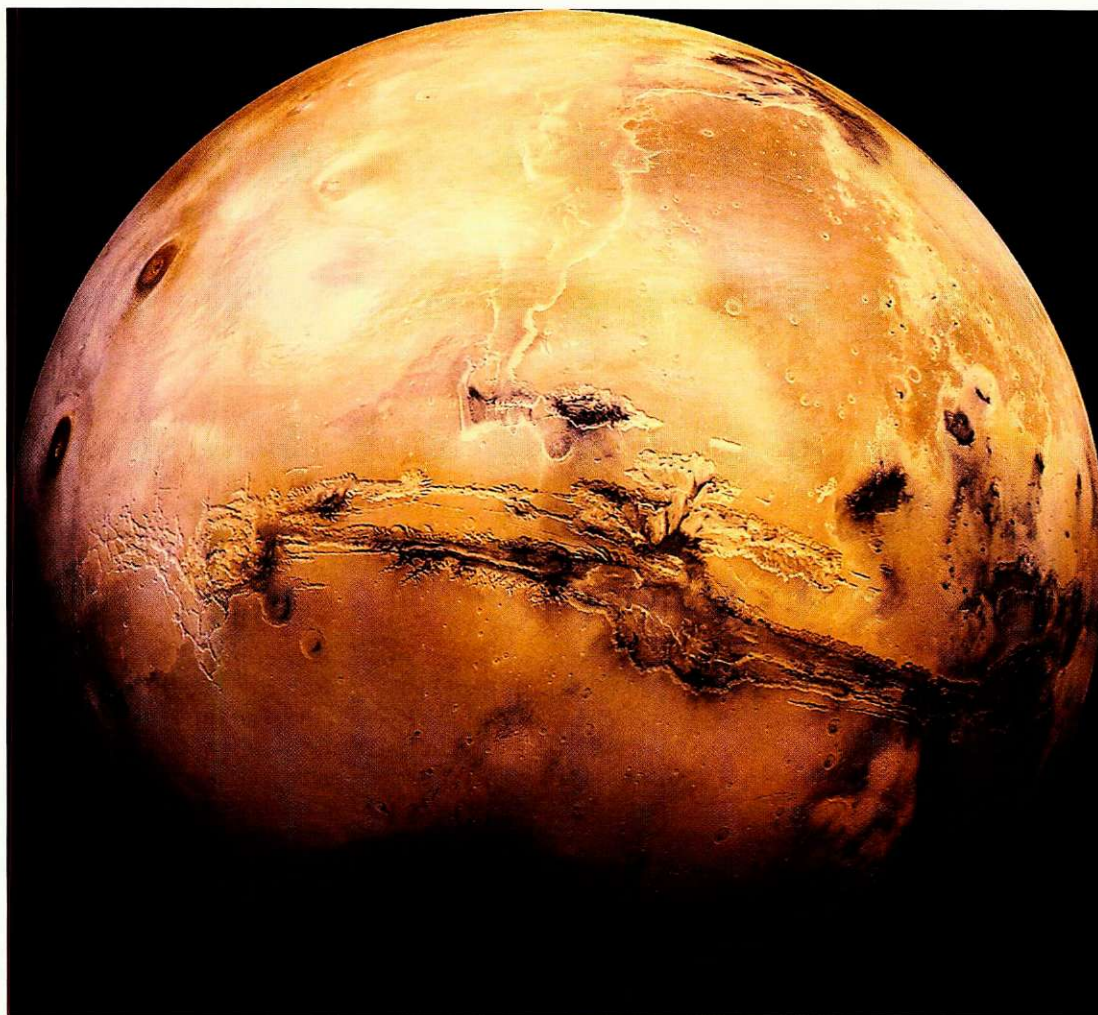
Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Ameriška vesoljska agencija NASA je nedavno sporočila, da so njeni znanstveniki na Marsu odkrili sledi površinske tekoče vode in novonastale kraterje. Odkritje prvič resno nakazuje možnost obstoja živih bitij zunaj našega planeta.

Mars ali rdeči planet, kot ga imenujejo nekateri, je že od nekdaj buril domišljijo znanstvenikov. Zaradi njegove lege v našem sončnem sistemu so namreč predvidevali, da bi na njem lahko obstajala tekoča voda, z njo pa tudi živa bitja (voda je prvi pogoj za razvoj življenja). Seveda nihče ni pričakoval, da bi na planetu lahko obstajala tako visoko razvita bitja kot na Zemlji, kot prikazujejo številni filmi in knjige, kljub temu pa so upali, da bodo našli vsaj preproste organizme. Slednji bi dokazovali, da razvoj živih bitij ni mogoč samo na Zemlji.

Mars so začeli opazovati in ga preučevati že Babilonci in Egipčani pa tudi Grki in Rimljani. Slednje je navdušila predvsem njegova rdeča barva, zato so ga po bogu vojne imenovali Ares (Grki) ali Mars (Rimljani). Leta 1576 je danski astronom Tycho Brahe podal neverjetno točen izračun položaja Marsa, leta 1666 pa je italijanski astronom Giovanni Cassini določil dolžino Marsovega dneva. Ta naj bi po njegovo trajal 24 ur in 40 minut, pri čemer se je zmotil le za slabe tri minute.

Pri opazovanju in preučevanju Marsa so precej napredovali v prejšnjem stoletju, in to predvsem po zaslugi tekmice med Sovjetsko zvezo in ZDA. V 60. letih je poskušala Sovjetska zveza na Mars večkrat izstreliti raziskovalno sondo, vendar so bili vsi poskusi neuspešni. V približno istem času so Američani na Mars izstrelili sondo Mariner 3. Slednja je uspešno poletela proti Marsu, vendar se mu zaradi napa-

ke na sončnih kolektorjih ni dovolj približala. Uspešnejša je bila njena naslednica Mariner 4, ki so jo izstrelili 28. novembra 1964. Slednja je v 228 dneh uspešno prepotovala 55 milijonov kilometrov in na Zemljo poslala prve fotografije Marsovega površja, posnete z razdalje 10.000 kilometrov.

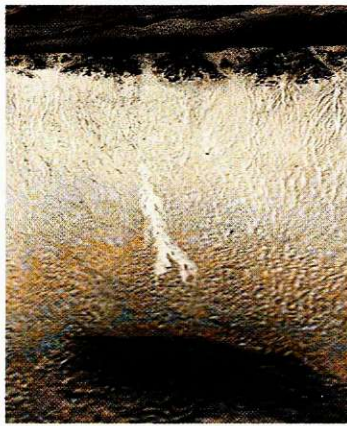
Iskanje življenja na Marsu V naslednjih desetletjih so sledila nova odkritja. Leta 1972 je nizozemski astronom Christiaan Huygens prvič opazil belo liso na južnem tečaju planeta (gre za gmoto ledu na Marsu, podobno našim tečajem). Leta 1977 je ameriški astronom Aasph Hall odkril dve Marsovi luni. Poimenoval ju je Phobos in Deimos. Hkrati je še naprej potekala vesoljska tekma med Sovjetsko zvezo in ZDA. Američani so po uspešni izstrelitvi Marinerja 4 izvedli še nekaj uspešnih poskusov raziskovanja planeta, medtem ko

so se Sovjetom poskusi vedno znovali izjalovili. Leta 1971 so končno dosegli prvi uspeh, ko je njihova sonda Soft Lander uspešno pristala na Marsu. A veselje ni trajalo dolgo. Po vsega 20 sekundah oddajanja je sonda za vedno obmolknila, njen uspeh pa je ob dejstvu, da so ZDA nekaj dni prej v orbito uspešno utirile satelit, ki je poslal prve podrobne fotografije Marsovih lun in domnevnih rečnih kanalov na površini, hitro zbledel.

Leto 1975 predstavlja prelomnico v zgodovini raziskovanja rdečega planeta. Tega leta namreč

Radio Krka
106.6 MHz

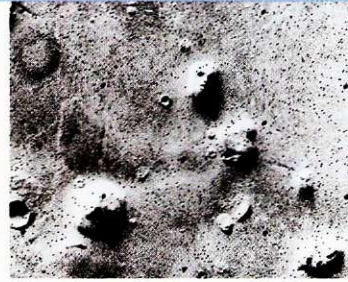
Američani izstrelijo sonde Viking 1 in Viking 2. Vsaka od nju nosi dodatni sonde, ki pristane na Marsovem površju z nalogo, da bi iskali morebitno življenje. Vse štiri so med misijo posnele skoraj 10.000 fotografij, ki predstavljajo 97 odstotkov površja redečega planeta, hkrati pa več kot 3 milijone vremenskih poročil o dogajanju v njegovi atmosferi. Čeprav so odkritja teh sond še danes predmet razprav med strokovnjaki (največ polemik je povzročila znamenita slika obraza, ki naj bi bil po danes že ovrženi teoriji delo inteligentnih bitij), podatki, ki sta jih zbrali, še danes pomenijo pomemben vir za spoznavanje planeta.

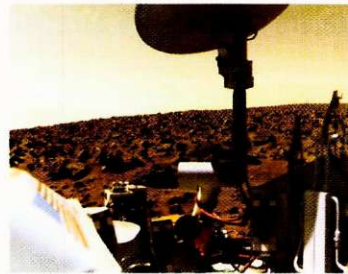
Svetlo liso naj bi bila naredila voda.

na Zemljo. Oba robota še danes delujeta skorajda brezhibno, zato je Nasa podaljšala njuno misijo.

Voda na Marsu Čeprav je imela večina misij na rdeči planet nalogo dokazati ali ovreči možnosti razvoja življenja na tem planetu, to ni uspelo nobeni. Do zdaj so lahko znanstveniki le s polovično verjetnostjo trdili, da je na planetu tekoča voda, odslej pa lahko to trdijo s precejšnjo gotovostjo. Na fotografijah, ki jih je iz Marsove

Slika obraza, ki jo je posnel Viking 1

Površina Marsa, ki jo je posnel Spirit

orbite nedavno posnela ameriška samodejna vesoljska sonda Mars Global Surveyor (MGS), s katero so v začetku novembra sicer izgubili stik, so na dveh krajih na pobočjih Marsa opazili svetle sledi. Kot vse kaže, gre za usedline mineralov ali soli, ki so nastale v zadnjih sedmih letih kot posledica

pronicanja tekoče vode na površje Marsa. Znanstveniki menijo, da je nastanku lis botrovala tolikšna količina vode, kot je je v petih do desetih plavalnih bazenih. Njen vir bi bili lahko po dozdajšnjih ugotovitvah podpovršinski rezervarji vode, led ali snežni žepi. Da tvorbe na pobočjih brzokone niso posledica peščenih plazov, ampak kažejo na navzočnost tekoče vode, potrjujejo tudi računalniški modeli. Na fotografijah sonde MGS so namreč opazili tudi nove kraterje, ki so nastali pred nekaj leti. Enega naj bi bil ustvaril padec telesa s premerom 3 do 4 metre, drugi pa naj bi bili posledica dogajanja v notranjosti planeta.

Kako lahko obstaja voda v tekočem stanju kljub redki in mrzli Marsovi atmosferi, bodo morali strokovnjaki v prihodnje še dognati, za zdaj pa dokazi o vodi na Marsu odpirajo povsem nova vprašanja. Če namreč na Marsu obstaja voda, potem je verjetnost, da na njem obstajajo tudi živa bitja. To bi bil dokaz, da v vesolju nismo sami. **D**

GRAJSKE PEKARNE

Vonj po domu

NOVO!

Grajska orehova potica

Orehova potica je tradicionalna spremljevalka prazničnih omizij Slovencev doma in po svetu. Recept za pripravo se, tako kot njen bogat okus, že stoletja prenaša iz roda v rod. Grajsko orehovo potico odlikuje bogat in edinstven orehov nadev iz izbranih sestavin. Za vas smo pripravili pravo tradicionalno slovensko potico, s katero boste najboljše obeležili tako božično-novoletne in velikonočne praznike kot pomembne mejnike v vašem življenju.

Želimo vam prijetno praznovanje!

Grajska orehova potica je ponos vseh pekarn Skupine Žito - Dolenjskih pekarn, Kruh peciva Maribor, Žita Gorenjke, Pekarne Vrhnika in Žita.

Sodelujte v nagradni igri Grajskih pekarn, ki poteka od 7.12. do 31.12.2006 v vseh živilskih prodajalnah Mercator po Sloveniji.

Speči in reči

Lovro Kastelic, foto: arhiv Demokracije

Ali ste že slišali za pokojnega angleškega satirika Georgea Mikesa? Znan je bil namreč po številnih hudomušnih citatih, med drugimi: »Težava s čajem je, da je bil v začetku kar dobra pijača!«

Sebastjan Cimerotič: »Rad bi se zahvalil staršem, predvsem mami in očetu!«

Citat je iz Mikesove prve knjige Kako biti tujec, ki jo je napisal leta 1946, potem ko je iz Madžarske pribežal v Anglijo. Knjiga govori o Angležih in njihovih odnosih s tujci. Tudi svet športa je lahko zabaven, še posebej če ga začinijo pravi citati in prave izjave (tako športnic in športnikov kot tudi in predvsem športnih komentatorjev), ki najlepše kažejo, da se je motiti člove-

ško. Nekateri izmed njih so medtem postali že legendarni ...

Miljoko Minutes s številko 22:

»Ta noč ni bila moj dan,« je dejal nekdanji mariborski nogometni igralec Kliton Bozgo, za katerega je bil nogomet »naša kruha«. To je bil zagotovo slovenski »biser«, a takih je na Balkanu na stotine. Tam komentatorji in preostali akterji dobesedno tekmujejo,

kdo bo izrekel večjo neumnost. Neki komentator RTS je Mohameda Alija, ko je v Atlanti leta 1996 prižigal olimpijski ogenj, vznemirjenost spremenil z besedami: »In pogledajte Mohameda Alija, od vznemirjenja se mu tresejo roke!« Ta izjava se lahko meri le še z izjavo nekdanjega (44.) ameriškega podpredsednika Dana Quayla, ki je z delovnega potovanja po Latinski Ameriki obžaloval le to, da se v šoli ni bolje naučil latinščine.

Sicer pa je verjetno zmagovalec znameniti srbski komentator Miloško Pantić, zapriseženi navijač Crvene zvezde, ki je s svojim hrapavim glasom navduševal in zabaval še v jugoslovanskih časih. Nekoč je RTS prenašala nogometni turnir iz Amsterdama. Bila je prijateljska tekma med Arsenalom in Ajaxom. Bergkamp je moral zaradi poškodbe že v 22. minuti zapustiti igrišče, namesto njega pa je vstopil Vieira. Na zaslону se je izpisalo: »22. minutes - 10. Bergkamp out«. Kakšen pa je bil Pantićev komentar? »Za igro se pravkar pripravlja izkušeni Minutes s številko 22!«

Na začetku enega od večnih derbijev med Partizanom in Crveno zvezdo je Pantić v svojem navijaškem slogu komentiral: »Na

teren so pravkar pritekli igralci Partizana ... in tukaj so tudi naši!« Med tekmo je bil Partizanu dosojen kazenski udarec. »Mijatović (strelja enajstmetrovko), Mijatović ... stativa in da, dobro je, zgrešil je!«

Tudi atletika je bila na Pantićevi tapeti, natančneje tek na 400 metrov. »Na stezi številka štiri je glavni favorit Michael Jackson ... pardon, Michael Jordan.« Tedaj priskoči na pomoč sokomentator: »Kolega Pantić je želel povedati, da je Michael Johnson v ZDA popularen kot omenjena dva.« Bilo pa je še veliko več biseroev ... »Dober dan! Oglašamo se iz Mostarja! Tukaj je nedelja.« - »Napada Drulić, Drulić, Drulić, Drulić ... a ne, to je bil Pjanović ...« - (prenos odbojke, kamera se počasi s ptičje perspektive usmerja proti igrišču) »Dober večer, prijatelji no-

Kliton Bozgo: Ta noč ni bila moj dan!

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

**SILVESTRSKI VEČER NA TV PRIMORKA
BO POLN GLASBE IN ZABAVE.
VSTOPITE V NOVO LETO Z NAMI.
ŽELIMO VAM PRIJAZNO LETO 2007!**

gometa ...« (tedaj nastane 10- do 15-sekundni premor, po katerem Pantić nadaljuje) »... in drugih športov.« - »Premočna je to žoga za Savičevića; Dejo te žoge ne bi dosegel niti s taksijem.« - (Španija - Jugoslavija, po slabi sodniški presoji) »Gospod Pedersen, zares si zaslužite takšen priimek!« - (Crvena zvezda - Bayern) »Gospod Galer, imate uro?« - »Drulović je

Ali je res videti zastrašujoč?

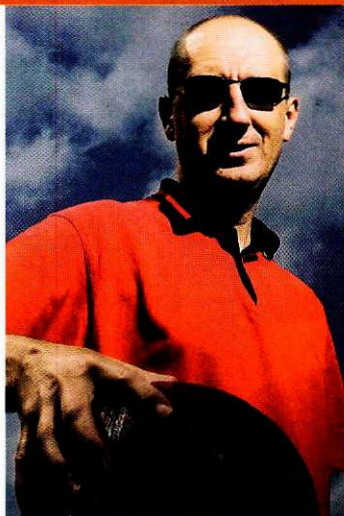
prišel v šestnajstmetrski prostor in ... tukaj se vrzi!« - (prosti udarec močno izvaja Tarnat) »Uuuuuuu, jexoteeeeee ...« - (Jugoslavija - Češka) »Avt za Nizozemsko ...« - (Jugoslavija - Iran) »Naši nikakor ne morejo prebiti njihove obrambe, ker je njihov šestnajsterec prepoln Peruancev!« (sodnik je bil iz Peruja) - (z iste tekme) »Danes nismo gledali lepega nogometista, saj so se Peruanci v glavnem branili.« - (Jugoslavija - Nigerija) »Prodano je bilo 30.000 gledalcev ... pardon vstopnic.«

Še več simpatičnih lapsusov

Milojko Pantić pa ima kar nekaj dvojnikov, ki mu s svojimi simpatičnimi spodsrljaji zvesto sledijo. Zvonko Mihajlovski: »Čuden način podajanja - močno in nikamor.« - »Dokler je žoga v zraku, vam bom prebral obe enajsterici.« - »Zadovoljil je trenerja in zato zdaj igra.« - »Nabito poln stadion, 50.000 ljudi. Pomislite 100.000 dlani?!« - (hokey) »Obrnil ga je na kocki ledu, ki bi lahko bila v kozarcu viskija.« - »Žvižgalni koncert za našim igralcem namenjen zgolj za to, da se še nekoliko glasbeno podučijo.« - »Dragan Čirić, igralec dolgih las in velikih sposobnosti.« - »Statistika je kot bikini: odkrije marsikaj, pokaže pa nič.« - »Niti slabo vreme niti

vsi minusi gospoda Celzija niso uspeli pokvariti nogometne predstave.« - »Zaradi takšnih udarcev Roberta Carlosa bo treba ustanoviti društvo za zaščito žoge.« - »Borussia iz Münchna ...« Pa tudi Vladanko Stojaković, Srdjan Knežević, Miloš Topalović, Dobroslav Gajić niso bili za odmet. »Da, da, pridi sem, bato, to se ne sme. Na, rumeni karton!« - »In odlično posredovanje našega vratarja. Da vidimo, zakaj se Nemci veselijo, ojoj, to je bil gol!?!« - (McManaman) »Mekmanamanaman ...«; »Spoštovani gledalci, opravičujem se vam zaradi te prekinitve. Pravkar so nam organizatorji OI prepovedali kaditi v reporterskih kabinah. Evo, tudi kolegi Španci bentijo; nisem bil le jaz ta ...« - (rokomet) »Cela Jugoslavija je zdaj na rokah!«; »Bodite pozorni, na stadionu v Istanbulu samo policijski psi nimajo brk!«; »Tu je Predrag Spasić. Tudi moja malenkost spominja na njega, vendar ne po nogometnem znanju, temveč po številu las na glavi.« - »Na sporedu bo ob 13:30. Po domače ob pol dveh.« - (v času košarkarske tekme, v kateri je igralo sanjsko moštvo in sta bila v prvem planu filmska igralca Schwarzenegger in Nicholson, se Gajić ni mogel spomniti njihovih imen) »Vidimo zadovoljna obraza navijačev!« Tudi Gojko Andrijašević in Boris Mutić sta bila prava tička. Prvi je moral poudariti, da je »žoga prišla do Kurca« (Marko Kürz je bil namreč igralec Schalkeja); drugi pa je legendarno modroval o španskem reprezentantu: »Michel in 2:1!!! Zdaj si je zaslužil, da vam preberem celotno njegovo ime. Dva gola za Španijo je torej dosegel Jose Miguel Gonzalez Martin del Campo Michel.«

Veliko sreče v letu 2007 Naših vrlih komentatorjev tokrat ne bi ocenjevali - saj veste, Slovenci se neradi norčujemo iz samih sebe -, za vse najlepše v prihajajočem letu 2007 pa si podarimo doma la fantastično izjavo pokojnega sarajevskega reporterja Sreta Ščepanovića: »Našega boksarja Svetomira Belića boste, drage gledalke in gledalci, prepoznali po belih hlačkah, njegovega nasprotnika Motungua iz Kenije pa po črnih ...«

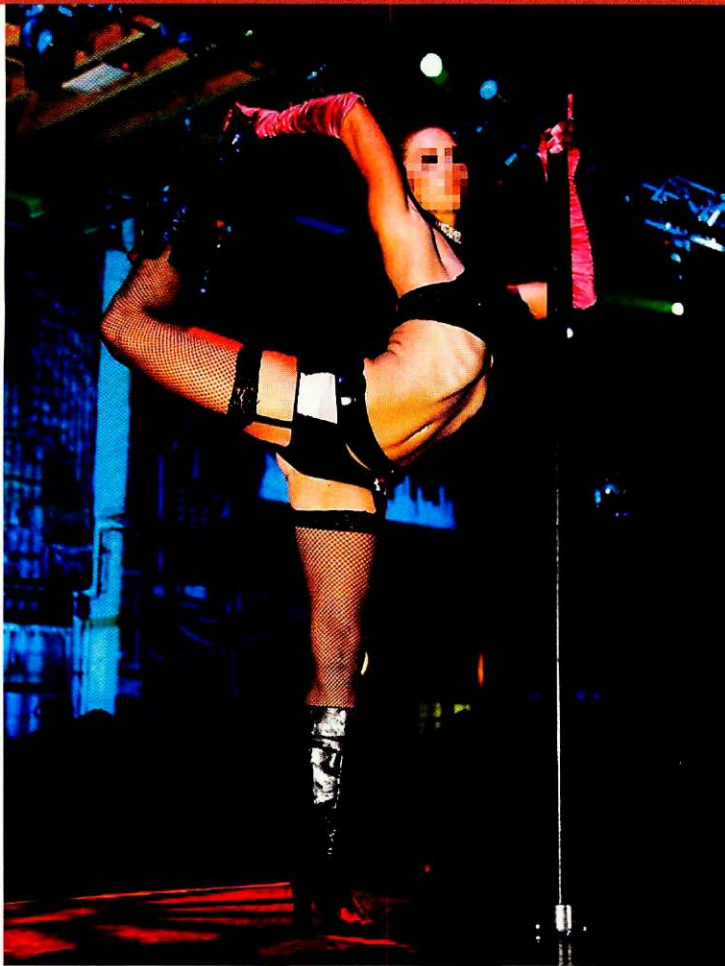
Nogometni golaž

Esad Babačić

Funkcija športnega direktorja je v zadnjem času zelo zaželena. Zanj se je potegoval tudi eden največjih slovenskih nogometašev vseh časov.

Najprej se je zataknilo pri Zdovcu, ki se je odločil za prostovoljno opravljanje te funkcije, še slabše pa jo je odnesel Zahovič, ki mu ni uspelo prevzeti izbrane nogometne vrste.

Moram priznati, da se nisem mogel načuditi sagi Zavrl-Milanič-Zahovič, iz katere se je kot zmagovalec še enkrat izvlekel Rudolf I., kot je Rudija Zavrla poimenoval kolumnist našega največjega časnika. Avtor duhovite opazke na račun po njegovo dosmrtnega predsednika je svoj izliv čustev začinil z nekaterimi dejstvi, ki nam ne dajejo prevelikega upanja, ko gre za prihodnost slovenskega nogometista. Med drugim je omenil domnevnega neuradnega tiskovnega predstavnika »razsvetljenega absolutista«, ki po njegovo prihaja iz novinarskih vrst, in tako še enkrat nakazal, da so nekateri športni mediji pri nas težko objektivni, ko gre za mešanje nogometnega golaža. In res je golaž zdaj tako dobro zamešan, da so osnovne sestavine komaj še razpoznavne. Opozicija se je dokončno pomešala med druge začimbe in tako izgubila svoj prvinski okus. K temu je veliko pripomogel nesojeni športni direktor Zlatko Zahovič, ki predsedniku iz razumljivih razlogov ne diši. Milanič očitno ni pravi Bilić, tako kot Zahovič za zdaj še ni Štimac. Primerjave s prevratom, ki so ga na Hrvaškem izvedli »vatreni«, se ponujajo same od sebe. Največja razlika pa je gotovo v tem, da so se ga Slaven Bilić in prijatelji lotili bolj sistematično; njihov napad je bil bolj premišljen kot napad naših pravljicarjev, ki so se seveda znašli v nedovoljenem položaju. Novi selektor hrvaške reprezentance in njegovi pomočniki so najprej razčistili, kdo je kdo v njihovih vrstah, in šele nato stopili v akcijo. Seveda so imeli tudi močno podporo športne javnosti, ki se je odločila, da podpre prizadevanja zlate generacije za prenovo reprezentance. Program »vatrenih« je bil tako prepričljiv, da so se z njim strinjali tako tisti z obale kot oni iz metropole, kar je bilo zares težko. Pakt o nedotakljivosti, ki so ga na simbolni ravni podpisali »revolucionarji« in predsednik zveze, je omogočil miren prevzem oblasti. To je bil tudi ključ do uspeha. Pri nas je položaj malce drugačen, saj gre za stare zamere, ki se vlečejo še iz leta 2002. Duh Srečka Katanca je še vedno živ, še posebej takrat, kadar pride naokrog Zahovič in zahteva predsednikov odstop. Morda bi morali naši pravljicarji izbrati kakšno zmernejšo opcijo, s katero bi naposled lahko vstopili v vodstvene strukture.

Pod krinko erotičnega plesa se marsikdaj skriva klasična prostitucija.

Zdravstveni dom v Kopru testira prestrašene kliente pokojne Zorjane.

Strah pred smrtonosnim virusom

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Mrtva prostitutka je bila okužena z virusom HIV in s hepatitisom C. Desetine njenih strank se v strahu testirajo na omenjena virusa. Ponavlja se zgodba njene rojakinje izpred dveh let, ki je umrla v Mostarju.

Veseli december za marsikaterega moškega na slovenski obali ni čas veseljačenja in čakanja na najdaljšo noč v letu, kot se ocvetličeno imenuje nastop novega leta, ampak čas velike zaskrbljenosti. Ne zaradi pobesnelega nakupovanja daril in z njimi povezanega predbankrotnega stanja, pač pa dobesedno trepetajo za svoje življenje. Konec prejšnjega meseca so namreč v hotelski sobi v Kopru našli mrtvo mlado tujko, štirindvajsetletno ukrajinsko državljanko Zorjano Zatorsko. Mladenka je delala v več nočnih klubih na Obali kot artistična plesalka. A za tem se pogosto skriva tudi kaj več kot erotični ples, največkrat je to krinka za bolj donosno pro-

stitucijo. Truplo Ukrajinke so seveda odpeljali na obdukcijo, da odkrijejo vzrok smrti. Izkazalo se je, da je bila Zorjana odvisna od mamil. Na njenem truplu niso našli znakov nasilja, pač pa so odkrili, da je smrt povzročil prevelik odmerek heroina v kombinaciji z alkoholom. Odkrili so tudi, da je bila ukrajinska plesalka okužena z virusom HIV in s hepatitisom C.

Potem ko je novica o plesalkini okužbi prišla na dan in je skoraj takoj nato policija tudi uradno oddala sporočilo o Zorjanini okužbi ter pozvala morebitne odjemalce Zorjaninih storitev, da se testirajo, je nastala prava panika. Več deset strank pokojne prostitutke se je že dalo testi-

rati. A to je le vrh ledene gore. V lokalih, kjer je Zatorska plesala in seveda tudi našla stranke, je nekako štiri petine gostov iz sosednje Italije. Domnevamo, da je tudi odstotek njenih odjemalcev iz sosednje države približno tako visok. Za sedaj seveda ni podatkov, koliko moških se je dalo testirati v sosednji Italiji.

Izza železne zavese Pokojna Zatorska je ena izmed sto tisoč deklet iz nekdanjega vzhodnega bloka, ki so sklenile poiskati zaslužek na »zlatem zahodu«. Že takoj po padcu komunizma in z razsulom planskega gospodarstva, ki je bilo le umetno vzdrževano, je milijone ljudi v nekdanjem vzhodnem bloku ostalo na

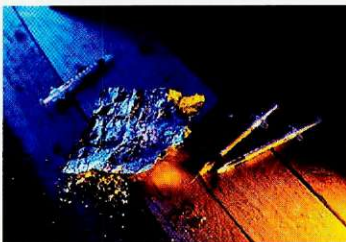
cesti brez prebite pare. Železna zavesa je padla in marsikdo se je podal iz domovine v upanju na boljše življenje. Dekleta iz Rusije,

Prostitutka Zorjana Zatorska

Ukrajine, baltskih držav, Poljske, Slovaške, Belorusije in Moldavije so preplavila Evropo kot natakariče, erotične plesalke, maserke. In tudi kot prostitutke.

Nekatera dekleta so se v prostitucijo podala zavestno, prepričana, da lahko na tak način zaslužijo dovolj denarja, da si omogočijo dostojen ostanek življenja. Niso redki primeri, da so to tudi visoko izobražene ženske, ki pa žal v domovini ne morejo dobiti niti najbednejšega fizičnega dela. Ni redko, da so to samohranilke z majhnimi otroki, ki svojim malčkom ne morejo dati niti osnovnih možnosti za preživetje. Druga dekleta so odšla na zahod v želji, da zaslužijo, a se ne spustijo v prostitucijo, vendar so, potem ko so videle, koliko zaslužijo nekatere

Prostitucija in mamila

njihove kolegice, še same začele opravljati »najstarejšo obrt«. Najbolj tragične pa so usode tistih, ki so jih prevarali t. i. posredniki z zgodbami o dobrem zaslužku, po prihodu v tujino pa so jim pobrali potne liste in jih dobesedno zasužnjili – delno z zahtevami, da morajo na tak način povrniti stroške potovanja, deloma pa kar s fizičnim nasiljem.

Med takšne je spadala tudi Ukrajinka Olena Popik, dvajsetletna Ukrajinka, ki je umrla skoraj natanko pred dvema letoma. V bolnišnici v Mostarju, kamor je bila sprejeta, so odkrili, da je bila nesrečna mladenka v domovini dobesedno kupljena in nato spremenjena v spolno sužnjo. Kot stvar so si jo prodajali trgovci s sužnji od Bosne do Slovenije pa spet nazaj. Morala je plesati erotične plesse, predvsem pa strankam ponujati spolne storitve. Po obdukciji so pretreseni zdravniki odkrili, da je bila Popikova okužena z virusom HIV in s hepatitisom C, podobno kot Zatorska, poleg tega pa še s sifilisom in tudi tuberko-

lozna. Tudi po smrti Popikove je izbruhnil strahovit nemir med tisoči njenih strank, ki so drvele kot obsedene v zdravstvene domove in se testirale.

Dvakrat rizična skupina Seveda so prostitutke zaradi narave svojega dela med najbolj rizičnimi skupinami, še posebno tiste, ki »delajo«, ne da bi se pri tem zaščitile. Možnost, da se pri stranki okužijo z virusom HIV, je seveda zelo velika. Poleg tega so nekatere tudi narkomanke. Nekatere zvodniki namenoma navadijo na drogo, da jih potem lažje nadzirajo. Odvisnica bo v strahu, da ostane brez svojega odmerka mamil, naredila vse, kar bodo zahtevali od nje. Druge po mamilih posežejo zato, da lahko sploh zdržijo zahteve svojih zvodnikov. Le-ti neredko zahtevajo od prostitutk, da dnevno sprejmejo od deset do dvajset strank.

Kot rečeno, so navadno prostovoljne ali tudi neprostovoljne prostitutke prijavljene kot natakariče ali artistske plesalke (obstajajo seveda tudi takšne, ki so v državi na črno, se pravi brez dovoljenja in dokumentov). Kot takšne morajo obnavljati delovno dovoljenje in opraviti tudi zdravniški pregled. A praktično nobena se ne testira za virus HIV ali hepatitis. Predvsem seveda zato, da ne bi s tem posredno priznala, kakšno delo opravlja v resnici, kar bi pomenilo preklic delovnega dovoljenja, zapustiti pa bi morala tudi državo. Tako se to, da je neka prostitutka prenašalka virusa, izve šele ob njeni smrti, kot je bilo v primeru Zatorske in Popikove. Koliko strank je okuženih in koliko ljudi so potem te okužile naprej, seveda ni mogoče nikoli izvedeti.

Glede na to, da se prostitucije seveda ne da izkoreniniti, marsikdo zagovarja njeno legalizacijo. Na tak način bi zaslužek odvzeli zvodnikom, dekleta bi dobila več denarja in tudi država svoj delež. Najpomembneje pa je, da bi ženske, ki se ukvarjajo s prostitucijo, lahko brez strahu redno hodile na zdravniške preglede, tudi zaradi morebitne okužbe s hepatitisom ali HIV. Na tak način bi lahko preprečili nove okužbe s kugo dvajsetega stoletja. **D**

RTS:

Kronika 1
18.00
Kronika 2
21.30

KRONIKA
osrednja informativna oddaja

Tv programi RTS lahko spremljate preko oddajnikov na Medijem Forumu in preko kablovskega sistema na kanalih 5.9 (Maribor in okolica), 8.03 (Ptuj), 8.35 (Celje in okolica), 8.67 in 8.9 (Ljubljana in okolica), 8.21 (Murska sobota)

ELEKTROPROM

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo bližina domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

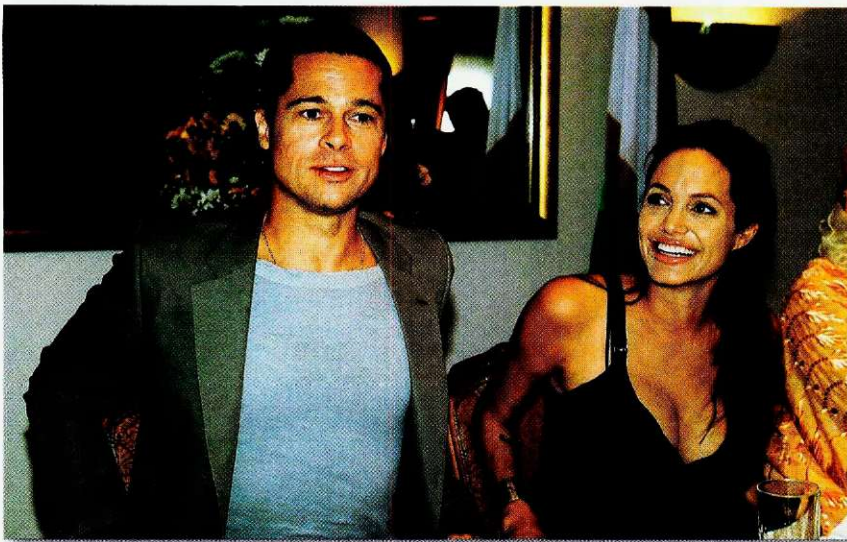
Emil dobil 12 milijonov

Resničnostnega šova BAR 2, ki je pred televizijske zaslone privabil ogromno število gledalcev, je konec. Po »hudih bojih« je zmagovalec Laščan Emil Širić. Vročica, ki je trajala dvanajst tednov, je končana. Štirinajst tekmovalcev se je potegovalo za glavno nagrado 12 milijonov tolarjev, pripadla pa je Emilu, ki je v finalu sedel na vročem stolu skupaj z Gregorjem. Šlo je precej na terno. Gledalci zadnje oddaje so skupaj poslali 269.577 glasov. Emilu jih je pripadlo 136.833, Gregorju pa 132.744. Razlika je torej komaj 4.099 glasov. V finalni oddaji so se zbrali tudi vsi, ki so izpadli že prej, in skupaj s finalistoma obujali spomine na tedne v resničnostnem šovu, govorili so o tem, kaj počnejo sedaj in kakšne načrte imajo. Vmes so finalistoma merili srčni utrip in pri obeh je bil kar precej povišan. Žal ne vemo, kolikšen je bil njun utrip v tistih dvajsetih sekundah molka, preden je Bastjan objavil, da je zmagovalec Emil. Emil v trenutku razglasitve ni mogel več skrivati zadrževane napetosti in solze so mu zalile oči. Preden je izvedel, da je zmagal, pa je izdal, da bo z denarjem kupil stanovanje in da milijončkov nikakor ne namerava trošiti za žurke.

Zmagovalec!

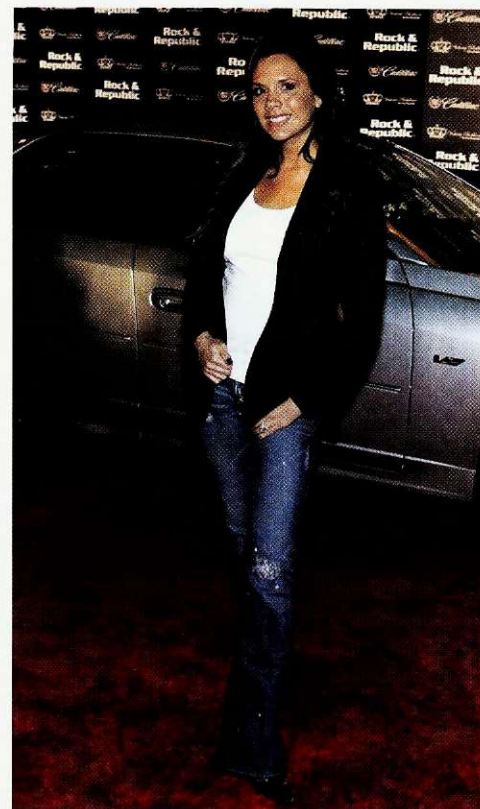
Še več otrok

Slavni par si želi posvojiti še enega otroka.

Angelina Jolie in Brad Pitt, najlepši ameriški par, znova razmišljata o posvojitvi. Igralca bi rada še povečala svojo družino. Vendar Angelina zanika govorice o nosečnosti, saj pravi, da si želita z Bradom posvojiti otroka iz Afrike ali Azije. Angelina naj bi bila novembra na snemanju filma A Mighty Heart v Indiji kar trikrat omedlela, pestile naj bi jo tudi jutranje slabosti, njena oblačila pa so bila sumljivo ohlapna, so se razpisali mediji. Rjavolaska naj bi tudi nehala jemati kontracepcijske tabletko in začela uživati vitaminske nadomestke. Angelina je sedaj zanikala govorice o nosečnosti in pravi, da še vedno jemlje kontracepcijske tabletko.

»Rojstvo Shiloh je bila zame izredna izkušnja,« se spominja porodna svoje hčerke. »Naša družina je multikulturna, zato je treba v prihodnje vzpostaviti ravnotežje. Maddox in Zara potrebujeta brata ali sestro, s katero se bosta lahko identificirala,« razmišlja Angie. Prelestna igralka nikakor ne more prehvaliti svojega Brada, češ da je čudovit očka. Po njenih besedah pogosto vstaja zgodaj zjutraj, da bi poskrbel za otroke in ji omogočil še nekaj ur spanja.

Njen naslednji podvig: postati igralka!

Katie pomaga Victorii

Posh Spice oziroma slavna žena slavnega nogometaša želi postati igralka. Pri tem ji je na pomoč priskočila igralka Katie Holmes, mlada žena starega mačka Toma Cruisea, ki se je odločila, da bo na zabavi za svoj 28. rojstni dan svoji dobri prijateljici Victorii Beckham predstavila slavnega in uveljavljenega režiserja Stevna Spielberga. Spielberg naj bi Victorii pomagal, da bi prišla v svet filma. Katie meni, da bi bila lahko Victoria nova filmska zvezda v Hollywoodu, zato ji želi predstaviti osebe, ki ji bodo pomagale uresničiti sanje, je za britanski Daily Star Sunday dejal njen prijatelj.

Božični HIT SUPERMIX

Na glasbenih policah lahko najdete najbolj zanimivo božično kompilacijo ta hip, ki nosi naslov Božični Hit supermix. Na plošči so nekateri najpopularnejši izvajalci in nekatere najpopularnejše božične melodije. Od Saše Lendero, Jana Plestenjaka, Magnifica, Ota Pestnerja in Alfija Nipiča do Božičnega zborčka, katerega različici pesmi Bela snežinka in Na božično noč sta še vedno najbolj predvajani in poslušani skladbi tega prazničnega obdobja. Zapadel je prvi sneeeeeeeg ...

Podarite si knjigo!

PRI NAROČILU TREH KNJIG VAM NAJCENEJŠO PODARIMO!

Prvih
50 kupcev
prejme
darilo!

Mati Slovenija

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. **Avtor: Tone Kuntner.**
Obseg: 72 strani. Format: 13,5x22,5 cm. Trda vezava.
Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Med svobodo in rdečo zvezdo

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe. **Avtor: Dušan S. Lajovic.** *Obseg: 347 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.*
Cena: 6.200,00 SIT/25,87 EUR

100 let socialdemokracije

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. **Avtor: Milan Zver.** *Obseg: 125 strani. Format: 15x21 cm. Brošura.*
Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Od osvobodilnega boja do banditizma

Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne. **Avtor: Albert Svetina.**

Obseg: 367 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.
Cena: 6.700,00 SIT/27,95 EUR

Okopi

Politični razvoj slovenske države od leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** *Obseg: 309 strani. Format: 16,5x24,5 cm. Trda vezava.*
Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Premiki

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992. Prodana v več kot 61.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** *Obseg: 363 strani. Format: 15,5x23,5 cm. Trda vezava.*
Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili

Ustava Združenih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki.

Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu. **Avtorja: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak.** *Obseg: 144 strani. Format: 11x16 cm. Trda vezava.*
Cena: 4.990,00 SIT/20,82 EUR

Državna ureditev Republike Slovenije

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. **Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik.** *Obseg: 376 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.*
Cena: 8.500,00 SIT/35,46 EUR

Pričevanja

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojov v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji. **Avtor: Viktor Miklavčič** *Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.*
Cena: 4.900,00 SIT/20,44 EUR

OPOMBE: Akcija velja samo za knjige izdane pri založbi Nova obzorja d.o.o.. Akcija velja do 31.12.2006 oziroma do razprodaje zalog.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

- Tone Kuntner: **Mati Slovenija**
- Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo**
- Milan Zver: **100 let socialdemokracije**
- Albert Svetina: **Od osvobodilnega boja do banditizma**
- Janez Janša: **Okopi**
- Janez Janša: **Premiki**
- Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili**
- Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije**
- Viktor Miklavčič: **Pričevanja**

2.200,00 SIT / 9,18 EUR
6.200,00 SIT / 25,87 EUR
2.200,00 SIT / 9,18 EUR
6.700,00 SIT / 27,95 EUR
2.200,00 SIT / 9,18 EUR
2.200,00 SIT / 9,18 EUR
4.990,00 SIT / 20,82 EUR
8.500,00 SIT / 35,46 EUR
4.900,00 SIT / 20,44 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite
na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Nacionalka proti Popu

Magična gledalka

Leto se končuje in čas je za bilance. Raznovrstne. Tudi na medijskem področju. Kdo so bili zmagovalci in kdo izzivalci.

Čeprav dolgo časa nisem imela občutka, da na nacionalki sploh kdo želi tekmovali s Popom, se je proti koncu leta izkazalo točno to. Nacionalka je s populističnimi prijemi začela najedati Pop. In obratno. Kaj pa so bila drugega Slakova Trenja pred nedavnim, v katerih je gostil samo premierja Janšo? Kakor koli nas morda to medsebojno izzivanje veseli (konkurenca je vendarle zdrava), ima tudi pasti, predvsem za nacionalko. Zgodila se ji je Piramida. Nič ne rečem, lahko bi bila solidna oddaja, če ne bi z izbiro gostov šli pod vsak nivo. Taka Piramida seveda nacionalki ne glede na vse ne more biti v ponos. Slak s

Trenji ostaja torej car. Če prelistam svoje letošnje zapise, sem bila do njega pogosto zelo kritična, a dejstvo je, da je privlekel v oddajo Ruparja, ko je padal, da je gostil Drobniča, ko je padal, da se je lotil Cerkve, korupcije ... Slak je bil skoraj stoodstotno aktualen, bistveno bolj, kot so bili na nacionalki ne glede na to, da so mu konkurirali s prav tako izjemno (a prereditko) Tarčo, Omiziji, Pogovori, Intervjuji, Pod žarometi ...

To, kar je Slak na Popu, je Mario na nacionalki – absolutni car. Nazadnje je še zaplesal. S plesnimi pari je zadel žeblico na glavico, in četudi praktično vsa Evropa pleše in lahko plesne pare vidite na vseh televizijah, jih

je Mario z zanimivimi tekmovalci na TVS izpilil do navdušujočih trenutkov. Žal je bilo od njegovih gostov v oddaji čedalje manj.

Omembe vredne razvedrilne oddaje, šova, Pop sploh nima. Viktorji so samo enkrat letno in tudi letos so bili izjemni.

Pač pa nas Pop temeljito drži s svojo igrano serijo Naša mala klinika. Nobena od Popovih prejšnjih serij se z njo ne more primerjati, nacionalkine pa sploh ne. Recimo, da so ji pred leti Vrčičkarji segali do kolen. To, kako je letos NMK postala norma, niti sanjati niso mogli. In še situacijsko jim je uspelo, da so jo nekajkrat prilagodili prazničnemu času. Brez primere in brez konkurence. Popovega verjetno paradnega konja Bara ne bom ocenjevala. Si ne zasluži. Ko pride deklji v Bar in da na mizo flašo alkohola, ki ga potem vso oddajo s prjatlji pridno »zaugajo«, to ni več niti poučno niti izobraževalno, informativno tudi ne, z razvedrilom pa tudi nima nič skupnega. Edino če popivanje ni postalo športna panoga.

Če se bo nacionalka znala ustaviti pri komercializaciji in če nam ne bo ponudila še svojega »Bara«, ampak občasno kakšen dokumentarec več, kot je bil pred kratkim izvrsten o sodni zmoti v zvezi z gospodom Uhernikom, če bo zadržala ustrezno raven športnih prenosov, predvsem elitnih športov, če bo dvignila raven v nedeljskem popoldnevu in zadržala tisto pri Hri-baru, potem bo Pop imel dostojno konkurenco. In bodo tudi lokalne volitve merilo prestiža. Vsaka medijska hiša je naredila svoje. Nacionalka v politični korektnosti, komercialka v poenostavitvah in bojevitosti. In gledalci imamo še vedno izbiro. To pa je tudi pomemben dosežek obeh največjih medijskih hiš. Naj jima bo SREČNO!

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Še malo, pa boste z veseljem zakorakali v novo leto, ki bo za vas vsekakor zanimivo in polno doživetij. Te dni se boste ukvarjali predvsem s tem, kako boste čim bolj veselo in zanimivo preživeli prehod iz starega v novo leto.

Bik
21.4.-21.5.

December je bil za vas dokaj naporen, zato se boste pošteno oddahnili, ko bo pol praznikov za vami in si boste lahko privoščili veliko lepega in zanimivega. Pokličite prijatelje, s katerimi že dolgo niste imeli stikov, in si uredite, da se boste z njimi srečali.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Pripravite se na to, da bodo nekateri iz vaše družbe hoteli veliko več, kakor ste vi pripravljeni tvegati. Pogovor bo vse kaj drugega kot prijeten, vendar ga boste moralni prenesti. Sprostil se boste šele zadnji dan starega leta in se primerno povesečili.

Rak
22.6.-21.7.

Sreča je odvisna od želja in od vas samih. Tega se zavedajte, preden koga obtožite, ker se slabo počutite. Pojdite med ljudi, saj vam bo samo to pomagalo ohraniti dobro voljo. Če vas bo ta teden zagrinjalo delo, si omislite kakšno dobro pomoč.

Lev
22.7.-21.8.

Nikoli ne boste pozabili teh praznikov, saj bodo tako lepi kakor še nikoli v življenju. Preživeli jih boste skupaj z ljudmi, ki jih imate najraje in jih močno cenite. Vaše zadovoljstvo se bo razširilo na vso družbo, ki vam bo hvaležna za takšen vpliv.

Devica
22.8.-21.9.

Spet bo prišel do izraza vaš značaj in ne trudite se, da bi ga prikriili. Najbolje je biti iskren do samega sebe in do vseh drugih. Veselje vas bo gledati – tako vam bodo rekli nekateri, toda kaj si v resnici mislijo, bo za kratek čas ostalo skrivnost.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Premislite, preden se spustite v novo zvezo. Nikakor vam ne bo všeč, da nihče ne bo pohvalil vaše izbire; sicer pa se boste sami prepričali, kakšna je. Kmalu se vam ne bo več dalo ven in v »lajf« ker boste doma močno zaposleni sami s sabo.

Škorpion
23.10.-21.11.

Nekoliko bolj premislite, s kom name-ravate preživeti novoletno veselico, saj sedanja izbira ni kdo ve kako dobra. Tudi če bo kazalo slabo, ne obupajte, saj boste kmalu našli novo družbo, ki bo bolj upoštevala vaše želje.

Strelec
22.11.-20.12.

Zagotovo vam ne bo dolgčas, saj boste imeli veliko opravkov, skoraj preveč. Že dolgo se niste imeli tako lepo, kot se boste imeli prav te dni. Potrudite se in bodite prijazni, tudi s tistimi, ki vam mogoče niso posebej simpatični. Vsi vas bodo opazili.

Kozorog
21.12.-19.1.

Pripravite se na svoj rojstni dan, saj boste imeli takšno zabavo, kot je ne pomnite. Nekateri vam bodo z veseljem prisluhnil in vam odkrili vse svoje skrivnosti. Ovil vas bo val vsesplošnega zaupanja in veselja. Bodite z družino.

Vodnar
20.1.-18.2.

Nekoliko slabe volje boste, ker se boste morali nekemu prilagajati. Na srečo takšno stanje ne bo trajalo dolgo in se boste lahko kmalu organizirali po svoje. Pripravite se na to, da vas bodo v službi gledali nekoliko postrani, ker ste že končali svoje delo.

Ribi
19.2.-20.3.

Zastoj boste nekemu dopovedovali, da nimate časa zanj, vaš čas bo dobesedno izsilil. Nikakor se ne boste mogli rešiti te osebe, in ko boste skoraj že obupali, se bo nenadoma pojavila rešitev.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

103,4 MHz
RadioDur
107,4 MHz

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

> **25.12.1989** je Slovenija prvič praznovala božič kot dela prost dan.

> **25.12.1991** je po odstopu Mihaila Gorbačova po 69 letih nehala obstajati SZ.

> **26.12.1792** se je rodil britanski izumitelj Charles Babage, ki je zasnoval je stroj z luknjanimi karticami, predhodnik današnjega računalnika.

> **26.12.1891** se je rodil ameriški pisatelj Henry Miller. Ko je izdal knjigo Rakov povratnik in izjavil, da je spolnost bistvo življenja, je moral zbežati iz domovine.

> **26.12.1990** so uradno razglasili izide plebiscita o neodvisnosti Slovenije.

> **27.12.1822** se je rodil francoski kemik in biolog Louis Pasteur. Utemeljil je bakteriologijo, iznašel cepivo proti steklini. Po njem se imenuje pasterizacija – uničevanje mikrobov vrenja v vinu, pivu, mleku s kratkotrajnim segrevanjem na 60 do 80 stopinj Celzija.

> **27.12.1897** so se sešli poslanci liberalnega in konservativnega kranjskega deželnega zbora. Začeli so se pogajati o spravi, ki pa ni zaživela. Očitno ne gre za »izum« novejših slovenske zgodovine.

> **27.12.1901** se je rodila nemško-ameriška filmska igralka Marlene Dietrich. Po predavanju o ženski in moški inteligenci, ki po vsebini ni bilo v prid žensk, je dejala: »Morda so res moški inteligentnejši od žensk, vendar še nikoli nisem videla ženske, ki bi tekala za neumnim moškim in občudovala samo njegove lepe noge.«

> **27.12.1989** so sprejeli zakone za izvedbo volitev v večstrankarsko skupščino Slovenije.

> **28.12.1789** so v ljubljanskem gledališču prvič uprizorili Linhartovo Županovo Miciko, prvo gledališko delo v slovensščini.

> **28.12.1856** se je rodil ameriški predsednik Thomas Woodrow Wilson. Zagovarjal je pravico narodov do odločbe o samostojnosti. Na podlagi teh zahtev je razpadla Avstro-Ogrska oziroma je nastala Država SHS, ki se je kasneje združila s Srbijo in Črno goro.

> **29.12.1800** se je rodil ameriški kemik Charles Goodyear, ki je iznašel postopek vulkanizacije kavčuka.

> **29.12.1972** je bila odprta prva slovenska avtocesta na odseku med Vrhniko in Postojno.

> **30.12.1849** so bile izdane deželne ustave za Koroško, Kranjsko in Štajersko.

> **30.12.1918** je Narodna vlada Slovenije izdala odredbo o osemurnem delavniku.

> **31.12.1863** se je rodil italijanski pisatelj Alfredo Panzini. Nekoč so se v družbi pogovarjali o premajhnem človeškem prirastku. Nekdo je omenil, da bi bilo treba uvesti hude kazni za samce. Panzini je bo tem pripomnil: »Seveda, na primer kazen poroke.«

POGLED NAZAJ (OD 25. 12. DO 1. 1.)

Janez in njegovo vino

Pravijo, da je Janez najpogostejše slovensko moško ime. Ne vemo, ali je v sedanjem času še tako, pred časom pa je bilo zagotovo. No, kar nekaj Janezov pa še vedno imamo, tudi v najvišjem državnem vodstvu.

Je vzrok za tako priljubljeno ime v apostolu Janezu, ki goduje **26. decembra**? Morda zaradi njegove vere ali pa vina šentjanževca, ki mu ga pripisujejo? Sv. Janez Evangelist je zavetnik pisateljev, tiskarjev, kiparjev, steklarjev, voskarjev in viničarjev. Na Slovenskem je postal svetnik, ki je blagoslavljal vino. Šentjanževca ali »svetega Janeza za vino« je veljalo za nekakšno obredno pijačo. Po legendi je sv. Janezu, ki je živel v času Diokle-

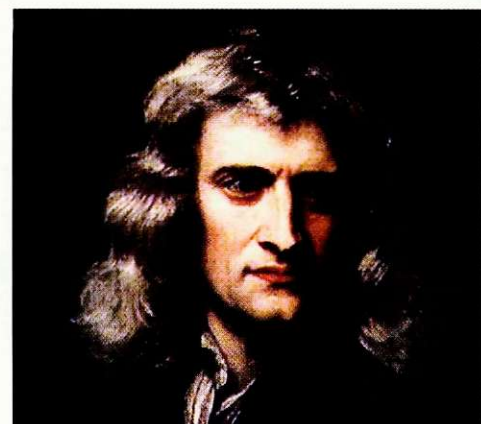
cijana, nekdo ponudil čašo zastrupljenega vina in obljubil, da bo sprejel krščansko vero, če bo Janez ostal živ, ko bo popil vino. Svetnik je blagoslovil zastrupljeno vino, ga popil in ostal živ.

Še do nedavnega je bil šentjanževca vino, ki je bilo obvezno ob vsakem ženitovanju, snubljenju, ob kupčijah, odhodih k vojakom. Je menda vino, ki »korajžo da«. Koliko to drži, boste morali preizkusiti sami. V prednovoletnem času je menda to dovoljeno. Seveda pa vsako pretiravanje škoduje.

Isaac Newton

Britanski fizik, matematik in astronom Isaac Newton je postavil temelje klasični fiziki in višji matematiki, odkril naravni zakon splošne gravitacije in medsebojno privlačnost teles. Imajo ga za eno najpomembnejših osebnosti v zgodovini znanosti. Rodil se je **25. decembra 1642**. Že v zgodnji mladosti je odkril vrsto zakonitosti, a jih je objavil šele čez 20 let.

Ko je razmišljal, zakaj kroži Luna okoli Zemlje, je prišel do sklepa, da nanjo vpliva ista

sila gravitacije, ki povzroča, da telesa ne padajo z Zemlje. Ta sila drži Luno na poti okoli Zemlje. Problem gibanja teles v vesolju je rešil že, ko je bil star 24 let, vendar je svojo teorijo gravitacije objavil šele 19 let kasneje zaradi nagovarjanja prijatelja Halleyja. Pokazal je, da je mogoče gibanje Lune in planetov pojasniti s tem, da vsako telo privlači drugo.

Newton je utemeljitelj dinamike, to je znanosti, ki določa gibanje na podlagi sil, ki nanj delujejo. Kot matematik je odkril diferencialni in tudi integralni račun.

Za razpustitev Demosa

V Dolskem so pomladne politične stranke **30. 12. 1991** podpisale sporazum o razpustitvi Demosa. Koalicija je razpadla ob padcu Peterletove vlade 22. aprila naslednje leto.

Med strankami Demosa je bilo lahko doseči enotnost glede slovenske suverenosti, ob vprašanih spreminjanja realsocialističnih struktur pa so se pokazale globoke razlike. Ko je bilo jeseni 1991 Sloveniji zagotovljeno, da jo bo Evropska skupnost diplomatsko priznala, je bila uresničena edina programska zahteva, ki so jo še podpirale vse stranke.

25. julija 1991 je Janez Janša predlagal kadrovske zamenjave znotraj koalicije, da bi rešili Demos pred razpadom. Predsednik vlade Lojze Peterle naj bi postal predsednik skupščine, dr. France Bučar naj bi odšel na ustavno sodišče, premier pa naj bi postal Igor Bavčar. Socialdemokratska stranka, Zeleni in Slovenska demokratična zveza so predlog podprle, Slovenski krščanski demokrati, Liberalna stranka in Slovenska kmečka stranka-SLS pa ne.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruzuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 50/9

Gabrov ukor pred izključitvijo (1)

Dragi Jelko, kot vidim, so spet aktualna Gabrova dopisovanja. Po tistem, ko sem zaradi Gabrove koruptivne nesposobnosti že več kot celo desetletje na pravnomočno dobro plačanem eksotičnem potovanju, kjer je čas moja moč, kar vse mi je omogočila nekdanja maloumna sončna uprava na ČŠOD, po tistem, ko sem kot svetovalec za nadzor investicij eldeesovi udbomafiji korektno odklonil podpisovanje fiktivnih računov v Gabrovih šolskih investicijah in se posledično želel mirno in tiho umakniti, skoraj vedno z veseljem s prsti preletim tipkovnico povsod, kjer koli se javno pojavi samovšečni Gabrov cinizem, ki se sicer javno kiti z doktoratom družboslovne sociologije, vendar z njim ni predvidel naravne zakonitosti, da bo na volitvah LDS nekega lepega dne preprosto izgubila primat. Še več, dragi Jelko, glede na dogajanje

v tvoji LDS je videti, da Gaber, nekdanji ideolog LDS, ni predvidel objektivne možnosti totalnega razpada LDS. Nedvomno za Gabra velja, da je eden tistih eldeesovcev, ki so najbolj prizadeti zaradi izgube oblastnega korita, pri katerem so se pasli celo desetletje. To se mu vidi in pozna na vsakem koraku.

Dragi Jelko, udbovsko komunistična poroka, iz katere je leta 1994 kot po(ne)srečen klon za preživetje zmernega dela ZK (zveze komunistov) izšla LDS, se je brala kot patetična zgodba o uspehu (predvsem za tiste nesposobneže, ki jim je Miha Kozinc pred dobrim desetletjem 'zrihtal' posojila v zneskih, ki so krepko presegali 100.000 DEM, po takrat bagatelni obrestni meri R+3%). Po dveh letih trde, vlažne, neprijazno mračne opozicije, v kateri na vseh mogočih straneh sami javno perete umazano perilo, ki se je nabralo v 12 letih oblastnega žretja, po 12-letnem oblastnem zakonu vedno bolj razcepljeni, po tistem, ko so vas razočarani in nezadovoljni volivci oktobra 2004 odstavili od bogato obloženega oblastnega korita in vas izselili iz s parketom opremljenih oblastnih soban ter vas posledično nagnali v zatohlo močvirje opozicijskega pomanjkanja, razvajeni od slasti oblasti, niste več daleč od meje, na kateri se boste razleteli na prafaktorje ...

Dragi Jelko, berem tudi, da skupinsko obiskujete najdražje diagnostične sanatorije. Travme, ki jih preživljate po tistem, ko ste iz oblastnih višav strmoglavili, pri čemer vztrajno in čedalje hitreje padate proti svojemu koncu, so po tvojih navedbah povzročile, da se je LDS vidno notranje razcepila vsaj na tri dele – nedvo-

mno zelo boleče. (Mimogrede: v psihiatriji je že razcepljenost na dva dela element za nujno potrebno poglobljeno psihiatrično obdelavo na zaprtem oddelku državne umobolnice. Še dobro, da je med vami tudi dolga leti 'speči' eldeesov psihiater Slavko Ziherl, svetovno znan strokovnjak za nepotentneže, kjer svoje nasvete deli tudi vidno ostarelim članom Liberalne akademije, v preostalem času pa opravlja delo strokovnega direktorja državne umobolnice Ljubljana-Polje, to je ustanove, v katero se je pred večletno pravnomočno kaznijo zatekel razvpiti financer Udbe Danilo Kovačič, da je lahko v miru dočakal moralno sporno pomilostitev vidno razcepljenega spletnega Janeza D., ki sicer v prostem času opravlja tudi funkcijo predsednika RS.)

Dragi Jelko, iz tvojih javnih izjav je mogoče ugotoviti, da vidno razcepljeni eldeesovci (skupaj bi jih obdržalo samo lepilo, ki se javno propagira kot *slast oblasti*) skupinske sestanke LDS doživljate kot skupinsko terapijo za premagovanje oblastne abstinenčne krize. No ja, poznavalci pravijo, da je za odvajanje od razvad potrebna dolgotrajna terapija.

Dragi Jelko, dobesedno povzemanj tvojo javno izjavo, da so v LDS tudi takšni, ki jim je stranka dala vse, tudi socialno varnost, možnost vladanja ... Praviš, da bi od njih pričakoval vsaj minimalno lojalnost. Dragi Jelko, kakšna naivna zmota – tebi je običajno ne bi pripisal! Lahko bi že tudi ti končno dojel, da so ljudje bili in predvsem bodo lojalni LDS samo takrat, ko bo, če sploh bo, znova na oblasti, saj jih v LDS družijo edino *slast oblasti* ...

Dragi Jelko, po tistem, ko so pametni LDS zapustili že pred volitvami oktobra 2004 in so

se takrat nespametni vanjo šele včlanili, manj pametni šele sedaj iščejo rešilne jopiče in zapuščajo LDS – v korelaciji kategorije časa in zmožnosti njihove medušesne komponente – saj me razumeš, kajneda? Čim manj je zmogljiva medušesna komponenta eldeesovca, več časa potrebuje, da dojame situacijo za nujnost izstopa – se preostali vidno olesneli eldeesovci kani-balsko mrzlično spopadajo za oblast znotraj vedno ožjih osebnih krogov – znotraj vedno bolj obrobne LDS.

Dragi Jelko, v skoraj brezizhodni situaciji za plodno ohranitev enovitega, v opoziciji vidno jalovega zakonskega stanja LDS iskreno sočustvujem s teboj, še posebej ker je ob tvoji izvolitvi za predsednika že Ropov Tona izza govorniškega pulta javno rovaril, da bi bilo nujno LDS očistiti zdrharjev – pri tem, kot je videti, dragi Jelko, nisi bil nič kaj uspešen, zato se nič ne čudi, če boš kljub prihajajoči zimi od olesenelih 'kibicev' iz dneva v dan prejemal več Gabrovih polen – direkt pod noge. Mimogrede, popazi tudi na objektivno možnost, da te sprijenec z gabrovim cepcem celo ne spodnese ...

Dragi Jelko, kolikor bi nekdanji ideolog LDS Gabrov Slavko imel vsaj kanček povezovalnih družboslovnih sposobnosti, se LDS ne bi nikoli znašla v tako razcepljeni situaciji. Sicer pa velja, da je ena šibkih točk vidno prizadetega Slavka tudi popolno pomanjkanje šahovskega razuma, sicer bi LDS v času svoje 12-letne oblastne prihvatacije RS za lastne potrebe sedanjega opozicijskega časa nedvomno precej več vlagala v psihiatrijo ...

Franc Trunk, veteran vojne za Slovenijo, Lucija ▶

št. 50/12

Poskus destabilizacije države (1)

Dne 14. decembra 2006 ste v tedniku DEMOKRACIJA, št. 50, na strani 12, 13 in 14 objavili članek z naslovom Poskus destabilizacije države, kjer je tudi navedba, ki se nanaša name osebno, vendar nič, kar je zapisano v zvezi z mojim imenom, ne ustreza resnici, zato za objektivno informiranost vaših bralcev podajam odgovor. Poudarjam, da so bili v Suhi krajini že pred mojim prihodom pripadniki Posebnih policijskih enot, ki so bili sklicani v soglasju z vodstvom Generalne policijske uprave, medtem ko je vodstvo GPU odredilo sklic in napotitev pripadnikov PPE nekaterih drugih policijskih uprav na to območje. Nihče od poveljujočih na kraju, niti jaz osebno, ni izdal nobenega ukaza za odstranitev katere koli blokade, prav tako tudi ne za uporabo kakršnih koli prisilnih sredstev. Napad krajanov z deblom na policiste je predmet preiskave kriminalistične policije, katere kriminalisti so takoj po dejanju opravili ogled in zadokumentirali sporni predmet, vse to pa je zabeležila tudi televizijska kamera.

Branko Slak, Ljubljana

Od Pohlinove slovnice do slovenske osamosvojitve

Zgodovinar dr. Peter Vodopivec je nedavno napisal zgodovino

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIODMEV
97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

slovenske polpretekle zgodovine. Knjiga je bila sprejeta s precej hvale kot dobra, objektivna. Komentar najvažnejših delov za obdobje 1941/45.

Piše: "Slovenski emigranti v Clevelandu so mi potrdili, da je bil prepad med tradicionalnimi strankami in nestranskim narodnim obrambnim gibanjem, ki se je povežalo s komunisti, že v tridesetih letih tako globok, da skupni nastop ni bil več mogoč." Komentar: pisec očitno piše o povezavi dela krščanskih socialistov s partijo. To povezavo imenovati nestransko narodno obrambno gibanje je čisti nesmisel. O narodni obrambi takrat, ko nihče ni mogel misliti na okupacijo, ni bila izrečena ena sama beseda, misel ... Kot nam pove zgodovina, je šlo za politično sodelovanje krščanskih socialistov s komunisti. Na žalost so komunisti imeli prvo in zadnjo besedo. Kaj je krščanskim socialistom ostalo: kratkotrajna ideološka svoboda in upanje na pozicije, stolčke v levi diktaturi.

Pisec nadaljuje: "Delitve med vojno so bile rezultat politične polarizacije, ideološkega ekstremizma in nestrpnosti v slovenskih tridesetih letih. Iskati krivce za notranjeslovenski spopad med drugo svetovno vojno samo na eni ali na drugi strani, je tako dokaj neprepričljivo." Komentar: notranjepolitični spori v Dravski banovini vse do leta 1941 niso bili ne slabši ne boljši kot v večini evropskih držav. Med drugim je bilo komunistov v Sloveniji komaj 300. Ban Natlačen je tik pred okupacijo ne samo izpustil kakih 40 komunistov, odredil je tudi uničenje seznama komunistov, da jih okupator ne bi mogel prijeti! Ali je to politični ekstremizem?

Edini, splošno sprejeti, konkretni razlog za začetek državljanske vojne je bil Vosov teror. Ta je do srede julija 1942 likvidiral do 1.500 nedolžnih ljudi (avtor navaja številko 1.000!) brez najmanjše reakcije prizadetih. Položaj je bil nevdzdržen. Nihče ni niti mislil na ideološke, politične razlike med strankami, nihče ni mislil na dr. Mahničiča, papeža Pija XII., na Rožmana itd. Šlo je izključno za nujno samoobrambo in nič drugega. Ideološka politična nasprotja v tem časovnem obdobju niso igrala niti najmanjše vloge.

V Šentjoštu so bili nekaj dni pred 17. julijem skrivno obveščeni, da nameravajo partizani napasti in zasesti Šentjošt in bližnje vasi. To bi v tistem strašnem obdobju pomenilo najmanj poboj 10 vaščanov in požar mnogih domaćij. Fantje in možje so se na lastno pobudo, brez Cerkve in politikov, obrnili na bližnjo italijansko posadko in jo prosili za orožje, da bi se obranili. Dobili so stare francoske puške, ki so zadostovale, da so napad odbili. Ta dan se je začela državljanska vojna. Pisec pravi, da sta za spopad potrebna dva, kar drži, drži pa tudi, da je krivda navadno samo na eni strani ... Ta sprejem orožja, sprejem nujnih pogojev, nadzora s strani okupatorja predstavlja torej sodelovanje, kolaboracijo, ki naj bi bila nedovoljena, zgrešena, izdajalska?

Pisec ponavlja stari agitpropovski nesmisel, da je vsaka kolaboracija nedovoljena, največji pravni in družbeni nesmisel. Poslušati ta dokazani nesmisel v sedanjih svobodni Sloveniji je višek absurda.

Pisec kljub neštetim dokazom, da narodnoosvobodilnega boja ni bilo (mišljene so predvsem vojaške, gverilske akcije), vsaj ne

v pomembni meri, še vedno piše na podlagi epohalnega, svetega NOB. Ali je res tako slabo informiran, ali je komunist ali pa želi samo pomagati levim?

Očitno bomo še vedno čakali na zgodovinarja, ki bo prvi pustil ob strani komunistične propagandne izmišljije, njihovo zgodovino, ki je nujno potrebna revizije, korekture. Ali naj v naši zgodovini za vedno ostanejo na eni strani partizani in epohalni NOB in na drugi domobranci izdajalci?

Peter Urbanc, Toronto, Kanada

Je zdaj volk sit?

Za nami so županske volitve in strasti se razen v nekaterih primerih umirjajo. Novi župani so zasedli svoje stolčke in za štiri leta so preskrbljeni materialno in tudi častno. Saj župan, seveda če je moder, še vedno nekaj velja ...

Rane, ki so bile nekaterim vsekane, se počasi celijo. Kaj hočemo! Tako je. Za vsako vredno ali pomembno stvar se je treba truditi, tudi za župansko mesto. Tudi če je bitka huda in je razdejanje veliko ... Toda kdo bi na to pozneje še mislil? Saj smo ljudje. Saj smo v bistvu dobri. Kdo nam more kaj očitati? Taka je pač politika! Pravi politik ni tisti, ki drži besedo, temveč oni, ki zna ljudem razložiti, zakaj se obljube, ki jih je dal pred volitvami, niso mogle uresničiti ... To se pravi, da zna dobro govoriti. Biti okreten na vse strani. Imeti mora oz. vsaj zaželeno je, da ima prijeten, nasmejan obraz, ki ljudi opogumlja, da bo vse dobro. Da pravih težav sploh ni in jih tudi ne bo ...! Če pa po naključju pridejo, jih bomo skupno že ugnali v kozji rog. Torej prijeten, nasmejan

obraz, po možnosti lepo zobov-
je in še nekaj las, čeprav pleša ni
odločilna, da bi se ne mogla vklju-
čiti v pozitivni videz. Novo geslo,
ki naj bi povzelo vse, naj bi bilo:
Imejmo se »fajn«!

Zato gre! Imejmo se »fajn«. Ne
samo mi, temveč vsi ... Sočutje!
Solidarnost! Dialog na vsak na-
čin. Tudi če ti nekdo strelja v gla-
vo, ne reagiraj, da ne prizadeneš
bližnjega, temveč ga povabi, da se
najprej pogovorita, kdo bo koga.
Če bi se pa kdo pre naglil, da bi
prehitel ta dialog, je še vedo čas,
da nadaljujeta na onem svetu ...
Za dialog ni namreč nikoli pre-
pozno! Zakaj bi se torej bali npr.
Romov, po domače Ciganov, če
nam hodijo po glavi in delajo, kar
se jim zdi? Zato ker ni dialoga!
Bodimo solidarni z njimi in jim
ponudimo vse, kar imamo, da
se bodo pri nas dobro počutili.
Zakaj jih ne bi nekateri, ki ima-
jo denarja kot pečka, posvojili,
mogoče kar na daljavo? Še lepše
in človeka bolj vredno bi bilo, če
jih povabijo v svoj dom, ne pa da
svoje domove ograjujejo z žele-
znimi ograjami. Sam dialog brez
dejanj namreč nič ne velja. Vrstni
red je namreč tak: kdor ima več,
več lahko tudi da. A da ne bomo
ostali samo pri besedah. Spreme-
nimo jih v dejanja!

Naj zdaj vrli župani, ki so pri-
šli na tak ali drugačen način do
županskega stolčka, dobro dela-
jo. Naj njihove besede in dejanja
kaj veljajo. Naj od besed preidejo
k dejanjem. Naj ne bo tista gnoj-
nica, ki se je valila sem in tja in
smradila okolje, zaman prelita.
A to je tema za nadaljevanje ...

Cilka Avsenik, Koroška Bela

Slovenščina uradni jezik EU

Leta 1551 je Primož Trubar
povzdignil slovenščino iz ano-
nimnosti. Škof Anton Martin
Slomšek je zapisal: »Vera bodi
vam luč, materni jezik pa ključ
do narodove omike.«

France Prešeren je s svojo
poezijo dokazal, da se da v slo-
venščini ustvarjati tudi največje
umetnine. S tem je slovenščino
postavil ob bok drugim evrop-
skim jezikom.

Pred petnajstimi leti smo se
Slovinci na referendumu z ve-
liko večino odločili, da hočemo

biti politično, ekonomsko in kul-
turno samostojni. Pravi čudež je,
da slovenščina ni utonila v morju
drugih jezikov. Sedaj pa agencije,
ki uvažajo delovno silo iz drugih
držav, ne zahtevajo znanja slo-
venščine. V Španiji je pogoj za
avtomehanika aktivno znanje
angleščine in osnove španščine.
V naših podjetjih pa predpostavljeni lomijo srbohrvaščino. Naj gredo delat tja, v srbohrvatijo! Če sami ne bomo cenili svojega jezika, kdo ga bo?

Marica Marolt, Bloke

Žival ni darilni paket

Ne mine veliko dni in že so za-
vetišča za živali polna zavrženih
čutečih bitij, žrtev brezbrzičnih
darovalcev. Največkrat so to
»darila presenečenja« ali pa za-
dovoljitev otrok, ki si želijo živali
za igračko. Nekateri družine so
celo šokirane, ko dobijo od da-
rovalca »živ paket«, pa naj bo
to pes, muca, papiga, glodavček
ali pa celo kaka eksotična ži-
val, s katero ne vedo kaj početi
(prehrana, življenjske navade,
obolevnost). Preden se kdo od-
loči za nakup eksotične živali,
naj premisli, saj je velika večina
teh živali prispela k nam po
tihotapski poti in v neznosnih
razmerah, v neprimerni emba-
laži, sestradana, dehidrirana itd.
Navadno jih prodajalec spravi
k sebi samo toliko, da jih lahko
proda. Nespametno je kupovati
živali otroku, čigar enodnevna
(muha) želja je imeti nekaj žive-
ga ob sebi. Ko pa otrok spozna,
da se je treba z živaljo ukvarja-
ti, jo hraniti in negovati ali celo
nositi k veterinarju, če zbolí, se
je naveličal in jo zavrže. V breme
ostane staršem ali pa mora zdo-
ma, negotovi usodi naproti.

Posredno boste živali obvaro-
vali trpljenja, če boste ob naku-
pu kozmetičnih daril izbrali le
proizvod, ki ni bil preizkušen na
živalih. Zavajajoč je napis »der-
matološko testiran«; poudarek je
na besedi »ŽIVALIH«. Starši, NE
kupujte jajc iz pirotehničnih (pet-
tard) sredstev, NE kupujte in ne
nosite KRZNA, NE kupujte jajc
iz baterijskih farm, temveč ku-
pujte jajca kokoši nesnic iz talne
reje (pozor: napis na embalaži!),
omejite mesno prehrano ali pa se

Obsedenost!

Marija Vodišek

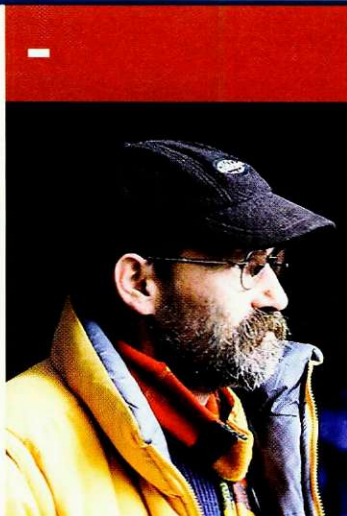
Leksikon Cankarjeve založbe iz leta 1988 obsedenost opiše kot duševne motnje z blodnjami. Nekoč so za obsedenost vraževerno rekli, da se demoni polastijo človeka. Danes v take demone z izjemo »gurujev«, duhovnih vodij v jogi, ki izhaja iz hinduizma in budizma, in njihovih privrženecv nihče ne verjame. Privrženecv pa tudi pri nas ne manjka. Menim, da je bil Polnočni klub 15. decembra z voditeljico Vido Petrovčič samo dodatno poneumljanje zmedenih ljudi. Pravo nasprotje omenjeni oddaji je bilo Omizje Ksenije Horvat na TVS 1 13. decembra. Že izbor sodelujočih je obljubljal in tudi uresničil pričakovanja. Takih oddaj bi moralo biti več. Med drugim je bila namenjena pred dnevi umrlemu čilskemu generalu Augustu Pinochetu, ki so ga vsi slovenski mediji dosledno imenovali diktator. Francoski Le Monde, ki prav zaradi svoje objektivnosti uživa tako velik ugled, pa 14. decembra v članku o generalovem pogrebu piše, da se je spominu generala Pinocheta v prostorih vojaške akademije, kjer so ležali njegovi posmrtni ostanki, poklonilo 60.000 Čilencev. Niti enkrat ga v članku ne imenujejo diktator. Sicer menim, da je bil poleg tega, da je Čile obvaroval komunizma, tudi diktator. Toda ko naši mediji tako nekritično in neprofesionalno prikazujejo njegovo diktatorstvo in naštevajo število mrtvih, namerno pozabljajo, da smo vse od konca vojne 1945 živeli pod bičem velikega diktatorja, maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita. Lahko bi našteli ljudi, ki še nikoli niso in tudi nikoli ne bodo rekli, da je bil Tito zločinski diktator. Koliko mrtvih je zahtevala Titova diktatura, se ne ve točno. Vsekakor število presega desetine tisočev, verjetno pa več kot sto tisoč. Tudi golootočanov ne smemo pozabiti. Sleherni človek, ki se rodi, ima pravico do groba, vendar ga mnogi nikoli ne bodo imeli. Kje ste vsi varuhi človekovih pravic, ko zahtevate samo tiste pravice, ki vas osebno ne obremenjujejo? Imamo ljudi, ki kakor otroci za vse svoje napake vedno dolžijo druge. Sami veleumi. Te težnje se najpogosteje pojavljajo v vrstah LDS, ki vztrajno razpada, za svoj razkroj pa obtožuje današnjo koalicijo in seveda premierja Janeza Janšo. Zanje je nevzdržno, da ga v Evropi tako cenijo in sprejemajo kot enakega med enakimi. Po izjavi podpredsednice LDS Zdenke Cerar je bila za nekdanji odhod Gregorja Golobiča med podjetnike kriva takratna opozicija, ker ga je, revčka, tako napadala. Kdo pa je danes kriv, da je zapustil stranko? Jelko Kacin, ampak tako, kot govori nekdanji prvi šolnik Slavko Gaber, je tega spet kriv Janez Janša. Menda Kacinu, ki Janši pripisuje kar fevdalizem, ne da dihati, čeprav je tako »fejst fant«, ki rad človeku, ko mu je v napoto, zasadi nož v hrbet, ampak to je vendar politika, vsaj Kacinova. Pandemično obsedenost eldeesovcev bo moral nekdo zdraviti, vendar ne Slavko Gaber in ne Tone Rop; Janeza Drnovška pa ne morejo poklicati nazaj, ker je zaposlen z urejanjem sveta! Moral pa si bo vzeti čas in prijatelju Mesiču sporočiti, da imamo tudi v Sloveniji gasilce, ki znajo odlično in daleč špricati!

ji povsem odpovejte; bojkotirajte cirkuške predstave, kjer nastopajo (nasilno dresirane) živali; tudi lovci naj pospravijo puške, da bodo gozdne živali (tudi ptice) lahko v miru prezimile in si iskale hrano. Ničkoliko navodil in

nasvetov smo animalisti doslej že objavili, da bi ozavestili javnost. Klub temu in kljub zakonodaji proti mučenju živali imamo s trdovratnimi mučitelji še vedno polne roke dela.

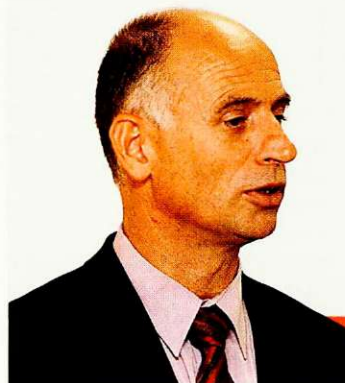
Lea Eva Müller, Ljubljana

Politični semafor

Definiral fašizem Aleksandar Todorović, predsednik društva izbrisanih, se mora v teh dneh zagovarjati na sodišču zaradi razžalitve Andreja Štera, saj naj bi ga bil leta 2003 javno označil za fašista. Zato je Todorović na sodišču predstavil svoje razumevanje pojma fašizem, pri tem pa se je oprl na strokovno pomoč sociologa Rastka Močnika in zgodovinarja Boža Repeta. Ali se bo Todorovičeva definicija znašla v kakšnem učbeniku, še ni znano.

0

Brez kompasa Poslanec NSi Janez Drobnič, ki se je vrnil v poslanske klopi, potem ko ga je državni zbor na predlog premijera razrešil z mesta ministra, nadaljuje s svojeglavostjo, kar se kaže pri njegovem (ne)glasovanju v državnem zboru. Med drugim je pri glasovanju o interpelaciji zoper ministra Andreja Bručana slednjemu odrekel podporo, vzdržal se je tudi glasovanja o Cotmanovi za ministrico. S tem škoduje NSi in celotni vladni koaliciji.

+

Visoka ocena Minister za javno upravo Gregor Virant se je v zadnjem času uveljavil predvsem kot pogajalec s policijskim sindikatom. Da mu gre delo dobro od rok tudi na splošno, dokazujejo javnomnenjske ankete, kjer je med ministri dobil najvišjo oceno. Najverjetneje tudi zato, ker je na področju javne uprave uvedel precej novosti, kar je javnost hitro opazila in tudi nagradila. Prav tako je odporen tudi na pogoste očitke opozicije.

»Slovenski Stalin« izstopil

Nekdanji generalni sekretar LDS Gregor Golobič je v teh dneh znova v središču pozornosti, saj je kot eden vidnejših (nekdanjih) članov LDS stranko pred kratkim zapustil. Pred njim sta to storila Ivo Vajgl in Bogdan Biščak, predsednik države Janez Drnovšek pa je ob nastopu predsedniškega mandata svoje članstvo v LDS zamrznil. Kakor koli že, Golobičev izstop iz stranke, v kateri je imel nekdaj zelo pomembno vlogo, je močno presenetil zlasti predsednika LDS Jelka Kacina, ki tega ni želel obširno komentirati, dejal je le, da ga obžaluje. Golobičev odhod je presenetljiv tudi zato, ker je bil Golobič leta 2004 pred volitvami podobno bojevit kot sedanji predsednik LDS Jelko Kacin.

Golobič se je kot generalni sekretar LDS uveljavil kmalu po osamosvojitvi. Leta 2002 se je umaknil s položaja generalnega sekretarja in napovedal, da se

umika tudi iz aktivne politike, domnevno zaradi dokončanja študija. Nato se je za kratko pojavil kot predsednik sveta LDS, zaposlil pa se je v podjetju Ultra. Tik pred volitvami leta 2004 se je dokončno umaknil iz aktivne politike. V času svojega delovanja je zastopal predvsem pragmatično usmeritev, ki jo je v stranki začrtal Drnovšek, saj je podprl tudi podpis sporazuma med Slovenijo in Svetim sedežem, nad čemer mnogi vidnejši člani LDS niso bili navdušeni. Golobič je močno povezan z (nekdanjim) ideologom LDS, filozofom dr. Slavojem Žižkom, ki je za Golobiča pred dvema letoma celo dejal, da je »slovenski Stalin«. Težko pa je napovedovati, ali se bo Golobič še kdaj politično angažiral, saj je v nedavnem intervjuju za Dnevnik dejal, da ga blokovska politika ne zanima, s čimer je med vrsticami povedal, zakaj je zapustil LDS. G. B.

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹
**vsak mesec podarja 15 aparatov GSM Sony
Ericsson K300i.**

Vsi dosednji naročniki² tednika Demokracija
pa sodelujete v žrebanju za 5 dodatnih
aparatov GSM. Nagradna igra traja do
31. decembra 2006.

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani
www.demokracija.si. Rezultati žrebanj bodo objavljeni v
tedniku Demokracija in na spletni strani www.demokracija.si.
1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.
2. Naročniki do 1. 9. 2006.

► **Sony Ericsson K300i:**
tri frekvenčna področja,
barvni grafični zaslon,
vgrajen digitalni fotoaparati,
snemanje video posnetkov,
GPRS, MMS, QuickShare,
WAP 2.0, MP3 kot zvonjenje,
imenik s slikami ...

Slika je simbolična.

tednik
DEMOKRACIJA

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

mesečno* 4 x letno 2 x letno 1 x letno
(9 % popusta) (10 % popusta) (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite
na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

*Podpisani/a se zavežujem, da bom
naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj
eno leto od datuma naročila.*

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša
550 SIT (2,29 €). Obvestilo potrošnikom: Informativne
cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po
centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.
Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Drobiž v vašem žepu bo vreden veliko več.

= 88,80 tolarjev

= 929,80 tolarjev

Drobiž bo po novem letu imel veliko večjo vrednost, kot smo bili vajeni pri tolarjih. Pri plačevanju in vračanju drobiža bodite pozorni, saj je že zelo majhen kovanec za 10 centov vreden skoraj 24 tolarjev.

Evro-za vse nas